לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

יום ה', י"א בתשרי תשמ"ט, 22 בספטמבר 1988 / שנה מ"ו מס' 13756 / המחיר 1.40 ש"ח כולל מע"מ

בירור לשייטים ששייטו ביום כיפור

מרדכי חביב, סיאול

הפרשיות אינן עוזבות את משלחת ישראל במשחקים האולימפיים בסיאול. אתמול פרשה חרשה של יום כיפור. השייטים, האחים רן ודן טורטן שייטו, או לדבריהם התאמנו ביום זה. הנהלת המשלחת הישראלית תתכנס הבוקר ותחליט כיצד להגיב לאחר שיתקבלו הסברי השייטים. אתמול כבר הועלתה הצעה: להחזיר את שני השייטים ארצה, שכן הפרו החלטה ברורה שלא לשייט ביום כיפור. (על פרטי העניין ועל המשחקים האולימפיים בסיאול ראה עמודים 17-15).

בביירות "יעשה היום ניסיון נוסף לבחור נשיא ללבנון"

הנשיא ג'מאייל טס אתמול לדמשק והגיע להסכם בנידון עם אסד ● צבא לבנון מאיים לתפוס השלטון אם הנשיא לא ייבחר היום ● מפקד המליציות הנוצריות דוחה מועמדותו של מיכאל דהר, שסוכמה בין מרפי לנשיא סוריה, והודיע כי יתמוך בריימון אדה ● דובר הבית הלבן מכחיש עיסקה סורית-אמריקנית ● 5 נהרגו ממכונית תופת שהתפוצצה אתמול

רויטר, ע"צ,
דליה שחורי (ארה"ב)

דמשק. — נשיא סוריה, חאפז אסד, ונשיא לבנון, אמין ג'מאייל, הסכימו ביניהם אתמול לעשות כל מאמץ אפשרי כדי להביא להצלחת הבחירות לנשיאות לבנון היום — על כך מסר אמש דוברו של נשיא סוריה, ג'בריין קורייה.

קורייה פירסם הודעה זו לאחר ששני הנשיאים שוחחו ביניהם בדמשק במשך ארבע שעות, כמאמץ לחלץ את נושא הבחירות מן המבוי הסתום שאליו נקלע.

היום כינוס הפרלמנט

הפרלמנט הלבנוני מתכנס היום, כדי לבחור בנשיא חדש, לאחר שנכשל בבחירת הנשיא בחודש אוגוסט. בזמן האחרון חזרו והצהירו מנהיגים נוצריים על התנגדותם למועמד של פשרה, מיכאיל דהר, שזכה בתמיכת סוריה וארה"ב.

בשעה שג'מאייל ואסד נועדו בארמון הנשיאות, הגיעו לדמשק גם כמה ממנהיגיה המוסלמים של לבנון, ובכללם ראש הממשלה בפועל סלים חוס ויו"ר הפרלמנט חוסיין חוסייני. השניים נפגשו עם סגן נשיא סוריה, עבדל חלים חדאם.

בין היתר מסרו השניים לחדאם כי שגרירי המדינות שהם חברות קבועות במועצת הבטחון (ארה"ב, בריה"מ, צרפת, בריטניה וסין) הוזמנו להשתתף במושב הפרלמנט בביירות, אשר בו אמורה להיערך היום בחירת הנשיא החדש.

תוך כך נודע כי ביום שלישי קיבל הנשיא אסד לשיחה בדמשק גם את מנהיג תנועת "אמל" השיעית, נביה ברי, ודן עמו על המצב בלבנון.

צבא לבנון מאיים

רמטכ"ל צבא לבנון, הגנראל מישאל עון, הצהיר כי צבא לבנון "ימלא את החלל החוקתי" החל ממחר במקרה שהיום לא יבחר הפרלמנט בנשיא חדש ללבנון.

בראיון אשר פורסם ביום ג' בעתון הכוויתי "אל־אנבאא" ציין הגנראל עון כי "הצבא נקט צעדים

(המשך בעמוד 4)

השיחות מתחדשות

קהיר — הנשיא מובארק מקבל את יו"ר אש"ף ערפאת שהגיע אתמול לשיחות במצרים (צילום: איי.פי)

שבועון צרפתי: מגעים בין "העבודה" לאש"ף

לדברי "קאנר אנשיינה" העביר הסופר מאריק האלטר מסר מפרס לערפאת ● בפאריס סבורים: האליזה כועס על נסיון ישראל לטרפד הפגישה בין ראש אש"ף לשר־החוץ דיומא, והחליטו לגמול ע"י הדלפות לשבועון

ארנון יפה (צרפת), מוטי בסוק

פאריס. — מפלגת העבודה מנהלת מגעים עם אש"ף על מתכונת הועידה הבינלאומית, מסר אתמול השבועון "קאנר אנשיינה" נשאריס, בהסתמכו על מקורות משרד החוץ הצרפתי. מקורות אלו סננו שמגעים אלה הרוקים ומתקרמים. העתון מוסר כי הסופר היהודי מארק האלטר, הביא עימו לפגישתו עם ערפאת בתוניס, שדר מיוחד ממפלגת העבודה לערפאת שבו התבקש יו"ר אש"ף לא להקשות "עלינו בישראל במהלך מערכת הבחירות". מעריכים פה כי השלטון הסוציאליסטי, או משרד החוץ הצרפתי, מזין את השבועון בידיעות על מגעים עם אש"ף, כגמול על מסע הלחצים הישראלי למנוע פגישת שר־החוץ דיומא עם ערפאת. בשבוע שעבר, ציטט אותו שבועון מקורות באליזה שמסרו על מגעים בין פרס לערפאת באמצעות שליחים בקאהיר.

מכיר בישראל דה־פקטו

דיומא, עצמו, הסיק מפגישתו עם ערפאת שראש אש"ף "מכיר דה־פקטו בישראל". דיומא אמר: "אני שאלתי אותו אם הוא יכחיש כשאמר שערפאת מכיר למעשה בישראל, והוא ענה לי — לא אני לא אכחיש אותך". השלטון הסוציאליסטי באליזה, חרף ידידותו לפרס, מתקשה לעכל את הלחצים שהפעילו הארגונים היהודיים בניהול ישראל נגד ביקור ערפאת, מסע שהתקבל כהתערבות בענייני צרפת. נראה שבאליזה כה כועסים עד שהחליטו להזיק אפילו לידידיהם בישראל. שמעון פרס, מגיע לכאן מחר, ביום שישי, ישר לפגישה עם ראש הממשלה מישל רוקאר עם הנשיא מיטראן. באווירה זאת מצפה לו כאן קבלה קשה.

שר החוץ שמעון פרס דחה אתמול את הפרסום בעתון הצרפתי "קאנר אנשיינה", לפיו הוא מקיים דיאלוג קבוע עם יאסר ערפאת באמצעות צד שלישי. בתגובה אמר שר החוץ כי האלטר אכן דיווח לו על פגישתו עם ערפאת. עם זאת דחה שר החוץ את טענת העתון כי הוא מקיים דיאלוג מאיזה שהוא סוג עם אש"ף.

בלא תמיכת שמיר, לא יעברו הקיצוצים ● עמוד 2
ליווסקי סיכל ישיבת הדירקטורים ● עמוד 3
הסתעפות נוספת בפרשת הפטורים ● עמוד 4
יותר מאלף הרוגים בבורמה ● עמוד 5
כ־50 אלף חוסנו בנפת חדרה ● עמוד 20

צעיר מאל־בורג' נהרג מירי חיילי צה"ל; 50 פצועים בגדה

תושב ערבי נדקר בירושלים בגלל "שהסתובב ביום הכיפורים" ● צעיר שנחשד בשיתוף פעולה נדקר בכל חלקי גופו ● 6 אזרחים אמריקניים שהשתתפו בהפגנה ברמאללה נעצרו ודרכוניהם נלקחו מהם

עזרא אבירן, פנחס ענברי, ערן טאוס, טובית בסקינד, מוטי בסוק, זהבה מוזס.

צעיר בן 18 ממחנה הפליטים אל־בורג' נהרג אתמול אחר הצהריים מיריות חיילי צה"ל בעת התקהלות שלוותה ביידוי אבנים ובקבוקי תבערה במרכז רצועת עזה. שבעה תושבים נוספים נפצעו בתקריות במחנות הפליטים שאטי, חאן יונס, רפיח ונוסייראת.

תושב הכפר ג'אבל מוכבר שליד ארמון הנציב נדקר בערב יום הכיפורים בגבו ובמרפקו בסכין בשכונת ארמון הנציב. האיש, ג'מאל דאוד עוויסאת, בן 30, שב בצהרי יום ג' ממקום עבודתו, ובדרכו לביתו עצרו אותו לדבריו, ארבעה תושבים

(סוף בעמוד 2)

"ניו־יורק טיימס": מידע שהעביר פולארד שיכנע ישראל בצורך לשגר לוויין משלה

ממידע זה התברר לישראל שאין ארה"ב מעבירה לה מידע חיוני מלווייני הביון האמריקניים ● מומחים אירופיים: הלוויין הישראלי תוכנן לעבור בגובה נמוך מעל מדינות ערב ● מדינות ערביות: זו קריאת תיגר חדשה של האוייב הציוני ● בריה"מ: אנו מבינים דאגת הערבים מהלוויין

דליה שחורי (ארה"ב),
אבי בניהו, עתי"ם

וושינגטון.— עלימי חישו־בים, המבוססים על המידע שהגיע מישראל בעקבות שילוח הלוויין, יכול הטיל ששילח את הלוויין להגיע למוסקווה, טעון בנשק גרעיני או אחר." זאת אמר גארי מילהולין, חוקר במועצה להגנת על משאבים טבעיים בוושינג־טון, ל"וושינגטון פוסט". החוקר ציין, כי טווח זה יאפשר לטיל להגיע גם לארצות ערביות מרוחקות כמו לוב.

העיתון ציטט את דברי טוני באנקס, כתב השבועון הבריטי

(המשך בעמוד 4)

"אופק 1" מתפקד כהלכה

הרמטכ"ל: תצלומים מגבוה – יעזרו למדינה

אבי בניהו

בהתייחסות ראשונה של מערכת הבטחון בישראל, אמר אתמול הרמטכ"ל רב־אלוף דן שומרון, כי "תצלומים מגבוה יעזרו למדינת ישראל". בהידרשו לנושא הלוויין "אופק 1" בתכנית "מבט", הרגיש הרמטכ"ל, כי בשלב זה מדובר בלוויין אזרחי שנבנה על ידי התעשיות הישראליות. "זהו צעד ראשון ומרצלח", אמר הרמטכ"ל. הוא הזכיר כי מדינות אחרות המשתמשות בלוויינים מנצלים את כל הפוטנציאל הטמון בו. כתבנו הצבאי מוסיף, כי בתעשיה האווירית המשיכו גם אתמול לעקוב אחר תנועותיו של הלוויין "אופק 1" ומשם נמסר כי כל האותות המתקבלים ממנו אל תחנות הקרקע מורים על פעולה תקינה של כל המערכות והמיכלולים שבו.

חשה לבית־חולים ונפצעה קשה מאבן

עתי"ם

בת שבע צליק, בת 29 תושבת מגדל העמק, נרגמה באבנים נפצעה בעת שנסעה ערב יום כיפור יחד עם בעלה השוטר אברהם צליק, ברכב פרטי של המשפחה לבית־החולים בעפולה עם בנם שחש ברע. האשה נפצעה קשה בליסתה.

בבית־החולים אובחן שבר בלסת והתחתונה של האשה והיא הועברה בחריפות לבית החולים רמב"ם בחיפה.

קיצוצי ניסים

ביוזמת מפ"ם תכונס בימים הקרובים ישיבת הכנסת לדיון בתוכנתו של האוצר לקצץ 190 מיליון שקלים בתקציב המדינה, ובמיוחד בתקציבי הבריאות והחינוך. תוכנית זו של שר־האוצר שכבר הוצגה בממשלה, מעוררת ספיקות רציניים לגבי ניהול המדיניות הכלכלית על־ידי השר ניסים, שהרי התקציבים של משרדי החינוך והבריאות כבר עברו חשנה תהליך של קיצוצים דרסטיים והמשברים במערכת הבריאות ובחינוך הם תוצאה של הקיצוצים הללו. האוצר היה מוכן לסכן את אוכלוסיית החולים, לא נרתע מהעיצומים וההשבתות בבתי־החולים במשך חודשים רבים, ולא נענה לתביעות להקצות משאבים מינימאליים שיאפשרו תיפקוד תקין של מערכת האישפוז. שנת הלימודים נפתחה ביום של שביתה, ועדיין אין פתרון למצוקת החינוך בארץ. ואחרי כל אלה שר־האוצר אינו בוש לבוא בהצעה לקצץ עוד בתקציבים, שממילא אינם עונים על הצרכים הבסיסיים.

אנשי האוצר טוענים, כי הקיצוץ בתקציב הוא האמצעי היחידי לפתור את הגרעון שנוצר בתקציב המדינה. לטענה זו אין כל בסיס, והיא מבוססת על המגמה האנטי־סוציאלית במדיניות הכלכלית של האוצר לפיה את העול העיקרי יש להטיל על השכבות החלשות של הציבור. האוצר חילק השנה מאות מיליונים לעשירים ובעלי הכנסות גבוהות בעקבות "הרפורמה" במס־ההכנסה, אשר העניקה הטבות שמנות למי שיש לו ממילא, ופסחה על בעלי ההכנסות הנמוכות. קיצוצים בבריאות ובחינוך אינם פוגעים כלל בבעלי ההכנסות הגבוהות שהרי אלה משתמשים ברפואה "אפורה" ואף בחינוך "האפור". פירושו של דבר, כי הצעת האוצר מכוונת במפורש נגד מעוטי ההכנסה בלבד.

הוא הדין לגבי ייקור המצרכים המסובסדים. כמה פעמים צריך לחזור על האמת הידועה, כי העלאת מחירי התחבורה הציבורית אינה נוגעת לבעלי הרכב הפרטי וכי מחירי הלחם או חלב אינם מעניינים את אלה שדואגים יותר לדיאטה מאשר להבטחת מזון בסיסי למשפחתם.

הדיון בכנסת אותו יזמה סיעת מפ"ם אולי לא ישנה את כוונות האוצר, שמאחוריו הקואליציה הגדולה של ממשלת האחדות, אך דיון זה יעמיד במבחן את חברי הכנסת של מפלגת העבודה. נראה כיצד יצביע בדיון זה שר־החינוך יצחק נבון, המאיים להתפטר אם יקוצץ תקציבו, נראה גם את שרת הבריאות שושנה ארבלי אלמוזלינו. האם ירימו את ידם נגד הצעת מפ"ם, ויתיישרו לימין שר־האוצר, מתוך משמעת קואליציונית?

איזמל / צופר לאוהד כדורגל

בשורה מרעישה

בשורה מרעישה לאוהדי הכדורגל: מעתה יוכלו להצטייד, נוסף לשקיות הפופקורן ולנקניקיה בחרדל, גם בצופר אלקטרוני משוכלל. חברת האלקטרוניקה "שמרד" היא האחראית לפיתוח הצעצוע החדש הזה, וכנראה שהוא יציב אותנו בשורה הראשונה של הכדורגל העולמי מבחינה אוהדית. אם הכדורגלנים שלנו נמצאים תמיד, או כמעט תמיד, מדרגה אחת פחות מגריי הרגל הבינלאומיים, הרי אוהדינו יהיו ממש בשורה הראשונה. צופר אוזן הזה, שנועד לעודד את הקבוצות "בקול גבורה" כפי שאומרת הודעת החברה, מסופק בשני דגמים. בעלי עוצמה משתנה. הנה כי כן, מצאה חברת האלקטרוניקה שרעשנותו של הישראלי היא שוק בעל פוטנציאלי ניכר.

"צופר האוהדים האלקטרוני משמיע קול הדומה לצליל מכוניות הכיבוי האמריקניות," מלהיבה אותנו החברה. ואילו אנו, האוהדים הנלהבים, שכה התלהבנו מהמצאה המסעירה ביותר מאז הגוה מרמת־גן, מעלים בזאת הצעות נוספות לעיונה של חברת האלקטרוניקה החרוצה:

● מרגמה לאוהד, היורה ביצים בקצב של 800 בדיקה לעבר אוהדי הקבוצה היריבה.

● טייפ רב עוצמה, תלת ערוצי, הצועק בקצב: "יאללה, יאללה, בית"ר", בערוץ שני הוא צועק "שופט בן זונה!". עם אופציה משתנה ל: "יש אלוהים!.. יש אלוהים!" לישראלי, המכה על ראשו של עובר אורח ביום העצמאות בפטיש

יזה הצופר המפלצתי, שומעים!

פלסטיק, כדי להפגין אחוות אחים, ומתיז קצף לבן לתוך עיניו כדי להרבות בשמחת בית השואבה, אין ספק שזו בשורה מרנינה. שמעתי שבגרמניה יש נהגים יורמים, המכבים את מנועי המכוניות כשהם נעצרים ליד הרמזור, כדי להפחית את הרעש לדיירי הסביבה. ואילו אנו בעוונותינו לא נותר לנו אלא להמליץ להמציא דגם מוקטן של הצופר הזה, המתאים לרוח הישראלית כדי להתקינו במכוניותינו, למען שמחת החיים ולתפארת איכות חיינו.

יצחק בועז

לאהרון וציפקה אפרת
עין השופט

ברכות לבביות
להולדת הנכד עופר

לולה ופועה

על"המשמר

גאנדי הובלות

"גאנדי הובלות בע"מ" — שלט שלט זה עיטר את המשאית שחסמה את כניסת ביתו של רחבעם זאבי (גאנדי) ברמת־השרון. עם המשאיות הגיעו 30 מצעירי מפ"ם במטרה למחות במשך כשעה חסמו הצעירים את הרחוב. המשטרה שהוזעקה למקום איימה על המפגינים בפיזור ומעצרים בכח. לאחר כשעה עצרה המשטרה לחקירה את אילן גילאון יו"ר

כנגד משנת הטרנספר של גאנדי ותנועתו, תנועת "מולדת".

צעירי מפ"ם ביקשו להמחיש לגאנדי מה משמעותו של טרנספר ולהדגיש שכוונתם ל"טרנספר" את רעיונותיו של "כהנדי" (כהנא בלבוש גאנדי) הרחק מהחברה הישראלית.

המטה הצעיר, פתחה נגדו תיק פלילי וזאת בשל תלונת גאנדי נגד גילאון.

את אילן גילאון האשימה המשטרה בהתקהלות בלתי חוקית ובהסגת גבול פלילית. בתצלום: המשאיות של "חברת גאנדי הובלות" חוסמות את הכניסה לביתו של ה"כהנדי".

י.ב.

רעל / אזהרה עיראקית

הפצצת בחירות

ההודעה של שר החוץ העיראקי או שר ההגנה, קאסם־משהו שעיראק מזהירה את ישראל שלא לפגוע במיתקנים הכימיים העיראקים יש בה משום חוצפה מאין כמוה. ולא רק בעצם תוכנה, שהרי ידוע, שבאיזור הזה רק ישראל מזהירה. השאר מוזהרים. כי ישראל היא מה שניקרא "בירדות מזהירה".

ההפרה הגסה של כללי המשחק זה עוד כלום. מה שחמור בעניין הוא המועד. שימו לב מתי הוא אומר את זה הקאסם הזה? חדשיים לפני הבחירות!! במילים אחרות הוא אומר: השנה אין הפצצת — בחירות בעיראק. אם תרצו להפציץ — בבקשה־במקום אחר. זאת אומרת שהוא, הקאסם־משהו קובע למפלגות, סליחה, לממשלה, איפה להפציץ מה.

שהמערך לא יפציץ את הליכוד, שהליכוד לא יפציץ את המערך ושהמפלגות הגדולות לא יפציצו את הקטנות. לא על גבה של עיראק, רבותי, זוהי התערבות בוטה בענייניה הפנימיים של ישראל.

עוד מעט הוא גם יקבע לנו מה צריך להיות אורך תשדירי הבחירות, ואם מותר או אסור לשתף בדרנים. טוב. צריך להיות תכליתיים. הרי לא ניתן לאיזה קאסם אחד להרוס לנו את הבחירות.

דרך אגב, מה עם הטיל, או הלוויין — ריגול החודש הזה?

קובי לוריא

ספורטק / פשיטת רגל

הכוכבים נשארו בדלי

הכדורגל הישראלי הוא חי שאיננו נושא את עצמו. למעט מאוד קבוצות זכות קיום מבחינה כלכלית. זאת ועוד. הרבה כסף שחור, וכספים מפוקפקים אחרים, ממקורות שונים מסתובבים באגודות השונות. גם מס הכנסה מתייחס בכפפות של משי, בלשון המעטה, לקבוצות הכדורגל ולשכירי המשחק. ולמרות הכל, הקבוצות מתמוטטות. טועה מי שחושב שהפועל ת"א המציאה את הסיפור של פשיטת רגל. הפועל ירושלים, עברה תהליך דומה לפני כמה שנים, ויצאה ממנו בלי הנכס הכמעט יחיד שלה, מגרשה הביתי בקטמון. גם מכבי פ"ת איבדה את מגרשה הביתי. הפועל חיפה עמדה לפני מכירת חיסול, וגם היום היא עומדת על כרעי תרנגולת. ויש דוגמאות בלי סוף.

המצוקה הכלכלית גרמה לתופעה נדירה במקומותינו, התארגנות של ראשי שלושת המרכזים, הפועל, מכבי ובית"ר, נגד בכירי הכדורגל שלנו. בעברית פשוטה קוראים לזה תקנון התשלומים. בשפה המעשית מדובר כאן, על מניעת ההופעה מבכירי הכדורגל בארץ, ממספר משחקים, בגין קבלת משכורות גבוהות מהמותר.

ההחלטה הזו מרהימה. מצד אחד משלמים ראשי הפועל, מכבי ובית"ר, משכורות עתק לכדורסלנים בהפועל ת"א, מכבי ת"א בית"ר ת"א, והרבה מאוד קבוצות אחרות. מחד, מאמינים ראשי המשק ההסתדרותי, ראשי הליברלים (מכבי) וחרות (בית"ר), במשק קפיטליסטי, במשכורות גבוהות במיוחד למנהלים ולמומחים. ומצד שני הם מנסים להנהיג משק לא קפיטליסטי, משק כמעט שוויוני בכדורגל.

גם תגובת הכדורגלנים שלנו תמוהה. בכל מדינה אחרת בעולם, נסיון למנוע מכדורגלני על, לקבל משכורת שהורגלו להן מימים ימימה, היה מביא להשבתת כל הליגה. בארץ השחקנים מקבלים את העונשים כחדלון אונים מוחלט. אנחנו חיים בחברה כוחנית. שביתה של כדורגלני הצמרת בארץ, היתה הורסת את הספורט־טוטו, ועימו את כל הספורט בארץ. הכדורגלנים שלנו חוזרים ומוכיחים כי האימרה המקובלת, על מיקומו של השכר אצלם, נכונה בר"כ. הם גם לא שמעו כנראה מעולם את קריאתו ההסטורית של קרל מרקס, כדורגלני כל הקבוצות התאחדו.

מוטי בסוק

תמונות חו"ל / האפיפיור והסוחרים

ינוחו בשלום בארון מהודר

הכתבים האיטלקים המלווים את האפיפיור יוחנן פאולוס השני בסיורו באפריקה הדרומית, מדווחים על אי אלה היבטים מסחריים של הביקור: מיסה שאפיפיור עמד לערוך בכיכר בירת מדינת לסוטו אמורים היו להגיע כ־2 מיליון קתולים שחורים מדרום אפריקה הגובלת עם מדינת לסוטו. כדי לאפשר את השתתפותם של 2 מיליון הדרום אפריקנים במיסה האפיפיורית, נבנו במיוחד שני גשרים על הנהר קאלסון, אבל השמים התאנו לסוחרים: אם מתוך פחד עקב התנפלות אנשי הגרילה על אוטובוס עם צליינים קתולים, שבה נהרגו 6 אנשים, ואם בגלל הגשם השוטף שירד משך יומיים שקדמו למיסה, הקתולים הדרום אפריקנים לא הגיעו כלל, ובמיסה השתתפו פחות כ־50 אלף מתפללים. לקראת ההתקהלות הצפויה של מיליוני בני־אדם סוחרים ורוכלים, הכינו מלאי עצום של מצרכים שונים כדי למכרם ביריד הגדול בשולי המיסה. הסוחרים והרוכלים שילמו לכנסיה המקומית סכומים גדולים בעד זכות מכירה של הפרקמטיה שלהם.

חברה דרום אפריקנית מיוהנסבורג הסיעה לכיכר המיסה משאית קירור עם עשרה טונות גלידות אולם הצליחה למכור 50 ק' בלבד. סוחרי המשקאות הקרים לא יכלו לשווק את הסחורה שלהם, בגלל הקור העז הקהל דרש משקאות חמים דווקא... חברה אחרת מדרום

האפיפיור, עסק טוב – אבל לא הפעם

אפריקה הביאה לכיכר המיסה במאסרו כמות עצומה של גופיות עם דמות האפיפיור מצויירת עליהן, שערכם הגיע ל־50 אלף דולר. אולם, הצליחה למכור רק עשרה אחוז של הגופיות.

יותר הצלחה היה למפעל ארונות מתים גם הוא מדרום אפריקה, אשר מההתקהלות ההמונית ציפה לעשרה מתים לכל הפחות, והצליח למכור בכל זאת שישה ארונות מתים מהודרים. לא ברור אם הארונות הם נועדו לששת הקורבנות של האוטובוס המוחרם או "לסתם" מתים.

אהרון ניר

באוצר חוששים: ללא תמיכת שמיר אין סיכוי לקיצוצים לעבור בממשלה

ניסים ינסה לרתום רה"מ לתוכניתו ● ברלב: אינני יודע אם לצחוק או לבכות — לפני מספר שבועות הוחלט להוסיף לתקציב המשטרה בשל אירועי האינתיפאדה — ועתה מבקשים לקצץ ● במצב דומה מצויים גם משרדים אחרים, ביניהם משרד הביטחון

כתבנו הכלכלי בירושלים

ראשי משרד האוצר נחושים בדעתם שלא לשנות את הצעתם לקיצוץ 190 מיליון שקל מתקציבי משרדי הממשלה השונים. באוצר מקווים שכבר בישיבת הממשלה הקרובה יתקיים חיון על הקיצוצים ו"שהשרים יבינו שכדי לשמור על היציבות צריך גם להקריב קורבן כל שהוא".

באוצר מקווים שראש־הממשלה יירתם לתת גיבוי לתוכנית האוצר, שכן לפי שעה ברור שאם לא יחול מפנה דרמאטי יתנגדו רוב השרים לקיצוצים המוצעים בתקציב ולא יהיה ניתן לאשרם לפני הבחירות.

השרים המתנגדים בעיקר לקיצוצים הם יצחק נבון שאף איים להתפטר, שושנה ארבלי אלמוזלינו, יצחק רבין, משה קצב, דוד לוי וחיים ברלב. מתקציבי משרדיהם מבקש האוצר לקצץ סכומים גבוהים ואחרים מהשרים הללו אמרו, כי הבקשה משוללת כל הגיון.

"לבכות או לצחוק"

ערב החג התבטא השר חיים ברלב כי אינני יודע אם לבכות או לצחוק נוכח בקשת האוצר לקצץ קרוב ל־10 מיליון שקל מתקציבי משרדו. זאת, לאחר שרק לפני שבועות אחדים הוחלט להוסיף למשרד המשטרה תקציב מיוחד בשיעור דומה נוכח ארועי האינתיפאדה.

מצב דומה קיים במשרד הבטחון: 100 מיליון שקל הוקצבו למשרד זה רק לאחרונה נוכח ארועי האינתיפאדה, ועתה מתכוונים לגנוס מתקציב המשרד 72.5 מיליון שקלים. גם לתקציב הבריאות ולתקציב הרווחה לא נותר הרבה מה לקצץ, לדעת השרים המופקדים על משרדים אלה, ובדעתם זאת תומכים גם שרים מן המערך והשר דוד לוי.

הממשלה תרתע?

במצב שנוצר אין ספק שאם לא יחול שינוי דרסטי תרתע הממשלה את הוצאות האוצר, מה עוד שמ"מ רה"מ שמעון פרס אמר, כי היה מצפה מן האוצר שכאשר הוא מגיש הצעה לקיצוצים יהיו אלטרנטיבות אחדות ולא שהאוצר יכתיב לכל משרד אפשרות אחת בלבד מהיכן לקצץ.

בינתיים מעריכים גורמים כלכליים בירושלים כי מחירי המוצרים המסובסדים יועלו בימים הקרובים, ללא קשר עם הדיון בממשלה, שכן עניין זה אינו זקוק לאישור הממשלה. לכל המאוחר מצפים שמחירי המוצרים המסובסדים יועלו במוצאי חג הסוכות, שכן זה שנים לא נוהג האוצר ליזום העלאות מחירים ערב חגים או בעיצומם של החגים. כתוצאה מהעלאת מחירי המסובסדים יקוצץ למעשה התקציב בעוד 110 מיליון שקלים, וכוונת האוצר להגיע לקיצוץ כולל, יחד עם תקציב המשרדים המקוצץ, של 300 מיליון שקלים.

תובע כינוס הוועדה

ח"כ רן כהן יו"ר סיעת ר"צ בהסתדרות, תובע כינוס מיוחד ומשותף של ועדת הכספים וועדת העבודה והרווחה של הכנסת כדי לדון בכוונת שר האוצר לקצץ 300 מיליון ש"ח מתוך כוונה לגרום לפגיעה בכוח הקנייה של הציבור ולהעמקת תהליך המיתון במשק, וכן פגיעה בשירותים החברתיים ובכושר הקיום של השכבות החלשות. במקום זאת אומר כהן צריך לקצץ בתקציב הביורוקרטיה הממשלתית, ומההתנחלויות ולהקים קרן ממלכתית להצלת מפעלים שתטפל במטרות נקודה כמפעלי אליאנס, שטיחי כרמל, להב בית שמש, הוד אווז, קרית מלאכי ואחרים.

יום הכיפורים תשמ"ט: 119 נולדו, 108 התעלפו, 100 ילדים רוכבי אופניים נחבלו

רונית מורגנשטרן

119 נשים ילדו ביום הכיפורים ברחבי הארץ. 108 אנשים התעלפו מחמת הצום, ואילו 100 ילדים נחבלו במהלך רכיבה על אופניים. פעילות ההסברה המוקדמת הוכיחה עצמה ולמעט מקרה אחד בבני ברק, שבו נרגם אמבולנס, נסעו האמבולנסים בכל רחבי הארץ לנסיעות חירום, ללא תקלות. מגן דוד אדום הושיט עזרה ביום הכיפורים ל־2319 אנשים. 733 חולים פונו לבתי־החולים. רופאי התחנות פקדו 460 דירות. 694 מקרים טופלו בתחנות העזרה הראשונה.

100 ילדים נפצעו במהלך יום הכיפורים מרכיבה על אופניים ומשחקים אחרים. צותי הנט"ו ביצעו במספר מקומות בארץ 102 החיאות.

טיבלסי, גרוזיה — משלחת של יהודי ארה"ב עשתה את יום הכיפורים בבית־הכנסת בטיבלסי, עם יהודי גרוזיה (צילום: טאיס/אי. פי)

צעיר מאל־בורג'

(המשך מעמוד ראשון)

יהודים ושאלוהו מרוע הוא מסתובב בעיר ביום הכיפורים. הם דרשו ממנו להציג תעודת זהות, וכאשר נענה לדרישתם, נדקר בגבו ובמרפקו והצעירים נעלמו בריכבם. הוא הועבר לבית החולים אל־מקאסד ולאחר יום שוחרר מבית החולים.

הפגנות בגדה

גם אתמול נמשכו ההפגנות בגדה המערבית, ונמסר על עשרה פצועים. כן נמשכו ההתנכלויות לחשודים כמשתפי פעולה. בשכם נמצא דקור בכל חלקי גופו צעיר בן 22, שהובהל במצב קשה לבית חולים בעיר. בכפר יאטה שבהר חברון הציתו אלמונים את מכוניתו של ראש העירייה יסמעאל אבו חמייד. צה"ל הטיל סגר על הכפר. ביעבד שליד ג'נין תפס תושב הכפר החשוד בשיתוף פעולה שלושה צעירים שהתנכלו לו ומסר אותם למשטרה.

בכפרים רבים היו הפגנות, בחלקם לאחר שצה"ל יזם כניסה לצורך ביצוע מעצרים. על הפגנות נמסר מן הכפר עבווין, מדהריה, ממחנה הפליטים בג'נין, מחנה הפליטים בלאטה ועוד. על בלאטה עוטל עוצר. כמו כן נמשך העוצר על טול כרם ועל קלקיליה ועל הכפר עזון שכנפת טול כרם. על הפגנות עם פצועים נמסר גם ברמאללה.

במזרח ירושלים נמשך מעצר עיתונאים פלשתינים, וכערב החג נמסר על מעצרו של חסן סרגרה, מן העיתון "א־שעב".

תתלוננו בקונסוליה

שישה אורחים אמריקניים, החברים בוועדה לבדיקת המצב בשטחים מטעם ועדת הסולידאריות הפלשתינית, שנעצרו לפני יומיים בעת הפגנה ברמאללה, התלוננו בקונסוליה האמריקנית כי המשטרה מסרבת להחזיר להם את דרכוניהם, עד אשר ייחקרו. לדבריהם, אין להם כל קשר להפגנה, והם נקלעו למקום בטעות. אולם, לדברי מקורות צבאיים לקחו השישה חלק בהפגנה, ואף סרבו לבקשת קצין צה"ל לעזוב את המקום במשך שעה ארוכה.

משרד החוץ בירושלים התייצב מאחורי דרישת המשטרה, וקבע כי התיירים האמריקניים צריכים להתייצב לחקירה בטרם יקבלו את דרכוניהם. בעקבות פנייתם של האמריקנים, פנתה הקונסוליה למשרד החוץ בדרישה כי יוחזרו להם הדרכונים.

דובר מחלקת המדינה, דארלס רדמן, שנתבקש להגיב אתמול על החרמת הדרכונים השיב, כי קרא דיווח על כך אולם אין לו כל פרטים אחרים.

הוצתו 150 דונם

מאה וחמישים דונם של חורש הוצתו אתמול בחמישה מוקדים שונים ביער בן שמן.

ח"כ גרוסמן תובעת לדון בפרשת ההלוואה של אולמרט

יורם בר

יו"ר סיעת מפ"ם בכנסת ח"כ חייקה גרוסמן, פנתה ליו"ר ועדת האתיקה של הכנסת בתביעה לכנס בדחיפות את הוועדה כדי לדון בעניינו של ח"כ אהוד אולמרט (ליכוד) שלפי ידיעות בעיתונים קיבלה ב־1981 הלוואה ללא ריבית, בסך 50 אלף דולר מיו"ר בנק צפון־אמריקה, יהושע הלפרין.

מאוחר יותר, על פי עדותו של אולמרט, ביום שני האחרון בבית המשפט בירושלים, פנה אולמרט ב־1985 לראש היחידה לחקירות הונאה במשטרה, תת־ניצב יורם גונן, על מנת שיאפשר להלפרין לצאת מהארץ.

ח"כ גרוסמן אומרת שבמסגרת הקשרים שבין אולמרט לבנק, ולפי עדותו של אולמרט עצמו, הוא קיבל שכר טרחה מהבנק עבור יעוץ משפטי בעיסקת מקרקעין בבית־שמש. ח"כ גרוסמן תובעת לקיים דיון דחוף בכל הפרשה, כיוון שאולמרט, בנוסף להיותו נבחר ציבור, הוא גם גזבר של מטה הבחירות של הליכוד.

כתבנו מציין כי כאשר נשפט סגן נציב שירות בתי־הסוהר, שלום רווליו, על כך שקנה משלום גניש, דירה בתשלומים ללא ריבית, נקבע במשפטו כי למעשה קיבל שוחד. ניתן ללמוד מכך גם לגבי ההלוואה ללא ריבית שקיבל אולמרט.

הערב ייפתח חניון השריון

שנייה

10 טנקים, רכב קרבי משוריין, כלים הנדסיים ואוהלי יחידות שריון "יכבשו" את כיכר מלכי ישראל החל מהערב ויקימו עליה את חניון השריון המסורתי, החניון ייפתח במוצאי שבת ויישאר פתוח עד ה־3 באוקטובר.

שנתיים אחרי — נפתח משפטם של מפגיני מספנות ישראל

כתב "על המשמר"

קבוצה של 25 מעובדי "מספנות ישראל" לשעבר, יובאו היום לדיון בפני בית משפט השלום בת"א, ביניהם מישל אלמליח, מנהיג המאבק וכיום יו"ר "ועד ו'", שליד מפ"ם.

בינואר 86', בשיאו של מאבק פועלי "מספנות ישראל", הטילה הקבוצה של חברי הוועד מצור על ביתו של השר מודעי. 25 מהם נעצרו ע"י המשטרה ומאוחר יותר הוגשה תלונה נגדם על התקהלות בלתי־חוקית.

מארגן הארוע מישל אלמליח ו־24 חבריו מיוצגים ע"י עו"ד מלכה, מטעם מועצת פועלי חיפה. "אני לא מכחיש את העובדה שהפגנו", אומר אלמליח. "עשינו זאת מסיבה אחת טובה: להגן על מקום עבודתנו. היום, בנסיבות דומות הייתי עושה זאת שוב".

"המשמר" עתון יומי
המו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: מארק גפן
עורך משנה: ישראל זמיר (בחופשה)
מרכז המערכת: רוביק רוזנטל
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833 חשבון בבנק הדואר 4—43360—3
המען למכתבים: שירות שקדואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR".
(The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone: 378833 Telex: 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנסור חדרים 102—121. טל' 3—233161. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 33134 רח' פבזנר 17, טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

מגעים על צירוף אישים מהשטחים לממשלה הזמנית

מנחם ענברי, דליה שחורי (ארה"ב)

מגעים בין אש"ף לבין אישים בשטחים בדבר כינון ממשלה זמנית, מתנהלים לאחרונה. לכתבנו נודע כי בין השמות שמדובר עליהם כמועמדי השטחים לממשלה, משתדל אש"ף ליצור איזון בין אנשי שמאל לימין, ובין אישים נוצרים ומוסלמים. עוד נודע כי ראש המחלקה המדינית של אש"ף פארוק קדומי אינו נוטה לקבל את ההצעה לעמוד בראש־הממשלה הזאת. לנוכח התחזקות הזרם האיסלמי בשטחים הועלתה מועמדותו של יו"ר הפרלמנט הפלשתיני, השיך עבד אל חמיד א־סאייח, אבל יש כלפיו הסתייגויות רבות, בגלל עמדותיו הנוקשות כלפי ישראל. לכתבנו נמסר כי קרוב לוודאי שבממשלה הזמנית, אם תקום, יהיה ייצוג בולט לאנשי דת מוסלמים.

ידיעות סותרות התפרסמו בארה"ב בקשר להצעות שעומד אש"ף להעלות בפני המועצה הלאומית הפלשתינית, שתתכנס בחודש הבא במקום שעדיין לא נקבע. "הוושינגטון טיימס" כתב אתמול, מפי יועצו של יאסר ערפאת, באסם אבו־שריף, כי יועציו הבכירים של ערפאת סיימו להכין בימים אלה הצעות בדבר כינון ממשלה פלשתינית זמנית והכרזת עצמאות חד־צדדית, במטרה להעלותן בכינוס המל"פ. כתב סוכנות "רויטרס" בתוניס מסר, לעומת זאת, מפי שני אנשי אש"ף בכירים, כי אש"ף זנח את הרעיון להקים ממשלה פלשתינית זמנית בעתיד הקרוב, והוא יציע במושב המל"פ להכריז על מדינה פלשתינית עצמאית בגבולות החלוקה.

שוורנדזה בוושינגטון — ישוחח עם שולץ והנשיא רייגן

דליה שחורי (ארה"ב)

וושינגטון, שר החוץ הסובייטי אדוארד שוורנדזה עמד להגיע אמש לוושינגטון, כדי לקיים היום ומחר שיחות עם עמיתו האמריקני ג'ורג' שולץ. מחר אחה"צ ייפגש שוורנדזה עם הנשיא רייגן. כן תוכננה לו פגישה עם סגן הנשיא ג'ורג' בוש, כחלק מתוכנית הביקור. הדבר עורר ביקורת בכלי התקשורת, מאחר שלא נבקעה לשוורנדזה פגישה מקבילה עם המועמד הדמוקרטי לנשיאות מייקל דוקאקיס.

ביתנו שרוי באבל כבד
חברנו
ברעז לייכט
איננו
ההלוויה תתקיים בקיבוץ העוגן
ביום שישי 23.9.88 בשעה 13.30
המשפחה
וכל בית קיבוץ העוגן

במלאת שנה למותו של חברנו היקר
אלכס ארד ז"ל
נתייחד עם זכרו היום, יום ה' 22.9.88
בשעה 14.30 בבית־העלמין בקיבוצנו
המשפחה
ובית רמות־מנשה

הננו מודיעים בצער על פטירתה
בשיבה טובה של סבתא
יפה רקוטש ז"ל
ההלוויה ביום חמישי 22.9.88 בשעה 15.30 בבית־העלמין בקיבוץ
משפחת שרוני וקיבוץ סער

בחירות '88

ביה"ד של "חרות": ההבטחה ל"אומץ" אינה מחייבת אותנו

בית־הדין העליון של תנועת החרות החליט ביום שלישי לקבל את העתירה של חמישה ממועמדי חרות לרשימה לכנסת נגד ההסכם של הליכוד עם רפ"י־אומץ. ההחלטה התקבלה ברוב של שלושה מול שניים.

בנימוקי החלטת הרוב נאמר, כי זכרון הדברים שנכתב בין הליכוד לבין רפ"י־אומץ לא השתכלל לכלל חוזה, ולכן מוסדות הליכוד אינם חייבים לפעול לפיו. דעת המיעוט היתה, כי ההסכם מחייב למרות שהוא רק בחינת זיכרון דברים, וזאת על יסוד הצהרת בא־כוח הליכוד.

על־פי החלטת בית הדין העליון מסתבר, כי הליכוד פעל כשורה כאשר לא נתן לזלמן שובל מקום בעשיריה השלישית. זאת ועוד, גם ההתחייבות להציב במקום השישי ברשימה את השר יגאל הורוביץ אינה מחייבת, על פי החלטת בית הדין.

ראשי רפ"י אומץ הודיעו, כי אם יסתבר שברשימת הליכוד לכנסת ה־12, שתוגש מחר לוועדת הבחירות המרכזית, לא יופיע זלמן שובל בעשיריה השלישית הם מתכוונים לפנות לבית־המשפט. לטענתם, אי שיבוצו של שובל בעשיריה השלישית היא הפרת הסכם.

דורית גפן

באבא שמיר

ראש הממשלה שמיר והבאבא־ברוך מניחים אבן פינה לבית מטת באור עקיבא (צילום: מגי אילון)

מפ"ם דורשת שמנע יתפטר

נציג מפ"ם בוועדת הבחירות המרכזית, עו"ד חיים אונגר, פנה לנציג הליכוד בוועדה והתלונן על שמנהל שירות התעסוקה, דוד מנע, מועמד הליכוד לכנסת, לא התפטר מתפקידו בשירות התעסוקה. ח"כ דן מרידור השיב לאונגר בשמו של דוד מנע, כי לפי חוות דעת שקיבל, הוא יכול להיות מועמד בלי שהתפטר, כי איננו עובד מדינה מאחר ששירות התעסוקה הוא תאגיד.

בעקבות תשובה זו פנה אונגר ליושב ראש ועדת הבחירות המרכזית, השופט אליעזר גולדברג, בבקשה שיפסוק בעניין. "העיקרון בחוק הוא מניעת ניגוד אינטרסים בין התפקיד לבין היותו חבר כנסת, ומניעת אפשרות של ניצול הכוח והסמכות הטמונים במשרת מנהל שירות התעסוקה. עיקרון זה הוא עניין שבמהות, ואין צורך בדבר חקיקה מפורש", הסביר עורך הדין אונגר. הוא הוסיף דוגמה מפסיקת בג"ץ, שהורה בעבר לסגן מנהל שירות התעסוקה להתפטר מתפקידו כחבר מועצת קרית מלאכי.

היועץ המשפטי לממשלה, יוסף חריש, כבר חיווה דעתו כי על דוד מנע לבחור בין מועמדותו לכנסת לבין תפקידו בשירות התעסוקה.

יורם בר

"פרס בממשלה שוללת שלום"

כתגובה להבטחתו של שמעון פרס במפגשו עם ערביי המשולש, שלא ישב בממשלה שתשלול את השלום, אמר ח"כ גדי יציב (מפ"ם) שאמירה זו מוטרפת וחסרת כל אמינות, כיוון שפרס יושב בממשלה סרבנית שלום מזה ארבע שנים. לדעתו של פרס היא מכשילה את תהליך השלום, אך הוא אפילו לא פירק את הממשלה לאחר שטירפדה את הסכם לונדון עם חוסיין ב־1987, אמר יציב. לדבריו, מפ"ם חזקה תחייב את מפלגת העבודה לעבור לדרך השלום.

יורם בר

מרכז "העבודה" מתכנס

מרכז מפלגת העבודה מתכנס הבוקר בתל־אביב, לדיון ולאישור מצע המערך לכנסת ה־12. בישיבה זו יציגו כמה חברים הסתייגויות מסעיפים שונים בטיוטת המצע. עיקר הוויכוח יתקיים ע"ל פרק דת ומדינה, שם צפויות הסתייגויות רבות. גם בנושא המדיני־ביטחוני יועלו הסתייגויות על ידי נציגים יונים.

יו"ר מפלגת העבודה, שמעון פרס, העומד לצאת הלילה לעצרת האו"ם בניו־יורק, ישתתף גם הוא בישיבת המרכז. זמן הישיבה הוגבל עד לשעות יום הכיפורים המוקדמות, מאחר שהיום מתקיימות עצרות זיכרון לחללי מלחמת יום כיפור וחלק מחברי המרכז משתתפים בהן. מטה הדור הצעיר של מפ"ם תכנית משמרת מחאה בעת התכנסות מרכז מפלגת העבודה באולם אהל שם. בתביעה מפרס להתחייב שלא ללכת לממשלת "אחדות" לאומית לאחר הבחירות, ובקריאה לחברי המרכז שלא לאשר שינויים במצע שיאפשרו השתמטות של אלפי בחורי ישיבות.

דורית גפן, שע"ה

בהוראת לוינסקי נדחתה ישיבה שיזמו הדירקטורים בבנק לאומי

כתבנו הכלכלי

עקיבא לוינסקי, יושב ראש מועצת אוצר התיישבות היהודים, ביטל בערב חג במפתיע ישיבה של דירקטוריון בנק לאומי שנועדה להיום.

ההחלטה על כינוס הדירקטוריון של בנק לאומי נתקבלה בעקבות פניות של דירקטורים. למרות זאת, הורה לוינסקי למזכירות הבנק להודיע על ביטול האסיפה. הדבר עורר זעם רב בקרב חברי הדירקטוריון שטענו, כי לבעלי המניות של הבנק, קרי אוצר התיישבות היהודים, אין סמכות לבטל אסיפה שנקבעה על־ידי הדירקטורים עצמם. עם זאת סוכם, כי הישיבה לא תתקיים היום, וככל הנראה תכונס רק ביום שלישי לאחר חג הסוכות.

נראה כי לוינסקי ביקש למנוע, בשלב זה, החלטות בדירקטוריון העלולות להיות מנוגדות להחלטה שקיבלה מועצת אוצר התיישבות היהודים בדבר פיטורי דירקטוריון הבנק. בשלב זה, עדיין לא גובשה סופית החלטת הדירקטורים להתפטר. פרופסור שמעון שיטרית עדיין לא החליט סופית אם להתפטר ודירקטורים אחרים, שהודיעו על נכונות עקרונית להתפטר מתנים זאת בכך שגם שיטרית יתפטר.

גם חבר הדירקטוריון יחזקאל פלומין עדיין לא גיבש החלטה, וגם הוא שוקל עדיין את האופציות המשפטיות.

השר פרס יוצא לפריס וניו־יורק; ייפגש עם מיטראן, רייגן ואחרים

מוטי בסוק, קובי מנדל

שר החוץ שמעון פרס ייצא מחר בבוקר לפריס, בדרכו למושב עצרת האו"ם בניו־יורק. הוא ישוב ארצה בעוד שמונה ימים.

בפריס צפויות לפרס שלוש שיחות מדיניות: עם נשיא צרפת מיטראן, ראש ממשלתו רוקר ושר החוץ דיומא. בשיחות ידונו בתהליך השלום במזרח התיכון.

פרס אמר ביום שני, כי ביקורו בצרפת, לא יבקש לקבל דיווח על פגישתו של שר החוץ הצרפתי עם ראש אש"ף יאסר ערפאת.

לשר החוץ צפויה ביום שני, במלון "וולדורף אסטוריה", פגישה בראשות נשיא ארה"ב רייגן עם שר החוץ המצרי מגיד ועם מזכיר המדינה שולץ. פרס ייפגש בניו־יורק גם עם 15 שרי חוץ כגון מברית המועצות, צ'כיה, פולין והונגריה, ומארצות העולם השלישי שאינן מקיימות קשרים עם ישראל.

מיטראן מסרב לקבל את סופר — כי פעל נגד הפגישה עם ערפאת

ארנון יפה (צרפת)

פריס. — שגריר ישראל בפריס עובדיה סופר הרגיז את ממשלת צרפת עד שהנשיא מיטראן התלונן על פעילותו נגד פגישת שר החוץ דימא עם ערפאת לפני שריו בישיבת הממשלה.

מקורביו מסרו, כי אחרי שהוכיח את ידידותו והזדהותו עם ישראל, עם היהודים ועם התרבות העברית, חש מיטראן חופשי למתוח ביקורת על הארגונים היהודים ועל הדיפלומט הישראלי ו"להעמידם במקומם". ז'אן דניאל, עורך "נובל אובזרווטר", המקורב לאליזה, מסר כי מיטראן הביע קוצר רוח מול גיוס הארגונים היהודים על ידי השגריר סופר למסע נגד נוכחות ערפאת בשטרסבורג. הוא ראה בה התערבות יומרנית ובלתי־מכובדת.

עד כה היה סופר חביבם של הסוציאליסטים והימין כאחד. "נובל אובזרווטר" כותב שמיטראן חיבב את סופר אבל ההתערבות של דיפלומט זה עיצבנה אותו, והוא מסרב לקבלו זה כמה שבועות. באליזה תיארו את סופר כנוטה לצד ראש הממשלה שמיר יותר מאשר לפרס.

סופר הכחיש כי ביקש להתקבל על ידי מיטראן. הוא אמר כי לא היתה מחלוקת בין שמיר לפרס בהתנגדות לביקור ערפאת.

התנועה האיסלמית לא תחרים הבחירות

קאסם זייד

מנהיג התנועה האיסלמית בישראל, שייח' עבדאללה נימר דרוויש, הכחיש את הידיעות כאילו הצעירים המוסלמים יחרימו את הבחירות לכנסת. שייח' דרוויש, אמר בשיחה עם כתבנו, שהצעירים המוסלמים יממשו את זכותם האזרחית מתוך מגמה להשפיע על תוצאות הבחירות ולסייע בבלימת הימין הקיצוני.

"אמנם לא תהיה הכוונה לחסידי התנועה בעד איזו מפלגה להצביע, אך ההנחייה הברורה היא לתמוך באחת ממפלגות מחנה השלום,"

מחלוקות והדחות בסניפים של חד"ש בגליל ובמשולש

קאסם זייד

מחלוקת חריפה נתגלתה באחרונה בכמה סניפים של חד"ש בגליל ובמשולש. ראש מועצת כפר מקר, מחמוד סאלח חליל, בראש מועצת הכפר מטעם חד"ש זה שלוש קדנציות, יצא השבוע בהתקפה חריפה על הנהלת חד"ש והאשים אותה בניצול בעוותיו של הציבור הערבי למטרות מפלגתיות צרות. חליל הביע התנגדות נמרצת לקיום עצרת בכפרו, במחאה על כוונת משרד הפנים לאחד את כפרו ואת הכפר השכן ג'דיידה למועצה אחת.

חליל השתתף בשבוע שעבר בכנס בחירות מטעם הליכוד בהשתתפות השר משה ארנס בנצרת. "אל־איתיאחד", ביטאונה של רק"ח בשפה הערבית, האשים השבוע את חליל בחריגה מהחלטות הכנס הכללי של ראשי הרשויות הערביות.

מ"מ ראש המועצה המקומית בכפר תמרה, איש חד"ש מוחמד כנאן, הודח השבוע מתפקידו. גורם אחראי בחד"ש אמר, שהוא ביצע שורה של מעשים חריגים שאינם הולמים את מעמדו כאיש חד"ש ושהחמור בהם — השתתפותו בכנס בחירות מטעם המערך.

ראש מועצה מקומית מטעם חד"ש באחד מכפרי המשולש הדרומי נפגש לאחרונה עם אישיות מרכזית במערך והביע את נכונותו לתמוך במערך בבחירות.

גם באום אל־פחם קיימת מחלוקת קשה בין נאמני ראש העירייה, האשם מחמיד, לבין מתנגדיו מחד"ש.

כתבנו מציין, כי קבוצת חברים שפרשו מחד"ש באום אל־פחם, שוקלת אפשרות להופיע בבחירות לעירייה — דבר המסכן את סיכוייה של חד"ש לשמור על השלטון שלה בעיר.

כרוז מס' 2
בבחירות הפעם
אנו יכולים לחולל מהפך
החקלאות והתעשיה יפרצו מחדש קדימה!
זה הצ'אנס שלנו!
צריך לסלק את הליכוד מההגה של המשק.
מפ"ם היא השופר של הקיבוצים!
אזרחים בשטח שתומכים במפ"ם
ממטה גרנות
מעוניין אותך? 06-952329

מוסד לביטוח סוציאלי של העובדים בע"מ
לחברי "מבטחים"
לרגל יציאת העובדים לחופשה מרוכזת, יהיו סניפי מבטחים בארץ
סגורים
בסוכות, דהיינו: מי"ד בתשרי 25.9.88 עד כ"א בתשרי 2.10.88 ועד בכלל.
לגימלאי "מבטחים"
לחברי מבטחים ומשפחותיהם
לעובדי המוסד ובני ביתם
ברכת שנה טובה ומועדים לשמחה.
הנהלת "מבטחים"

המשכים

בביירות ייעשה

(המשך מעמוד ראשון)

על מנת שיוכל למלא את החלל החוקתי העלול להיווצר החל ב־23 בספטמבר" — הוא היום שבו תפוג תקופת כהונתו של הנשיא הנוכחי, אמין ג'מאייל. עוד אמר עון בראיון כי „הצבא הוא המוסד היחיד אשר סביבו מתלכד העם כולו, והוא מוכן לעמוד מול כל הצדדים שיתנגדו לפעולתו".

ג'עג'ע תומך באדה

מפקד המליציה הנוצרית האנטי־סורית „הכוחות הלבנוניים", סמיר ג'עג'ע, הודיע אמש, כי הוא תומך במועמדותו של ריימון אדה לנשיאות לבנון, מול המועמדים הפרו־סוריים סולימאן פראנג'ייה ומיכאל דהר. בהודעה שמסר לרשת השידור הלבנונית ולתחנת הטלוויזיה של „הכוחות הלבנוניים", הדגיש ג'עג'ע: „האמריקנים הודיעו לנו כי הסורים הציעו את דהר במקומו של פראנג'ייה. אמרנו להם כי כל התנגדות להצבת מועמדותו של ריימון אדה תביא להסלמת המצב הצבאי, למשבר כלכלי ולהידרדרות המדינה לתהום". בהמשך דבריו הכריז ג'עג'ע כי „לבנון תעמוד על שלה למרות הלחצים הסוריים, המבקשים לשים את ידם על הנשיאות". משקיפים מציינים בהקשר זה, כי בחודש שעבר התנגד ג'עג'ע למועמדותו של ריימון אדה. אדה, השוהה בגלות מרצון בפאריס מאז שנת 1976, ידוע בעמדתו נגד סוריה, נגד ישראל, ונגד השפעת המליציות בלבנון.

שליחים ממיטראן

מתוך כך נודע שנשיא צרפת, פראנסואה מיטראן, העביר ביום ג' שדר לנשיא ג'מאייל, והביע את „עניינו ודאגתו" לנעשה בלבנון „בתקופה קשה זו". שני שליחיו של מיטראן — מזכיר המדינה לענייני חוץ תיירי דה בוש ויועץ טכני למשרד החוץ ז'אן קלוד קוסראן — שהגיעו לביירות אור ליום ד', נפגשו לשיחה עם יו"ר הפרלמנט הלבנוני חוסיין חוסייני ועם ראש הממשלה בפועל, סאלים חוס. שיחותיהם נסבו על „אמצעים לחלץ את המדינה מן המשבר שהיא נתונה בו".

5 נהרגו ו־25 נפצעו בפיצוץ

מכונית ממולכדת שהתפוצצה ביום שלישי בבוקר ברובע המסחרי של מזרח ביירות, גרמה למותם של חמישה אנשים ולפציעתם של לפחות 25 — מסרה המשטרה. בהודעה נאמר כי המכונית הממולכדת היתה דחוסה עם 125 ק"ג חומרי נפץ. היא התפוצצה בשכונת דורא, מרכז עסקים הומה אדם בביירות הנוצרית, בשעה 9 בבוקר. כבאיות ואמבולנסים חשו לאתר הפיצוץ והחלו לפנות נפגעים. עשרות אנשי המליציה הנוצרית ושוטרים חסמו את דרכי הגישה.

רדמן: אין שום קשר

דובר מחלקת המדינה האמריקנית צ'ארלס רדמן, התייחס אתמול לבחירות הקרובות בלבנון ואמר, כי על לבנון להבין שבלי נשיא חוקתי נבחר, הסכנות של הרעה במצב הפוליטי, באלימות ובתוהו ובוהו השורר בלבנון הן וודאיות, ומנהיגי לבנון כולם ישאו באחריות לכך.

רדמן אמר, כי עוזר מזכיר המדינה ריצ'ארד מרפי, שעמד לחזור אתמול לוושינגטון, קיים פגישות עם ראשי השלטון בלבנון ובסוריה, לפי בקשת שתי המדינות, כדי לנסות לסייע בקיום תהליך הבחירות לנשיאות בלבנון. מרפי הדגיש בשיחותיו, כי חשוב שהבחירות יתקיימו במועדן וכי חיוני לעתידה של לבנון שנשיא חדש ייבחר ב־23 בספטמבר.

רדמן נשאל לנכונות דיווחים לפיהם הסכים מרפי כביכול לעיסקה עם סוריה, לפיה תתמוך ארה"ב במועמד שסוריה רוצה כי ייבחר לנשיא לבנון, תמורת שחרור בני הערובה. רדמן הבהיר, כי שום קשר לא היה בין הבחירות וגורל בני הערובה. מרפי אכן דן גם בגורל בני הערובה עם מנהיגי סוריה, אך ללא כל זיקה עם הבחירות בלבנון.

ניו־יורק טיימס: מידע

(המשך מעמוד ראשון)

„ג'יינ'ס", כי הלוויין נשא מכשור ביון במשקל של 30 קילוגרם. „הוושינגטון פוסט" כתב עוד, כי ישראל לא מסרה באיזה טיל השתמשה כדי להכניס את הלוויין למסלול. הועלו השערות כי מדובר בטיל „יריחו 2" או בטיל החדש יותר „קומט". „הניו־יורק טיימס" מסר, כי מדובר בפיתוח מתקדם של „יריחו 2", שהוא טיל לטווח בינוני, המסוגל לשאת ראש חץ למרחק של 900 מיל ימיים.

בריה"מ מבינה דאגת הערבים

בריה"מ מבינה את דאגתן של המדינות הערביות בעקבות שיגור הלוויין הישראלי הראשון — הכריז ביום שלישי סרגיי באטסאנוב, מראשי משרד החוץ, הממונה על בעיות החלל והגרעין. הוא אמר במסיבת עתונאים במוסקבה, „הערבים מודאגים ואפשר להבין מדוע, שכן המדינות הגרעיניות של ישראל ידועה". הוא הדגיש כי „מבחינה טכנית, שיגור הלוויין או הכנסת מטען גרעיני למסלול מסביב לכדור הארץ הם שני דברים דומים מאד, וישראל פועלת בכיוון זה... אין להוציא מכלל אפשרות שבידי ישראל טילים המסוגלים לשאת כל מטען שהוא למרחק מסויים, כולל מטענים צבאיים".

קריאת תגר חדשה

מספר מדינות ערביות במיפרץ רואות בשיגור הלוויין הישראלי הראשון „קריאת תגר חדשה של האויב הציוני" כלפי האומה הערבית, והדגישו את הצורך להגיב. בגינוי להכרזות של דוברים ישראליים על האופי המדעי של הלוויין, כתבו מספר עתונים רישמיים במיפרץ כי מדובר ב„לוויין־ריגול", והם קוראים למדינות הערביות לגייס „בותחפות" את כל המשאבים שברשותם כדי להגיב על „איום" חדש זה על בטחונן. מספר עתונים ציינו, כי הלוויין עשוי לשחרר את ישראל מתלותה המסורתית בלווייני הריגול האמריקניים. כמאל אבו ג'אבר, פרופסור למדעי המדינה באוניברסיטת ירדן, אמר כי לשיגור יש „השלכות מסוכנות" לבטחון האזור, מפקיסטאן ועד מרוקו.

להפיק הלקח

מזכיר הליגה הערבית, שאדלי קליבי, הוקיע ביום שלישי בערב את „האופי הצבאי" של הלוויין ששוגר על ידי ישראל, וקרא למדינות הערביות „להפיק הלקח מן המצב החדש שנוצר".

הקשר לפרשת פולארד

„הוושינגטון פוסט" ציין, כי מידע שהגיע לישראל מלווייני הריגול האמריקניים ביסס חומר מסווג מודיעיני ש„נגנב" עבור ישראל על־ידי ג'ונתן פולארד לפני מאסרו בנובמבר 1985. העתון כתב בהקשר זה, כי פקידים ישראליים טענו זה זמן רב, שמידע ביון טוב יותר חיוני לישראל בשעה שמדינות ערביות כמו עיראק, סוריה וסעודיה, רוכשות מטוסים חדשים ומתוחכמים וטילי קרקע־קרקע וסוגרות את הפער הצבאי עם ישראל. פקידים אלה התלוננו לעתים קרובות באופן פרטי, לדברי העתון, על קיום מתחים ביניהם ובין אנשי ביון אמריקניים, על רקע רצון הישראלים בקבלת נתונים רגישים מסוג זה.

„הניו־יורק טיימס" כתב, כי המסמכים שהועלו במשפטו של ג'ונתן פולארד העידו, שסודות צבאיים רבים שמסר לישראל, מקורם היה בחומר הביון מלוויינים אמריקניים, שארה"ב לא העבירה לידי ישראל.

מעל למדינות ערב

מומחי חלל מערב אירופיים אמרו, כי הלוויין ששוגר ביום שני על ידי ישראל הוא לוויין־תצפית שמטרתו העיקרית תהיה לרגל אחר העולם הערבי, ממרוקו ועד למיפרץ. המומחים, שרצו בעילום שם, מסרו לכתב רויטר כי הלוויין „אופק 1" נועד לעבור בגובה נמוך מעל לעולם הערבי, במהלך הקפת כדור הארץ, מדי 90 דקות.

הם ציינו כי מעצמות־החלל הצעירות בעולם נתקלו לרוב בבעיות לגבי השיגור, ולאו דווקא לגבי הלוויינים עצמם. הודו, למשל, איבדה שני טילי־שיגור בשנתיים האחרונות.

נעצרו חשודים בזיוף אישורים לאנשי רשת הפטורים מצה"ל

עתיים

חקירת פרשת הפטורים מצה"ל מסתעפת. בימים האחרונים חשפה המשטרה רשת זיופי דרכונים, אישורי יציאה מהארץ וויזות לחו"ל שפעלה כמשרד פנים מתחרה.

שופט השלום בפתח תקוה שלי טימן הורה ביום שני להאריך את מעצרם של יצחק חבושה, בן 39 מבת־ים, ב־5 ימים נוספים כחשוד בזיוף אישורי יציאה לחו"ל, ושל גבריאל מחלוף ב־3 ימים, כחשוד בזיוף ויזות לחו"ל.

בבית־המשפט טען נציג היחידה לחקירת פשעים חמורים, כי בכל יום מתגלים בפרשה זו חשודים נוספים. „תחושת החוקרים היא כי מדובר במכת מדינה", אמר.

ליצחק חבושה מייחסת המשטרה עבירות של זיוף ומירמה בנסיבות מחמירות וזיוף אישורי יציאה מהארץ. המידע אודותיו הצטבר בעקבות חקירת הפטורים מצה"ל. בביתו נמצאה כמות אדירה של מסמכים מחשידים. נציג המשטרה ציין, כי הוחלט להעביר את חומר החקירה למפלג ההונאה במשטרת מרחב הירקון וכי החקירה מתנהלת בשיתוף פעולה עם היחידה לחקירת פשעים ומפלג ההונאה וצפויים מעצרים נוספים.

בבקשה להארכת מעצרו של גבריאל מחלוף, החשוד בזיוף ויזות לחו"ל, אמר נציג המשטרה כי בביתו נמצאה תעודת זיהוי ללא הסבר, וכי קשורים בפרשה זו אנשים נוספים שיש לאתרם ולהביאם לחקירה.

הסניגור, עו"ד אבי עמירם, אמר בבית־המשפט, כי אין הצדקה להאריך את מעצרו של חבושה, לא רק בשל יום הכיפורים אלא גם משום שייחקר רק בעוד מספר ימים על־ידי אנשי מפלג ההונאה במרחב הירקון. מדובר באדם שאין לו הרשעות קודמות. הוא אב לשלושה ילדים ואשתו אמורה לעבור בימים הקרובים ניתוח. השופט החליט להאריך את המעצר ב־5 ימים.

השופט שלי טימן ציין בהחלטותיו להאריך את המעצר, כי יום הכיפורים אינו יכול להיות לרועץ לחקירת המשטרה, שהרי מדובר במקרים שטובת הציבור עולה על טובת הפרט. המידע שנמסר לבית־המשפט, קבע השופט, מחייב את מעצר החשודים „במצמץ נקי".

22 מדינות ערביות איימו לפרוש על רקע... ירושלים

המדינות הערביות במשחקים האולימפיים בסיאול יישבו שלשום סיכסוך עם המארגנים על רקע זיהוי ירושלים כבירת ישראל, בטקס הפתיחה.

מקורות ערביים אמרו, כי היתה סכנה חמורה שכל 22 המדינות הערביות יפרשו מהמשחקים, אלמלא הוסדר הנושא לשביעות־רצונן.

שייח' פאהד אל־סאבאח מכוויית, סגן נשיא ההתאחדות, אמר כי נשיא הוועדה המארגנת של דרום־קוריאה, פארק סה־ג'יק, כי זיהוי ירושלים כבירת ישראל היתה בבחינת טעות בלתי־מכוונת.

יו"ר הוועד האולימפי הישראלי, יצחק אופק, הגיב: „לא רציני. כל העניין הוא סתם קנטרני".

קרן הביטוח והפנסיה של פועלי הבנין ועבודות ציבוריות אגודה שיתופית בע"מ

מאזן
ליום 31 בדצמבר 1987

נכסים	1987 שקל חדש	1986 שקל חדש
1. השקעות מוגדרות:		
בטוחות	28,020,303	27,579,898
מקרקעין שנרכשו לפני 29.8.57 בניכוי פחת שנצבר	249	254
	28,020,552	27,580,152
2. השקעות אחרות:		
בטוחות	655,393	583,578
הפקדות	1,193,397	1,399,084
מקרקעין בעלות, בניכוי פחת שנצבר	1,941,309	1,057,236
	3,790,099	3,039,898
3. רכוש קבוע: ציוד, ריהוט, כלי־רכב ומלאי משרדי בעלות בניכוי פחת שנצבר	20,210	48,672
4. הלוואות לחברים:		
באמצעות בנקים	170,811	168,018
במישרין	338,774	342,094
	509,585	510,112
5. רכוש שוטף:		
תעודות פקדון סחירות והפקדה במוסד כספי	20,001,128	17,465,679
מעסיקים בחשבון פתוח בניכוי קרן לחובות מסופקים	924,504	1,109,878
שטרות והמחאות לקבל	1,705,707	1,631,858
חייבי ריבית והצמדה	10,711,479	9,311,998
חייבים אחרים	822,707	764,157
בנקים, חשבונות עו"ש	380,569	268,659
מזומנים בקופה	63	— —
	34,546,157	30,552,229
סה"כ לפני שערוך	66,886,603	61,731,063
6. הפרשי שערוך	891,426,683	814,974,966
	958,313,286	876,706,029

הון והתחייבויות	1987 שקל חדש	1986 שקל חדש
7. הון פנסיוני:		
התחייבות אקטוארית למקבלי פנסיה	961,000,000	1,020,000,000
התחייבות לאחרים (גרעון)	(121,245,156)	(247,577,117)
קרן פנסיה — סך הכל	839,754,844	772,422,883
עתודה פנסיונית	15,141,115	9,859,159
קרן נכות מקצועית ושיקום	85,574,852	81,801,482
קרן שמורה	10,000	10,000
יתרה בלתי מיועדת	100	100
	940,480,911	864,093,624
8. קרנות הדדיות וסוציאליות:		
מחלה ותאונה	(548,557)	(461,842)
נופש והבראה	(447,079)	(211,520)
הבראה (ח־ן חבר)	60,852	74,376
השלמת חופשה	(827,992)	(386,623)
תוספת ותק	45,408	627,875
תוספת בעד אשה	904,324	741,987
דמי חגים	624,521	744,815
מענק פיצויים	673,665	1,418,703
פיצויים מיוחדים 2.3%	2,878,111	794,559
סמינרים, השתלמות, מחקר ומלגות	399,216	225,032
קבועים ויציבים בקבלנות הפרטית	764,792	547,932
	4,527,261	4,115,294
9. התחייבויות שוטפות:		
זכאים ויתרות זכות	11,562,616	7,357,000
זכאים בגין חברים שפרשו	386,037	529,547
בנקים	21,480	143,731
מעסיקים	1,334,981	466,833
	13,305,114	8,497,111
	958,313,286	876,706,029

דו"ח הכנסות והוצאות לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 1987

הכנסות	1987 שקל חדש	1986 שקל חדש
1. ריבית נטו, הצמדה לריבית, דיבידנד והכנסות שוטפות אחרות:		
מניירות ערך	51,731,453	46,436,736
משכנתות	752,511	980,669
מהלוואות לחברים	94,795	120,888
מהלוואות לאחרים	289,864	153,831
מחובות מעסיקים	297,517	482,698
	53,166,140	48,174,822
2. רווחי הון והפרשי הצמדה שמומש	58,872,843	49,047,436
3. הפרשי שיערוך	76,852,066	88,142,481
4. הכנסות אחרות	728,971	611,023
	189,620,020	185,975,762

הוצאות	1987 שקל חדש	1986 שקל חדש
1. הוצאות שוטפות	8,049,578	6,738,630
2. הוצאות הנהלה אחרות	50,789	71,588
3. הפחתות	6,481	5,863
מכלול הוצאות מינהל	8,106,848	6,816,081
השפעה מצטברת לתחילת השנה של השינויים במדיניות החשבונאית: — הפרשה לפיצויי פיטורין (באור 1(ח))	733,885	— —
עודף הכנסות מועבר ליעוד העודפים	180,779,287	179,159,681
	189,620,020	185,975,762

חשבון קרן פנסיה לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 1987

משיכות	1987 שקל חדש	1986 שקל חדש
1. תשלומי גימלאות	97,999,294	81,505,779
2. לקופות גמל אחרות	37,873	54,928
3. החזרים לעמיתים שפרשו	20,613,099	11,793,816
4. לביטוח חיים	223,064	·87,566
5. יתרת הקרן לסוף השנה	839,754,844	772,422,883
	958,628,174	865,864,972

הפקדות	1987 שקל חדש	1986 שקל חדש
6. יתרת הקרן לתחילת השנה	772,422,883	683,170,591
7. דמי גמולים ממעסיקים ועובדים	23,164,421	21,285,945
8. העברה מקרנות אחרות	631,848	607,904
9. השתתפות מעבידים בפרישה מוקדמת	699,538	560,780
10. העברה מיעוד העודפים	161,709,484	160,239,752
	958,628,174	865,864,972

(—) שלמה דהן — יו"ר ההנהלה

(—) דוד גורביץ, עו"ד — מנהל כללי

האופוזיציה בבורמה: כ־1000 נהרגו בדיכוי ההתקוממות נגד הצבא

התנגשויות אלימות בין כוחות צבא לאזרחים במאנדליי, העיר השניה בגודלה בבורמה, שהיא מעוז האופוזיציה ■ הצבא הקים מחסומים ומבצע חיפושים מבית לבית בבירה

רויטר, סי״צ

בנגקוק.— מהומות וחילופי יריות היו אתמול בעריה הגדולות של בורמה, שעה שאנשי הכת הצבאית שתפסה את השלטון בתחילת השבוע ניסו זה היום השישי לדכא בכוח את ההתנגדות העממית לשלטונם. מנהיגי האופוזיציה הכריזו כי איש לא ישוב לעבודה ברחבי המדינה, עד שתורכב ממשלה דמוקרטית.

נמסר על התנגשויות אלימות בעיר מאנדליי, העיר השניה בגודלה בבורמה ומעוז האופוזיציה וההתקוממות העממית מתחילת חודש אוגוסט. תושבים מסרו בשיחות טלפון כי חילופי אש נשמעים לסירוגין ברחבי מאנדליי וכן בחוצות ראנגון הבירה.

שלשום הודיעה החונטה הצבאית באורח רשמי כי הגנרל סאו מאונג, העומד בראש ההפיכה הצבאית, קיבל לידיו את תפקיד ראש הממשלה, נוסף לתיקי החוץ וההגנה שהחזיק קודם לכן.

צבא כיבוש בבירה

צבא בורמה הפך לצבא־כיבוש בבירה. הוא הקים מחסומים בכל הרחובות הראשיים, וחיילים ערכו חיפושים מבית לבית אחרי כלי נשק. גם מחוץ למחסומים עצרו החיילים מכוניות רבות ברחובות וחיפשו בכליהם של הנוסעים.

לדברי דיפלומטים, רופאים ואנשי אופוזיציה נהרגו עד כה כאלף בני אדם מאז תפס הצבא את השלטון בבורמה בתחילת השבוע, והחל לירות בהמוני המפגינים.

אחד מראשי האופוזיציה, אאונג סאן סו קיי, הצהיר שלשום כי השביתה שהוכרזה לפני שישה שבועות ברחבי המדינה תימשך, עד שתורכב ממשלה זמנית בלתי תלויה, אשר תוליך את המדינה לדמוקרטיה.

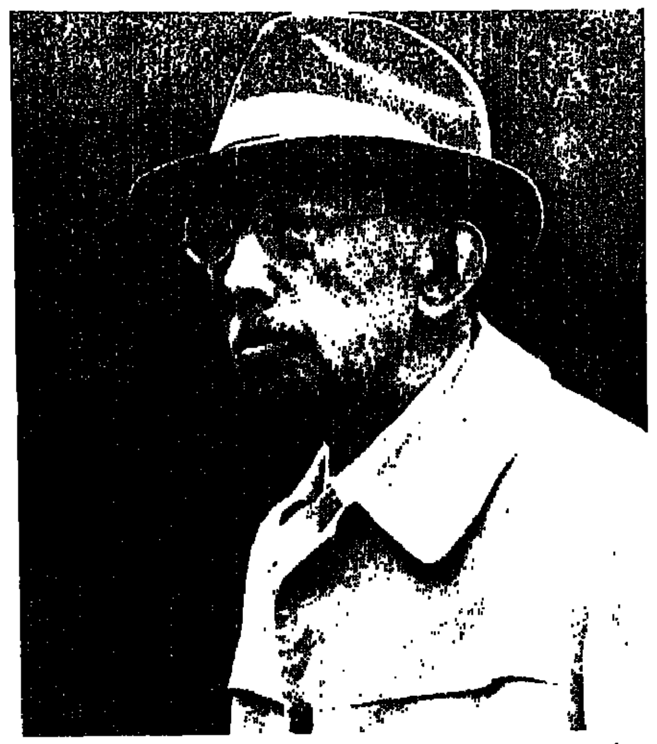

תצלום אחרון של קיסר יפאן, הירוהיטו (87) שקיבל ביממה האחרונה שני עירויי דם, ומצבו מוגדר קשה, אך יציב. הירוהיטו שלט ביפאן למעלה מ־60 שנה. הפרלמנט היפאני יאשר היום את מינויו של נסיך הכתר אקיהיטו לממלא מקומו, לקיסר ביפאן סמכויות מוגבלות המעוגנות בחוקה. (צילום: איי.פי)

נסיון פיגוע נוסף — לקראת ועידת קרן המטבע הבינ"ל

רויטר

בון.— האנס טיטמאייר, מזכיר המדינה במשרד האוצר המערב גרמני, ניצל שלשום מהתנקשות, האחרונה בסדרת נסיונות פיגוע, לקראת ועידת קרן המטבע הבינלאומית והבנק העולמי שתיפתח השבוע במערב ברלין.

קבוצות שמאל קיצוניות ואנרכיסטיות איימו באחרונה לשבש את הוועידה העומדת להיפתח היום ותינעל ב־29 לחודש, וכבר בוצעו התקפות על בנקים ומכוניות.

המשטרה מסרה, כי שלושה או ארבעה כדורים נורו לעבר טיטמאייר, שעה שהוסע מביתו למקום עבודתו. היריות נורו מתוך חורשה סמוכה ופגעו במכוניתו. טיטמאייר, 57, השתטח על הריצפה. הוא ונהגו לא נפצעו, והנהג מיהר לתחנת המשטרה כדי לדווח על ההתקפה.

שר האוצר הגרמני, גרהארד שטולטנברג, אמר במסיבת עיתונאים „אנו נאלצים להניח כי תקרית איומה זו קשורה בוועידה השנתית הקרובה של הבנק העולמי וקרן המטבע הבינלאומית בברלין".

יותר מ־100 קבוצות הקימו ברית כדי למחות בדרכי שלום נגד מדיניות ההלוואות של הארגון הפיננסי למדינות העולם השלישי. לדבריהן גורמת מדיניות זו להעמקת העוני במדינות רבות.

גינוי חריף לישראל בוועידת הליברלים

אהרון ניר (איטליה)

בוועידה העולמית של המפלגות הליברליות שהסתיימה בפאריס, הגישו נציגי המפלגה הליברלית הבריטית הצעת החלטה המביעה „מורת רוח עמוקה מההתעלמות מזכויות האדם ומהחוק הבינלאומי בעזה ובגדה". בהודעה נאמר כי דיכוי ההתקוממות בכוח, רק מגביר את האלימות, ואי היציבות באיזור.

בוועידה השתתפו גם נציגים ליברליים מישראל, ובעקבות התנגדותם החריפה לנוסח ההחלטה, שולבה ההצעה הבריטית בסיכום הכללי של הוועידה במתכונת מקוצרת.

הליברלים הבריטים קראו לאו"ם ליזום ועידה על המזה"ת בהשתתפות כל הצדדים המעוניינים לרבות אש"ף וממשלת ישראל. „על הוועידה ההיא — סבורים הליברלים הבריטים — לקבוע אחת ולתמיד הכרה בזכות ישראל לחיות בשלום בתוך גבולותיה, וזכות הפלשתינים למדינה ולאוטונומיה". הוועידה העניקה את „פרס החופש" לשר החוץ הגרמני הנס דיטריך גנשר.

תאצ'ר מתנגדת להקמת ממשלה מרכזית לכל מדינות אירופה

בביקורה בלוקסמבורג אמרה ראש ממשלת בריטניה, כי אם יוקם מימשל אירופי ריכוזי, תהפוך היבשת להיות כמו „ברית המועצות לפני גורבצ'וב"

דפנה ורדי (בריטניה)

ראש ממשלת בריטניה, מרגרט תאצ'ר יצאה ביומיים האחרונים נגד הרעיון של ממשלה מרכזית לכל מדינות אירופה. בביקוריה בבריסל ובלוקסמבורג, הבהירה תאצ'ר לעמיתיה האירופאים כי היא תומכת בשוק המשותף, ובשיתוף פעולה כלכלי בין ארצות אירופה, אולם מתנגדת לייסודה של ממשלה מרכזית או כל גירסה אחרת מסוג „ארצות הברית של אירופה". לדבריה, ממשלה מרכזית כזאת תהיה כמו „ברית המועצות לפני גורבצ'וב".

מתקפתה החד משמעית של תאצ'ר, באה שעה שמדינות אירופה מנסות להגדיר מחדש את מדיניותן לגבי עתיד היבשת, בעקבות החוק שייכנס לתוקפו ב־1992. החוק כולל הסרת מכסים וגבולות פתוחים בין מדינות אירופה, בעקבותיהם לא יזדקקו עוד אזרחי המדינות השונות לדרכון במעבר מארץ אחת לשניה. אולם נראה כי הקהילייה האירופית, מבקשת להרחיב חוק זה, ולהקים אף ממשלה מרכזית לכל מדינות היבשת.

ראש ממשלת בריטניה תאצ'ר עומדת על כך שגם לאחר 1992 תישאר בריטניה, עצמאית לחלוטין, ולא תהפוך לחלק בלתי נפרד מממשלה מרכזית של הקהילייה האירופית. היא תבהיר את עמדתה הנוקשה בעניין זה, לעמיתיה באירופה במסגרת סיור זה, במסגרתו תגיע היום לספרד.

יש להניח כי עוד צפויים מאבקים רבים בשנתיים הקרובות באשר לשיתוף הפעולה ודרגת האיחוד של אירופה בעתיד, שכן המדינות השונות חלוקות בנושא זה.

ראש ממשלת לוקסמבורג, ז'ק סנטר, מקבל את פניה של ראש ממשלת בריטניה, מרגרט תאצ'ר בביקורה הרשמי בלוקסמבורג (תצלום: איי.פי)

רמטכ"ל חדש לצבא האיטי — מינוי ראשון לאחר ההפיכה

סי״צ

פורט־או־פרינס האיטי.— הגנרל הרארד אברהם נתמנה שלשום לרמטכ"ל צבא האיטי, על ידי נשיא המדינה, הגנרל פרוספר אבריל. בטקס קצר בחצר הארמון הלאומי, קרא הגנרל לקצינים ולחיילים, לשמור על השקט, לאחר שביום א' הודחו 4 מפקדי יחידות, בעקבות ההפיכה הצבאית בסוף השבוע שעבר.

הגנרל אברהם, שכיהן כשר החוץ עד להפיכה, נחשב כאחד הקצינים הבכירים הליברליים ביותר.

בקרוב „חוק נגד גזענות" — גם בשווייץ

יוסף אלפרן (שווייץ)

ג'נבה.— משרד המשפטים ומשרד החוץ השווייצריים מעבדים עתה במשותף את סעיפי החוק נגד הגזענות שיוגש כנראה לאישור הפרלמנט בשנה הבאה, על כך מוסר היומון רב התפוצה „לה סויס". לדברי העיתון, עם אישור החוק תחתום שווייץ גם על אמנת האו"ם נגד הגזענות מ־1965.

החוק יאסור אפלייה של פרטים או קבוצות, הפצת תעמולה על עליונותם של גזעים שונים, ויבטיח גישה חפשית למקומות ציבוריים. הצורך בחקיקת החוק התעורר בעקבות הפצת חומר תעמולה אנטישמי, וטכסטים על עליונות הגזע הלבן, וכן התנכלויות לאפריקנים שמצאו מקלט מדיני בשווייץ.

איתן בנק לקדום עסקים בע"מ

תמצית מאזן ליום 30 ביוני 1988
מותאם להשפעת האינפלציה לפי מדד יוני 1988
(בשקלים חדשים)

	30.6.88 (לא מבוקר)	31.3.88 (לא מבוקר)	31.12.87 (מבוקר)
פקדונות בבנק	216,194	216,378	238,016
אג"ח להשקעה	1	1	1
נכסים אחרים	46,501	43,938	19,192
	262,696	260,317	257,208

	30.6.88 (לא מבוקר)	31.3.88 (לא מבוקר)	31.12.87 (מבוקר)
התחייבויות אחרות	6,069	3,127	1,248
הון עצמי	257,627	257,190	255,960
	262,696	260,317	257,208

תמצית דו"ח רווח והפסד
למחצית השנה שנסתיימה ביום 30 ביוני 1988
(בלתי מבוקר)
מותאם להשפעת האינפלציה לפי מדד יוני 1988
(בשקלים חדשים)

	לשלושה חדשים שנסתיימו ב־30 ביוני 1988	לשלושה חדשים שנסתיימו ב־30 ביוני 1987	לששה חדשים שנסתיימו ב־30 ביוני 1988	לששה חדשים שנסתיימו ב־30 ביוני 1987
רווח (הפסד) מפעולות רגילות	437	(2,638)	1,667	(5,182)
הכנסות בלתי רגילות: רווח הון ממכירת חברה־בת	—	126,188	—	126,188
רווח נקי לתקופה	437	123,550	1,667	121,006

דו"ח על השינויים בהון העצמי
למחצית השנה שנסתיימה ביום 30 ביוני 1988 (בלתי מבוקר)
מותאם להשפעת האינפלציה לפי מדד יוני 1988
(בשקלים חדשים)

	לשלושה חדשים שנסתיימו ב־30 ביוני 1988	לשלושה חדשים שנסתיימו ב־30 ביוני 1987	לששה חדשים שנסתיימו ב־30 ביוני 1988	לששה חדשים שנסתיימו ב־30 ביוני 1987
הון מניות לתחילת התקופה	1,997,186	1,812,977	1,997,186	1,812,077
הנפקות הון	—	184,209	—	184,209
הון מניות לסוף התקופה	1,997,186	1,997,186	1,997,186	1,997,186
הפסדים לתחילת התקופה	(1,739,996)	(1,854,797)	(1,741,226)	(1,852,253)
רווח נקי לתקופה	437	123,550	1,667	121,006
הפסדים לסוף התקופה	(1,739,559)	(1,731,247)	(1,739,559)	(1,731,247)
הון עצמי לסוף התקופה	257,627	265,939	257,627	265,939

דו"חות הביניים ליום 30 ביוני 1988 ולששת החודשים שנסתיימו בתאריך זה נערכו בעקיבות על פי כללי החשבונאות שהנחו בדו"חות הכספיים המבוקרים לשנת 1987.

על היום

פלאנגות בשטחים

פנחס ענברי

תיאורו הזהיר של ראש אש"ף, יאסר ערפאת, בשטרסבורג משקף התקדמות מזורזת של אש"ף בנתיב המדיני, לא מעט בגלל ההתפתחויות המסוכנות בשטחים. ההידרדרות בגדה וברצועה מחייבת את אש"ף לנקוט יוזמות מדיניות, ובהדיבעת לחישמר כמי שמהלך על גחלים לוחשות.

השלטון הישראלי בשטחים מתמוטט. הוא קיים היום, בעיקרו של דבר, כדי להגן על המתנחלים, על צורכי ההגנה המרחבית של צה"ל, כמנגנון לקביעת מסים, וככוח מרכא הפגנות של פלשתינים. בכל התחומים של מינהל אזרחי מסתמנת ממולת: אין לימודים, שירותי הרפואה דועכים, מערכת בתי המשפט הערביים קורסת, והמשטרה מגבילה את עצמה למינימום ההכרחי.

על רקע החלל השלטוני צומחים „הוועדים העממיים", מקור־כוחה של האינתיפאדה, אבל במובנים מסוימים גם עניין לדאגה כאש"ף. הארגון הפלשתיני יכול מצד אחד להיות שבע־רצון מן הפופולריות העצומה שהוא גורף בשטחים, אבל מצד שני — לחשוש מתהליך מסוכן, שסימניו מתחילים לבצבץ, של פלגניזציה, של התגבשות כוחות פרטיקולריים חמושים, שעלולים להפוך את השטחים ללבנון חדשה. מכיוון שאש"ף מכיר היטב את לבנון, הוא יודע כי הידרדרות בכיוון הזה עלולה להיות בלתי־הפיכה לשנות דור, והיא אשר תמנע ממנו, בסופו של דבר, להגשים את חלומו בדבר כינון ממלכתיות פלשתינית, ולו בחלק של פלשתין.

מי שמעיין בכרוזי האינתיפאדה האחרונים, חייב לשים־לב לתופעה מוזרה. הקריאה למוטט את המינהל האזרחי נעלמה ואיננה, דווקא כאשר הוא מתחיל לדרוס. דווקא אחרי המכה שהנחיתה עליו ירדן, על־ידי הפסקת התמיכה החודשית, מצא ערפאת לנכון לחתום על צו, המעביר את האפוטרופסות על עובדי המדינה הערבים לידיו. הקומוניסטים מיהרו לתמוך בערפאת („אל־איתיחאד", 25.8.88), ובכך בא הקץ על הלחצים של הגורמים הרדיקליים להגביר את האנרכיה על־ידי מיטוט המינהל האזרחי.

נטישת האופי המהפכני

הוויכוח בתוך אש"ף בעניין המינהל האזרחי מסמל התפתחות חשובה במנטליות של ארגון פתח. בעצם, הארגון מתחיל להתנהג מתוך שיקולים של אחריות ממלכתית, ונוטש את האופי המהפכני שלו. אלה שקראו להפלת המינהל האזרחי, פעלו מתוך אטמוספירה מהפכנית. התנגדות של פתח והקומוניסטים, לחוגים הרדיקליים נובעת מתחילתה של בשלות פוליטית.

מן הסימנים המקדימים, שכמבט לאחור אפשר להצביע עליהם כמבשרי התקוממות בשטחים, היה הלחץ שהפעילו דרגי השדה של אש"ף להתחיל לחסל משתפי־פעולה עם ישראל. עוד קודם האינתיפאדה התחיל להחמיר מצבם

כאשר אש"ף בוחן את האפשרויות לכונן ממשלה זמנית הוא חייב לקחת בחשבון מהלך דרמטי, שיגביר את יוקרתו ויבלום את ההתפתחות המסוכנת בשטחים. שה„חמאס", החמאם" וה„אחים המוסלמים" הם רק חלק ממנה

של משתפי־הפעולה, והדבר התבטא ברציחות ספוראדיות, כירי על בתיהם וכו'. ככל שניתן לשחזר את עמדת אש"ף אז הרושם הוא שהיתה שלילית. אש"ף לא נתן אור ירוק למסע חיסולים מאסיבי, מכיוון שחשש להוציא את שד לבנון מן הבקבוק. לאש"ף כבר היתה התנסות לבנונית — הוא איננו מעונין להעתיק אותה לפלשתין.

התופעה החמורה של חיסול שיטתי של משתפי־פעולה, וההתנכלות להם ולבני־משפחותיהם היא התפתחות מאוחרת, תוצאה של הצורך להגיב על החלטת ישראל להוציא את „השביבה" ואת הוועדים העממיים אל מחוץ לחוק. אש"ף היה חייב להגיב, ככל הנראה באי־רצון, וגם גברו עליו הלחצים מן הפעילים שבשטח.

התגבשות „הכוח המכה" של האינתיפאדה זוכה לברכת אש"ף מן הבחינה של חיזוק מוסדות האינתיפאדה, אבל גם גורר תהליך מדאיג של אובדן הרסן. תחת המסווה של „חיסול משתפי פעולה" מי בעצם קובע מיהו משתף־פעולה? מסתדרים לפעמים גם חיסולי־חשבונות אישיים וחמולתיים. לפחות מקרה אחד, בכפר יאטה, שהוצג כחיסול משתף־פעולה, התברר כרצח על רקע חמולתי, לאחר שהצעיר נחשד בעיני חמולה יריבה בחילול כבוד אחת מבנותיה.

כוח מכה לטובת ירדן

מה שיותר חמור — „כוח מכה", לא רק אש"ף, יכול להקים גם אויביו במגרש הערבי. קודם האינתיפאדה, ובשלביה הראשונים, נודע על פעילותו של פורש אש"ף, אבו זעים, בגדה המערבית. האיש הזה, עטאללה אטאללה, לשעבר איש מודיעין של פתח בלבנון, העביר את נאמנותו לירדן, והיתה נטייה בגדה, בצדק או שלא בצדק, לייחס לו ולאנשיו התנכלויות נגד תומכי ערפאת בשטחים, בעיקר הצתת מכוניות. במידה רבה אפשר לומר כי מעשים אלה, אם אכן אבו זעים עמד מאחוריהם, היו מעין גיבוש של „כוח מכה" לטובת ירדן.

ירדן לא אהבה את הפעילות הזאת, כי אלה אינן שיטותיה, ועד מהרה שמה להם קץ. אבל התקדים נוצר, ויש לו משמעות חמורה עם התחזקות „חמאס" הפרו־ירדנית. „חמאס" זיהתה עצמה ב„אמנה האיסלאמית" כאגף של „האחים המוסלמים", ו„האחים" הם מפלגה לוחמת. עד כה טעם הנשיא אסאד את נחת־זרועם, אבל יש סכנה כי האינתיפאדה תטה את תשומת־לבם מסוריה לפלשתין. אנחנו צריכים לדאוג — וגם ערפאת. ספק אם ירדן תוכל לבלוע אותם, כאשר יחליטו לעבור לפסים צבאיים.

אם כך, כבר יש לנו פוטנציאל לשלוש מיליציות: של אש"ף, של ירדן, והמסוכנת מכל — של האיסלאם. אבל יש לשים לב גם לגרעין למיליציה נוספת: „החמאם" — אחותה הנוצרית של „חמאס". כלפי חוץ התנועה הזאת עשויה להופיע ככוח נגד ישראל, אבל לאמיתו של דבר, גם בה טמון גרעין מוצק של התארגנות פנימית להגנה עצמית מול האתגר האיסלאמי.

מכנה משותף עם ישראל

כאשר דנים באיסלאם הפונדמנטליסטי, חייבים להבחין בין „חמאס" — האחים המוסלמים, לבין „הג'יהאד האיסלאמי". האחים המוסלמים העדיפו עד היום לפעול בתוך העולם הערבי מכיוון שגרסו, כי סדר הקדימויות הוא להביא קודם־כל לידי כינון אימפריה איסלאמית, ורק אחר־כך לצאת למלחמת־קודש בישראל. על הבסיס הזה נוצר בעבר מכנה משותף להבנה עם ישראל, ופרופסור משה מעוז בספרו על נשיא סוריה, חאפז אל־אסד, („הספינקס של דמשק, 1988") קובע (עמ' 161), כי גם ישראל סייעה למאבקם של „האחים" נגד משטר הבעת' בסוריה. זיכרון הקשרים הישנים עמד לה אולי לתנועת „חמאס", כאשר נמנעה ישראל מלצאת נגדה בכל הכוח, מיד עם הופעתה, מה עוד שזוהתה כפרו־ירדנית ואנטי־אש"פית.

הג'יהאד האיסלאמי חלוק עם „האחים" בעניין הזה, והוא איננו גורס, כי הכמיהה לכינון אימפריה איסלאמית על חורבות מדינות ערב המודרניות צריכה לדחות את מלחמת הקודש נגד הכופרים היהודים. לפיכך, הג'יהאד האיסלאמי היה מוכן להיכנס למערכת של שיתוף־פעולה עם הלאומיות הפלשתינית הלוחמת, ואכן היה קשור עם חוגים רדיקליים באש"ף, ועיקר עם אבו־ג'יהאד.

הבעיה היא, שההבחנות האלה לא תמיד עמדו במבחן המעשיות. הנטייה בקרב האחים לגלוש למיליטנטיות אנטי־ישראלית לוחמת, ברוח הג'יהאד האיסלאמי, איננה דבר חדש. גם בעבר נודע על פעילות אקטיבית של מנהיגי האחים בירדן, בייזום ובארגון פעולות־חבלה בירושלים, בשיתוף אבו ג'יהאד, כמו ההתקפה על חיילי צה"ל לפני שנתיים בעיר העתיקה. הפוטנציאל האלים של המפלגות הפונדמנטליסטיות הופנה בעבר נגד ישראל. אבל כעת, כאשר נשמעים באש"ף קולות להידבר עם ישראל, הסכנה מופנית גם כלפיו.

הידרדרות מעמדו של אש"ף בקרב התנועות האיסלאמיות הקנאיות חלה עם

(סוף בעמוד 14)

על הפרק

ראש דסק לענייני היום: לוי מורג · עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמית אנטו כתופיטה

לרענן את חובת הדיווח

אבי בניתו

בראשית שנת 1959 ביקש שר הביטחון דאז, דוד בן־גוריון, לזעזע את המטה הכללי של צה"ל. דיווח לא מלא שהעביר מהנגב כלפי מעלה קצין צנחנים בדרגת סגן משנה, גרר דיווחים מעוותים שמסרה ישראל על תקרית גבול בנגב למזכיר האו"ם דאז, המרשלד.

מכשנתגלה מקור הטעות שהביכה את ישראל, הורה דוד בן־גוריון לפטר מיד את הקצין מצה"ל, הוא כינס את המטה הכללי, גער בו ומיהר לדווח על כך בפני מליאת הכנסת. בן־גוריון ביקש אז להתריע בפני שחיקת אמינות הדיווח המהווה, אולי, את יסוד עוצמת צה"ל מאז מלחמת השחרור.

15 שנים אחר־כך, כשפרצה מלחמת יום הכיפורים "נדהמו" מפקדים בכירים בצה"ל וקציני מודיעין כשגילו שהמצרים מרווחים דיווחי אמת, פשוטו כמשמעו. בכל שלושת הימים הראשונים של המלחמה בחזית הדרום התאפיין הדיווח המצרי באמינות מקצועית מדויקת, לעומת מספר "דיווחים לא מלאים" של צה"ל, שזרמו מהחזית אל המטה הכללי. כעבור שלושה ימים של לחימה, כשנעצר הצבא המצרי, חזרו המצרים לדווח דיווחים שקריים וצה"ל שב לדיווחים אמינים, פחות או יותר.

לאחר 15 שנים, ערב יום הכיפורים תשמ"ט עולה שוב נושא אמינות הדיווחים של צה"ל, וזאת על רקע תשעת חודשי האינתיפאדה, בהם נראה לרבים העוסקים במלאכה כי מתפתחת נורמה לא בריאה סביב נושא זה, וכי קיים חשש להתפתחות נורמות חדשות של דיווחים שקריים.

בסיוריו הראשונים בצה"ל, עם כניסתו לתפקיד, נהג הרמטכ"ל, רב אלוף דן שומרון, להבהיר בפני קציני הצבא כי התורה כולה תלויה בשלושה שלבים קריטיים: דיווחי אמת, תחקירי אמת ולקחי אמת. דן שומרון צודק בתפיסתו ובדבריו, גוף כמו צה"ל לא יכול להרשות לעצמו שחיקה בנורמה כה חשובה ועתים קריטית לניצחון במלחמה, כמו אמינות הדיווח.

אנשי מודיעין לדוגמה, משולים ל"כוהנים הגדולים" של הדיווח והמידע המופץ מהם חייב להיות אמין ככל שניתן, כדי שלא להטעות חלילה את ראשי הצבא ואת הקברניטים, מקבלי ההחלטות.

במציאות של היום כאשר עיקר עיסוק הצבא הוא בנעשה בשטחים, ישנה חשיבות עליונה לדיווחים מלאים, מעודכנים ואמינים, וישנו רושם כי לא כך פני הדברים גם אם נעשה הדבר בתום לב וללא כוונות זדון.

במטה הכללי ובאגף המבצעים למדו כבר שלא לייחס חשיבות של ממש למה שקוראים "דיווח ראשוני" — תמונת המצב הסופית של אירוע כלשהו העשויה להתברר כהפוכה לגמרי כעבור מספר שעות והיא תלך ותתבהר מדיווח לדיווח.

רוב הדיווחים הלקויים או הלא מלאים נובעים באמת ובתמים מקשיים אובייקטיביים בשטח מחר, ומכמות אדירה של אירועים יומיים מאידך. יכול בהחלט להיות מצב ובו חוליה או כיתת חיילים נתקלת באירוע, נאמר מחסום אבנים, יידוי בקבוק תבערה או התפרעות אלימה ומכשיר הקשר שבידיהם אינו פועל כשורה, מנסיבות כאלה עלול להתפתח דיווח לא נכון שיהיה מזון משמועות או מתחקור חלקי של חיילים לאחר אירוע.

עד לפני מספר חודשים נהגו כוחות צה"ל בשטחים לדווח אל פיקוד הדרום ופיקוד המרכז כמעט על כל אבן שנזרקה, על כלל התקלות ודאי שעל כל צמיג בוער או הפגנה. כיום, לאחר תשעה חודשים, כשהאינתיפאדה הפכה לעניין של הרגל ושגרה ממעטים לדווח על מחסומי אבנים, יידויי אבנים וכו'.

התוצאה — בלשכות הרמטכ"ל, שר הביטחון וראש הממשלה מצטיירת תמונה שונה בתכלית מהמתרחש באמת בשטח ובעוד האינתיפאדה בעיצומה מתפתה יצחק שמיר להכריז כי היא דועכת.

במדרגה אחת למטה, בסולם האמינות בדיווח, ניתן למקם את הניסיון לייפות גזרות. פעולה זו נעשית כבר שלא בתום לב ואפילו גובלת בזדון ולעתים בשקר.

במקום זה מוצבים מפקדים בדרגות שונות שכל שהם רוצים הוא להציג בציבוריות מפקדיהם העליונים תחושה כי בגזרת אחריותם המצב שקט לכאורה, וכי ישנה שליטה מלאה בנעשה, תוך ירידה בכמות האירועים.

תופעה זו, לפי שעה, היא שולית, אולם ברורה, לא אחת במהלך החודשים האחרונים הוכחו דיווחים ממקורות פלשתינים כאמינים יותר מדיווחיו של דובר צה"ל הניזון, כמו יתר הצבא, ממערכת הדיווח הצה"לית.

לפי שעה אין בתופעה כדי להצביע על נורמה חדשה, אולם מי שעוקב אחר העניין יכול להעיד כי תופעה הזאת מחלחלת ומכרסמת בנורמה חשובה מאוד בעוצמת צה"ל.

במשך שנים ארוכות "יצאנו נשכרים מהדמיון המזרחי הפרוע וממה שנהגנו לכנות "דיווח לאחור" או "דיווח מצרי" בשנים האחרונות השתחררו הערבים משרבוב הפנטזיות אל הדיווחים הצבאיים כמעט באופן מוחלט ואילו אצלנו, בחודשים האחרונים, מתגלים בקיעים שעלולים, אם לא יטופלו, לפרוץ את הסכר.

אופק 1 בשמיים

חיים מרגלית

„אנחנו באטמוספירה", אומר פרופ' יובל נאמן, יו"ר הסוכנות הישראלית לניצול החלל (סל"ח) ומדגיש: באטמוספירה במקרה זה, ולא בחלל, בגלל האפשרות להקשר שלילי למילה „חללי". הטיל המשגר הלוויין „אופק 1", כולו 100 אחוז כחול־לבן. למעט מספר תת־מערכות שיובאו מאירופה, הכל עבודה עברית.

כסביל פרופסור נאמן, השיגור הוא התגשמות חלום שהחל ליישמו ב־1983 כאשר היה שר המדע בממשלת בגין הכ"ה. אז, לדבריו, מינה עצמו ליו"ר סל"ח. הוא אסיר תודה לשר המדע הנוכחי, גדעון פת, שהשאיר אותו בתפקידו למרות היותו נשיא מפלגת „התחיה", שהיא יריבה לליכוד. קצת מביך לשמוע את דברי פרופ' נאמן על „קידמה אנושית ועל ההליכה הבטוחה באטמוספירה, שיאפיינו את המאה ה־21", מפיו של נשיא „התחיה".

שיגור הלוויין הישראלי הוא הזדמנות טובה למשוך ארצה משקיעים יהודים — אומר פרופסור יובל נאמן, יו"ר סוכנות החלל הישראלית ■ שיחה

אין קשרים קידמה כלל־אנושית עם הקמת צרות־אופקים מבחינה פוליטית? לא מובן. לשאלתי, איך הוא קושר זאת, הוא משיב: „צריך להגן על עם ישראל". יהי כן. לא באתי לפרופסור בענייני התחיה.

לשאלה היהודית — מי צריך את אופק 1, כלום אי אפשר לנו בלעדיו, ומדוע אנחנו הקטנים, צריכים לדחוף עצמנו בין הגדולים, הוא משיב כי אין ברירה אחרת. התשובה היא, שאם חפצי חיים אנחנו כתעשיה כלכלית, מוכרחים להיכנס לתחום שבו עדיין פתוח ויש בו שטחי מחייה: פיתוחי שיגור, צילום, הערכת יבולים והקלטות, והשקיית שרות.

צריך לזכור — אומר פרופסור נאמן — שהלוויין „אופק 1" הוא שיגור נסיוני, וכך יש לקבל אותו. אין להעמיס עליו דברים שאינו יכול לעמוד בהם. הוא מבטיח ש„אופק 2" שישוגר כאשר יהיה מוכן, יעביר אותנו משלב הניסיון אל שלב המציאות. "אופק 2" יהיה לוויין מיוצב, שלפי הוראה מלמטה יוכל לשנות כיוון ולבצע עבודה למזמין. לשאלה, "האם גם מבצעי ביון?", משיב נאמן, כי הלוויין יוכל לבצע כל עבודה שיזמינו וישלמו בעבורה. הוא מדגיש את המלה "ישלמו", שכן לדבריו, צריך לראות את כל הנושא ככלכלי ובעל אתגרים גדולים. נאמן סבור כי מדובר בפרוייקט כלכלי כביר, שהוא הרפתקה אנושית נפלאה. הוא חושב כי עמדה הבחירה: להיות חלק מההרפתקה של הליכה באטמוספרה או לראות מעל מסכי הטלוויזיה כיצד אחרים עושים זאת. ההסתכלות אחר "אחרים שעושים" מרתיעה את פרופ' נאמן. עכשיו ברור, הוא אומר, שמתעשיה קונבנציונלית ומחקלאות אי־אפשר לפרנס את המדינה. יש צורך דחוף להעלות את הערך המוסף שכבר מרכס ציין את חשיבותו. הערך המוסף בישראל החסרה חומרי גלם הוא המוח היוצר. את המוח היוצר אפשר לפתח רק בתעשיות מתוחכמות שדורשות השכלה גבוהה ומיומנויות שיש בנמצא בארץ, ויש יהודים בכל העולם, אותם אפשר יהיה לגייס, רק אם יציעו להם עבודה שיש בה אתגר חלוצי. תחום חקר החלל עושה עתה צעדים ראשונים בכל העולם, אומר נאמן ומטעים: "צעדים ראשונים" משום שעם כל ההישגים מימי הספוטניק הראשון ששוגר בשנות ה־60, מדובר בינתיים בדברים עלומים וקוסמים, ועם הקסם הזה אפשר לפנות לאנשי מדע יהודים שיבואו לכאן ויאפשרו להם לפתח ולהפוך קסם למציאות.

לשאלה "מה מחכה לנו בעתיד", משיב נאמן, כי הבאים בתור בעתיד הקרוב הם לוויינים מסוג "אופק" למיניהם ולוויין התקשורת "עמוס" שישוגר בעוד מספר שנים. אצל הצרפתים, למשל, המשגרים לווייני תקשורת בטיל "אריאן", נשלח לוויין התקשורת למרחק של 36 אלף ק"מ השווה ל־3 קוטרים של כדור הארץ (קוטר כדור הארץ 12,700 ק"מ). מרחק זה חשוב כדי להעביר את השידורים. ועוד: לווייני תקשורת הולכים בזוגות ואפילו בשלשות. יש בארץ חברה ללווייני תקשורת ששמה ג'י.ס.ק (ג'נרל סטלייט קורפוריישן), שהיו"ר שלה הוא מאיר עמית. חברה זאת מעוניינת לקבל את כל עבודת ההעברה שהיא עתה בידי לווייני־חוץ לידיה. לדעת נאמן, יש לחברה זאת עתיד רב.

נאמן מדגיש כי ניתוח העבודה המדעית המעשית בעולם מראה כי כאן נוצר 1 אחוז מכל העבודה המדעית העולמית, למרות העובדה שאוכלוסיית ישראל היא פחות מפרומיל אחד בכל האוכלוסיה העולמית. ניתוח מעמיק יותר, שמבדיל בין עבודה מדעית מעשית לבין התיאורטית מראה, שישראל הגיעה ליותר מ־2 אחוזים, ועל כך צריכים להיות גאים ולראות את העתיד בצורה אופטימית.

ערב יום הכיפורים, בירך פרופ' נאמן "שהחיינו והגיענו לזמן הזה": אופק 1 למעלה ומעביר אותות לפקודות שהוא מקבל מלמטה.

כלכלת לוויינים

נדיר צור

שיר ילדים ישראלי ידוע, „יוסי, ילד שלי מוצלח", מספר על הילד יוסי. אמו הפקידה בידיו סכום כסף כדי שיקנה לבית מצרכי מזון חיוניים, והלה רכש תחת זאת מפוחית. השיר מסתיים בתיאור רעש המפוחית הממלא את הבית, בעוד זה ריק מלחם, חלב וזיתים.

אם נכונים הפרסומים, והקבינט אכן אישר שיגורו של לוויין לחלל, אין מעשה הדומה למעשהו של יוסי, הילד המוצלח, בהחלטתה זו של ממשלת ישראל על מרכיביה השונים. יתר על כן, חטאה היא חטא כפול בדליפת הנושא לעיתונות הזרה, מי שהתמחתה בהכרזת העיתונות הישראלית ובפרסום ידיעות שהשתיקה היתה יפה להן.

כיצד זה מחליטה ממשלה אחראית לשגר לוויין לחלל באותה ישיבה שבה מציג שר האוצר תוכנית לקיצוץ נוסף בתקציבי החינוך, הרווחה, הבריאות ונדונה בה העלאת מחירי המוצרים המסובסדים?

אינני מתעלם מהקפיצה הטכנולוגית העשויה לצמוח לישראל מהשיגור, ואינני מתעלם מהצורך המודיעיני בלוויין, ואינני מתעלם מצורכי התעשיה ומהטובה שתצמח לה מהשיגור, ואינני מתעלם משמירת הרמה הטכנולוגית של המדינה בזכות השיגור: הנימוקים שהעלו מצדדי השיגור, שעימם נמנה ח"כ יובל נאמן (ודעותיו ורעיונותיו שמורים במערכת ועתידים בזכרוננו). כל אלו בטלים בשישים אל מול מערכת הבריאות הקורסת, או אפשרויות החינוך המצטמצמות. במה תועיל טכנולוגיה מתקדמת למדינה של נערים שמצבם הולך ורע מיום ליום?

סדר העדיפויות חייב היה להכתיב לקבינט החלטה שונה: מן הראוי שהממשלה תודה בצורך לחלל — ישיגו אחרים, לא אנחנו. לנו יש עוד הרבה נושאים לפתח ועוד הרבה זמן קצר בטרם נתפנה לשפל בחלל, עניי מדינתנו קודמים לשיגור לוויין לחלל, שם זמן קצר לפני הבחירות.

לפתע נחת עלי החופש

„מה מרגיש אדם כאשר פתאום הכל מותר? כאשר ארץ טוטליטרית מתחילה להיות דמוקרטית? ערבוביה של חוסר אמון, חוסר אונים, תקוות וספקות ורצון לברוח אל חוסר המעש הנוח". רשימתה של עיתונאית הונגרית בשבועון נפוץ מחודש יולי השנה

ארז'בט מולנר

נולדתי ב־1956.

בימים אלה אני מרגישה כמו דוושה חדשה יחסית במכונית פורשה חדשה יחסית, שעוד לא דרכו על הדוושה ברצינות אף פעם. אין לי מושג על מהירות. הפורשה מתוכננת למהירות של שלוש מאות קי"מ לשעה, אבל איש עוד לא ציפה ממני שאסע בקצב כזה. אולי לשליש מזה. אמנם מדי פעם הזיזו את מסלול המהירות המותרת עד שישים, שמונים, מאה אפילו עד מאה עשרים אבל אני לא דאגתי בכלל. ההבדל לא היה קובע. ידעתי פחות או יותר כמה מותר לי לנסוע. נגמלתי מחשיבה עצמאית, לא עסקתי ביוזמות, לא ניסחתי פתיחות חדשות. אני לא ביקשתי דמוקרטיה. לי אמרו שהיא כבר קיימת אמרו לי שעלי רק להרחיב אותה. לא היה ברור לי מה זה בדיוק.

ועכשיו אני עומדת כאן מבולבלת כי אומרים שפרץ החופש: „מה יהיה?" שאל אותי מישהו. „מדוע אינך כותבת עכשיו משהו, עכשיו כאשר אפשר?" באמת מדוע? אינני יודעת. הסתכלתי על המישהו הזה בחוסר ביטחון. באמת מה קורה? מה פירוש „אפשר"? טוב, אפשר אבל עד איזה גבול, כיצד, מה בדיוק? קשה לי לתאר את זה כי בחיים שלי עוד אף פעם לא היה האפשר אפשר באמת. אני עומדת כאן עם כל מה שקלטתי במשך עשרות שנים. אומרים שעכשיו הכל השתנה, שיש מפנה גורלי. שעכשיו אנחנו עושים היסטוריה. אומרים, בכלל, שאי־אפשר לצאת מן הצרות שלנו אלא אם כן נעשה היסטוריה. אומרים שעכשיו כבר מותר לעשות היסטוריה.

רק שאני, בדומה לעוד עשרה מיליונים ביחד איתי, לא יודעת איך עושים את זה. מלמעלה זרקו אלינו כדור — תרשו לי להניח שלא רק מתוך רצון טוב אלא גם כי המשחק עמד ערב הפסד, ואם ורק ביחד נוכל להמשיך בו, אם בכלל. אבל הצרה היא, שאני לא מכירה את כללי המשחק. גם אילו הכרתי לא השתתפתי באימונים כלשהם לקראתו. אינני יודעת כיצד משתמשים כאן למטה באפשרויות שהונחתו עלי מלמעלה, ועכשיו אני עומדת כאן, על פי תהום, ויחד איתי המונים רבים — אובדת עצות. אם נכון הוא על מה שמדברים — ואני עדיין רק מקשיבה עד כמה שמרשים לי, אני רק מנחשת, רק מנסה לקוות — כלומר גם אם היו שמים לי ביד את הדמוקרטיה, גם אז הייתי חוששת, שהיא תישמט מידי, כי אני לא מכירה את הטכניקה של האחיזה בה. עשרה מיליון מכוניות פורשה (אזרחי ארצי) שמותר להן לנסוע שלוש מאות, עוד אף פעם בחיים שלהן לא עברו את המאה ועשרים, ועכשיו לא יודעים מה לעשות עם החופש הזה. הרי בהונגריה גם מי שהיה מספיק לו להתהלך עם מקל אחד, הלך עם שתיים, כי כך היה קל יותר לזכות במקום בחשמלית.

לאחר ועידת המפלגה ביוני רק שבעה עשר אחוזים מהנשאלים בסקרים דיבר על דמוקרטיזציה צפויה. לעומת העבר זה אולי הרבה, לעומת מאה אחוז, זה מעט. גם אני ערכתי משאל פרטי משלי ברחוב ובבתי־המרזח, היכן שמתקהלים בני אדם. הרוב אמר משהו כזה: „נו באמת קרה משהו? לא קרה דבר. למה דווקא עכשיו היה קורה משהו?" זה לא טיעון מושלם אבל משקף את מה שהורגלנו אליו. אף פעם לא אשכח את הסיפור על מכרי, שהשתחרר מן הכלא ומשפחתו הכינה לו חביתה מחמש ביצים. הוא לא היה מסוגל לאכול יותר מחצי ביצה. כחוש, חסר שיניים, חסר ויטמינים התיישב ליד השולחן, בחיוך עקום בנכיחות קטנות פלט על עצמו משהו, כי אפילו לשמוח לא היה מסוגל בפה מלא. היה נבוך וכל דקה התנצל בפני כולם שאיננו מסוגל לאכול יותר מכף חביתה. עד כדי כך הצטמקה קיבתו במשך שלוש שנים. עד איזו מידה מצטמקת נפשו של אדם, עולמו, כושר פעילותו שבמשך עשרות בשנים? מי שהתרגל לחצי ביצה, יאכל סיר חביתה? אולי במשך הזמן ודווקא זמן איננו.

אני עיתונאית כבר תשע שנים אבל אין לי מושג את מי ומתי בחרתי לציר בפרלמנט או לחבר במועצה כלשהי, ועכשיו, פתאום, אני נזכרת, שהייתי צריכה ללכת לשמוע את הדו"ח של חבר המועצה שלי, לשמוע מה אומר האדם שאני (?) בחרתי בו. זה יקרה ביום שני. כך כתוב על לוח המודעות של הבית. אולי אלך כדי לראות סוף־סוף את האיש. כבר יכולתי לעשות את זה בעבר אבל בשביל מה? בפעם הראשונה חשבתי על זה כאשר הנהיגו איזו חוקי בחירות חדשים, חשבתי ללכת אל האסיפה בה בחרו את המועמדים אבל בסוף לא הלכתי. אם אני זוכרת נכון, היו לי כרטיסים לקולנוע.

במעט חמש עשרה שנה אני אזרחית בעלת זכויות מלאות, אבל מעולם לא הרגשתי את עצמי לאחת כזאת. לא ידעתי מה לעשות כאשר צירי הפרלמנט בהם „בחרתי" נעלו בפני את שערי בית המחוקקים ובחרו ביניהם, בחשאי, את מנהיגי ארצי. ולא ארגיש את עצמי כאזרחית כל עוד לא אחזה במו עיניי מן ההתחלה עד הסוף בישיבות הפרלמנט באחד הערוצים של הטלוויזיה. אולי בכלל לא אפתח את הטלוויזיה, אולי כן. אבל לא ארגיש את עצמי כאזרחית כל עוד העסקים הנוגעים לי יתנהלו מאחורי גבי ולי יציגו רק מה שלפי דעת כל מיני אנשים שייכים לי. כשם שלא הרגשתי את עצמי כאזרחית גם כאשר קדמו „דיונים חברתיים" הכרעות אבל אותי, אישית, אף פעם לא שאלו על דעתי ולא פגשתי איש אותו שאלו.

ולא רק שאינני יודעת מה קורה אבל גם אין לי הרבה זמן להתעניין. אני עייפה. אני נמצאת כאן יחד עם כמה מיליוני בני אדם עם קרקע לא כל־כך יציבה מתחת לרגלינו, עם ששת אלפים שש מאות נטו ביד (כ־130 דולר, המלכה"ד), עם הדמוקרטיה לפני, עם נישואין מאחורי ועם חוזה שכירות מעל ראשי, שהייתי רוצה להיפטר ממנו. אני נהנית אפילו מן התקווה להרהר בדירה שאין לי כל תקווה לזכות בה, ואני רוצה לעבוד באיזו עבודה פרטית נוספת כדי לפרנס את מי שעלי לפרנס ואני ממשיכה לצפות (ציפייה הומנית) למוות של מישהו כדי לזכות בדירתו וחושבת: מי יצפה פעם למותי שלי? מדי פעם אני צופה בטלוויזיה כדי לדעת כיצד להיות בריא, מהי עבודה מספקת, מהי עייפות טובה, מהו סופשבוע משיב נפש, ולפני שאני נרדמת אני מתנערת מכל זה ונרדמת במקום לחשוב על יסוד איזו אגודה כדי לדון, להתווכח, לטעון נגד, כדי ללכת למקום שאפשר לטעון נגד, להפגין, לשבות, ללכת לאסיפות בהן בוחרים מועמדים, כדי להצביע הצבעה עם ההמונים, לדרוש זכויות, למחות, להחליף בעלי משרות, לזכות במינוי במי שאני חפצה, להתייאש אם לא הצלחתי ולפתוח בקבוק שמפניה אם הדבר עלה בידי.

אם כבר החופש הגדול הזה נחת עלי.

חבורת זמר מערבית לרגלי אנדרטה בבודפשט. זמירות חדשות. (צילום: אי.פי.)

מתוך: ELET ES IRODALOM

(הביא לדפוס: אריה פלגי)

יוסף שמי

שתל זמני באופן קבוע

האורתופדים ורופאי השיניים נוהגים להשתיל אל תוך העצם שתלים שונים זמניים, וקבועים. הרופאים מניחים כי השתל ייקלט על־ידי העצם. כך קורה כאשר משתילים שתלים בתוך הלסת, כאשר הכוונה להיעזר בשתל לשם הרכבת שיניים תותבות. במקרה של שברים או חבלות מכניסים האורתופדים שתילי מתכת, העשויים לעתים מחומרים פלסטיים במקום העצם החסרה שנשחקה במהלך תאונה או מחלה.

כדי לפעול ביעילות מחפשים הרופאים הסבר לתהליכי גידול העצם. הרקמות הקשות בגוף — הסחוס, העצם, הדנטין מכונות „רקמות מסתיידות", בשל תכולת הסידן שבהן. ידוע כי הן נוצרות על־ידי תהליכי הסתיידות, אך המנגנון הביולוגי המדויק עדיין לא נתגלה. הבנת תהליך ההסתיידות חשובה ביותר, שכן יש לה השלכות על ריפוי שברים, קליטת שתלים וכו'.

הגידול בשברים נובע מריבוי תאונות דרכים, מעשי איבה וריבוי אוכלוסיית הקשישים. הגידול בשימוש בשתלים לריפוי עצם וריפוי דנטלי האיצו את המחקר בתהליך גידול או קישור בין העצם וכן החצי השני של השבר או בין העצם ובין השתל. עם שכלול במקרוסקופיה האלקטרונית בראשית שנות ה־70 הצליחו החוקרים לגלות את המבנה של הגביש הראשוני, המתהווה תוך כדי תהליך ריפוי העצם, וללמוד על הרכבו הכימי. כיום מקובלת ההשערה כי התא מפקח ישירות על תהליך תחילת ההסתיידות.

החוקרים מאמינים כי תא העצם מפריש שלפוחיות זעירות, המכילות אנזימים מעכבי הסתיידות. השלפוחיות שואבות לתוכן סידן וזרחן שבסביבת העצם, והם אלו אשר יוצרים את הגביש. הגביש שנוצר בשלפוחית קורע את הדופן ומצטרף אל העצם. עד לאחרונה היה תהליך זה בגדר השערה בלבד, אומר פרופ' סלע, מהפקולטה לרפואת שיניים בירושלים, אשר בשיתוף פעולה עם חברת „גלאי" ממגדל העמק, אשר היא גילתה מערכת חדשה לחקר נושא חקר תהליכי ריפוי העצם סביב שתלים שונים.

פרופ' סלע מציין כי הוא הלך בשיטה של „כימות" המידע ועיבודו במחשב. הדבר היה אפשרי משום שהחוקרים השתמשו במיקרוסקופ־אלקטרוני ולא במיקרסקופ אור. בעזרת שיטה זו הצליח פרופ' סלע ללמוד על הפיזור של השלפוחיות הנוצרות בתהליך ההסתיידות, וכן על התנהגותן. בדרך זו גם הצליח החוקר הירושלמי, לו סייע ד"ר דוד אמיר, אורתופד רוקטורנט, להוכיח את ההנחות שהיו מקובלות בדבר דרכי „צמיחת" העצם סביב השתל. החוקרים הצליחו לקבל תמונה של תהליך שיקום העצם, לעקוב אחרי תהליך הריפוי כאשר נעזרים בשתלים. בהמשך המחקר יבדקו החוקרים תהליכי הסתיידות בעת השימוש בחומרים שונים בשתל — מתכות, חומרים פלסטיים וחרסינה. בסיום עבודת המחקר יוכלו החוקרים לציין את היתרונות והחסרונות בשימוש בשתלים שונים — דנטליים ואורתופדיים.

כדי למצוא את השתל האידיאלי — דנטלי ואורתופדי — מחפשים החוקרים הסבר לתהליכי גידול העצם ובעיקר תהליך הסתיידות העצמות

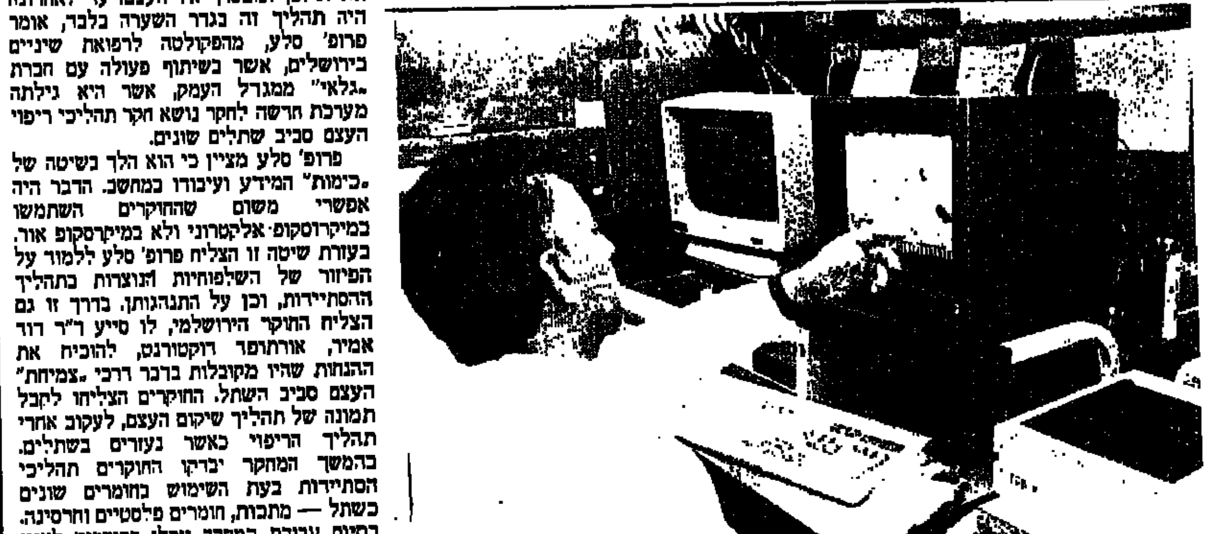

פרופ' יונה סלע. מחשב בסיוע המדע

מבחן הזיקנה

מחלותיהם של הזקנים משפיעות, בין היתר, על מצבם הנפשי, להן צריך להוסיף את אובדן החברה — בעקבות הניתוק ממקום העבודה, וכן מות החברים

סימנים קליניים של מחלות שונות אצל זקנים מתבטאים לעתים קרובות באמצעות הפרעות נפשיות וליקויים בתפקוד יומיומי כמו קימה, רחיצה, לבישה, הזדקקות לשירותים ועוד. יש רופאים המתחילים בדיקת זקן ב„מבחן" ישיבה, קימה, יציבות בעמידה או יציבות בעיניים עצומות. כן נבדק הזקן גם מבחינה פסיכולוגית, נוירולוגית ובושר מערכת השרירים.

שינויים חולניים אצל הזקן הם לרוב משולבים: כמה מחלות מופיעות בעת ובעונה אחת. יחד עם ריבוי המחלות מושפע האיש הזקן מאובדן חברתי, ריחוקו מסביבה טבעית גם בשל הניתוק ממקום עיסוק, וגם כשל בני גילו ההולכים לעולמם. מן הדין להוסיף כאן את השפעת הגורם הכלכלי הירוד של אחוז ניכר מהזוקנים.

יוסי גומלין בין גורמים אלה מביאים, קרוב לוודאי, להתבטאות קלינית שונה של אותן מחלות אצל זקנים מצד אחד ואצל צעירים מצד שני. גם מהלך המחלה הוא שונה. אצל הזקן המחלה מתפתחת לאט ואין לה לרוב ביטויים חדים. קיים גם גורם ההזנחה, הנובע מהגישה הסטנדרטית — „אין מה לעשות".

ד. גלינסקי, מהמחלקה הגריאטרית בסורוקה, טוען כי בין גילאי 65 ומעלה יש כ־20% עד 40% הלוקים בהפרעות נפשיות. את מקור הליקוי קושר הרופא מבאר־שבע בשינויים במוח, שינויים הפוגעים בתפקוד הביוכימי, פיזיולוגי, וכן כשינויים המוצאים את ביטויים בתמונת אא"ג.

בין הנזקים יש אחוז גבוה של חולי תסמונת השיטיון, הכוונה לליקוי הזיכרון, וכושר השיפוט. אצל כשליש מהם ניתן לשפר את מצב בריאותם על־ידי טיפול מתאים שהוא, מצידו, תלוי באבחון נכון. האבחון אינו רק מעבדתי, אלא גם כולל בדיקה התנהגותית־נפשית. הצורך בבדיקה נובע גם מגורמים ספציפיים כגון רקע תרבותי, השכלה וכו', דברים המבדילים אנשים בעלי רקע עדתי שונה.

הזנחת החולה הזקן גורמת לפגיעה בתדמית החברה, החולה והמשפחה, כן יש לזה השלכה על מערכת האשפוז, אחוז גבוה מאוד של מיטות במחלקות פנימיות תפוסות על־ידי קשישים שהטיפול בהם הוזנח. דוגמה לתוצאות החמורות של הזנחה. אלו הם שברים ודילול שרירים. ליקויים אלה ניתן בחלקן למנוע באמצעות פעולת מניעה מתאימות.

ישישים בפארק • אל תשליכני לעת זיקנה

(צילום: י.פ.פ.א.)

דני בירון

הנחיתה. קבוצת „המגמה הצרפתית" עם הגיעם

מפגשים מן הסוג האישי. מפגש מחזורים

בוגר המחזור הקודם, אריה קפלן, עם אחותו, לאה (צילומים: זאב אקרמן)

ה„מגמה הצרפתית" בעלייה

שבעים בני נוער מצרפת, שגילם נע בין חמש עשרה לשבע עשרה שנים, הגיעו ביום הראשון של חודש ספטמבר לישראל לתקופת לימודים של שנה עד שלוש שנים במסגרת תוכנית של עליית הנוער, המיועדת לצעירים מצרפת, פועלת כבר מספר שנים בהצלחה.

כשמונים אחוזים מבוגרי התוכנית של השנה החולפת נשארו בארץ לאחר גמר לימודיהם בישראל, וראשי עליית הנוער צופים כי התוצאות יהיו דומות גם כאשר יסיימו חניכי הקבוצה החדשה את לימודיהם.

הנערות והנערים מצרפת, יילמדו במסגרת רשת בתי־הספר הצרפתיים „ליסה", שנושאת בישראל את השם „המגמה הצרפתית". מערכת זו מאפשרת לכל אחד מן הבאים תוכנית לימודים שמשלבת את נושאי הלימוד הנהוגים בצרפת עם לימודי השפה העברית, היסטוריה יהודית וישראלית.

בדבריהם של בני הנוער שהגיעו בקבוצה מצרפת נשמעת הזיקה האידיאולוגית ונראה שהם אינם חוששים להשתמש במושגים כמו „ציונות" ו„בית יהודי". כפי שבא לביטוי בדבריה של ראלפין בועזיז בעת קבלת הפנים שנערכה לקבוצה לאחר נחיתתה בנמל התעופה בן־גוריון: „זוהי מולדתי ואני מתכוונת להישאר כאן כל חיי".

דברים דומים השמיע מישל ברדיין, שהוא אחד מבוגרי המחזור הקודם ומשרת כיום כצנחן בצה"ל: „אידיאולוגיה וציונות הן הסיבה לבואי לארץ. הבית היהודי בישראל הוא גם ביתי הפרטי". דברי ברדיין.

יהדות חובקת כל

קצת במאוחר הגיע לידי ספר השנה לקהילות וארגונים יהודיים „העולם היהודי" בעריכת צבי פורת־נוי.

„הספר סוקר ומגיש מחקרים וחומר אינפורמטיבי על הקהילות והארגונים היהודיים בעולם ומודפס בכרך אחד בעברית ובאנגלית", כך כותב צבי פורת־נוי בהקדמה לספרו. ואומנם אפשר למצוא בספר מידע על ארגונים ומוסדות בישראל, החל ממספרי הטלפונים של לשכת הנשיא ועד לכתובותיהם של המרכזים הקהילתיים העירוניים, התאחדויות העולים, ואפילו רשימה מפורטת של אכסניות הנוער הפזורות ברחבי הארץ.

בפרק העוסק בתנועות הנוער יכול הקורא למצוא את כתובותיהם של מרכזי התנועות בישראל וסניפיהם בערים השונות. כן מופיעות בו על־פי סדר זה רשימת הלשכות של משרד הקליטה, מועצות הפועלים, בתי־המלון בישראל, המועצות האזוריות ורשימת שמותיהם של כל הישובים היהודיים בישראל עם מידע קצר נלווה על כל ישוב וישוב.

בחלקו של הספר הכתוב אנגלית מופיעות כתובותיהם של כל המוסדות והארגונים היהודיים השונים הפזורים ברחבי העולם כמו שגרירויות, נציגויות של משרד התיירות, תנועות הנוער וכדומה.

בספר גם סקירות של שרים ואישים שונים בתחום משרדיהם ופעילויותיהם וכן מאמרים שנכתבו על־ידי נשיא המדינה חיים הרצוג וראש הממשלה יצחק שמיר.

המחבר מנסה גם „בימיקים" של פרסום באמצעות מכתבי תודה של נשיא ארה"ב רונלד רייגן, וראש ממשלת בריטניה, מרגרט תאצ'ר, אותם הוא מביא בספרו. אבל אם להתעלם מאלה ומשפע חומר פרסומי אחר שממלא חלק לא קטן בספר, הרי ש„העולם היהודי" מהווה מקור מידע חשוב לכל שליח, עיתונאי, בעלי עניין בנושאי יהדות, חינוך יהודי ונושאי עלייה וקליטה.

הספר מכיל 112 עמודים בשפה העברית, 276 עמודים בשפה האנגלית, ניתן להשיגו על־פי הכתובת: „העולם היהודי" ת.ד. 5086 רמת־גן.

שוק חולה. רמת מחייה נמוכה

כלכלה עירומה

קריקטורה שבה נראים שרי ממשלת מצרים, היושבים עירומים בבית־קפה וחולמים לעשות כסף, משקפת את מצבה הכלכלי של מצרים

שוה אל־גאמאל

האמיד אפנדי, פקיד ממשלתי מצרי נאלץ למכור את בגדיו, כדי לשלם ההוצאות שלו. והנה יושב אותו גיבור של סדרת קריקטורות ביומון מצרי פקידי ממשלה אחרים, עירומים בבית־קפה וכולם חולמים על לעשות כסף.

קריקטורה זו שופכת אור על חוליי המשק המצרי ועל מצבם של ארבעה מיליוני פקידים ממשלתיים, שמשכורתם

האמיד, שמשכורתו אינו מסוגל לקנות די ... כדי לשמור על מצב תקין של מערכת ... שלו, מסביר באחת הקריקטורות שהוא ... שלושה דברים מיותרים יש לעובד: ... ומעיו".

... שכרי הממשלה במצרים משתכרים בין ... לירות מצריות (17 עד 65 דולארים) ... הממשלה, אשר לה חוב־חוץ בסך 43 ... דולארים, אוכלוסייה של 53 ... נפט והכנסות נפט נמוכות, תימרנה ... את תקציבה כתנורין לוליין, כדי ... את שכר עובדי המדינה - בין בעלי ... הנמוך ביותר במצרים - כ־15 אחוזים. ... המאמץ הנואש לאזן איכשהו בין ... והמחירים, פקידים רבים לא שמחו. העלאת שכר הן חדשות רעות, אמר עבד ... סוהר, עובד ממשלה זה 25 שנים, ... 100 לירות מצריות בחודש, שמהן ... את עצמו, את אשתו ושני ילדים בני־עשרה, ממש חדשות רעות מאוד. העלאת שכר אמורה לשפר את תנאי החיים שלנו, ולא להחמירם, הוסיף.

הקריקטוריסט מוצטפה חוסיין עלה על הרעיון של חאמיד בעיתון בעל התפוצה ההמונית "אל אחבאר", כאשר הודיעו על העלאת השכר, מאחר שהעלאות מסוג זה מלוות בדרך־כלל האמרות מחירים חדות. "ספסרים מנצלים את ההעלאה ומעלים את מחיריהם...מסיבה זו אני מתאר עובדים כיחפים ועירומים, משום שיש לעשות משהו כדי להקל את המעמסה שלהם", אמר חוסיין ל"רויטר".

חאמיד, שפירוש שמו הוא "אסיר־תודה", הצטרף לתנועת הצופים, כדי לקבל חינם אין כסף זוג מכנסיים קצרים שבהם יוכל לכסות את שתו החשוף, שכן אין ידו משגת לקנות בגדים. כמה ימים קודם־לכן צויר כשלד, לאחר שהשכיר את גופו לסטודנטים לרפואה לשם לימודי אנאטומיה.

מאשימים הממשלה

קאמאל עלי, פקיד ממשלתי זה 29 שנים, אמר שהוא חש מבשרו את בעיותיו של חאמיד, בפרט את היותו עירום: "אני מרגיש את עצמי עירום, כאשר אני נאלץ לומר לבני, הלומד הנדסה, כי איני יכול להרשות לעצמי לתת לו 1.50 ל"מ, כדי לקנות נייר־שירטוט", אמר קאמאל.

בעשור האחרון עלה יוקר המחיה בכ־450 אחוזים לעומת העלאות שכר בשיעור של 45 אחוזים, אמר עיזאת אל־סערני, כתב של העיתון אל־אהראם, כהביאו מספרים מישיבות הפרלמנט. הנתונים הרשמיים לשנת הכספים מיולי 1986 עד יוני 1987 מורים על שיעור אינפלציה של 25 אחוזים.

הנשיא חוסני מובארק אמר לעובדי הממשלה בחודש יולי, כי בני מזל הם יותר מאחרים, מאחר שזכו בהעלאה של 15 אחוזים, בשעה שהמשאבים מספיקים אך בקושי לתשלום משכורות ולאספקת שירותים: "כמה מדינות עשירות הורידו שכר. ואלו אנחנו לא עשינו זאת חרף העליות במחירים העולמיים", אמר מובארק. אולם, עובדים רבים מאשימים את הממשלה במצבם. זאת, לדבריהם, בגלל חוסר יכולתה לקבוע מחירים ולהילחם בספסרים.

מובארק אמר, כי ממשלתו משלמת כ־4 מיליארדי דולארים סובסידיות למזון. אך לדבריו, לא הצליחה לייצב את המחירים, מאחר ש־60 אחוזים ממזונה של מצרים מיובאים.

לגבי רוב עובדי המדינה, הארוחה העיקרית מורכבת מלחם, שעועית מבושלת, ביצים ולפעמים קצת ירקות. פירות ובשר הם בבחינת מעדנים נדירים. "אנו חיים אך בקושי. ילדיי לא טעמו בשר ופירות זה חודשים", אמר קאמאל, המשתכר 45 דולארים בחודש. בילויים וחופשות מחוץ לבית הם בבחינת מותרות, שאין ידם משגת. "איני עוד גאה במקצועי. הוא אחראי לעונייננו ולמצוקתנו ...רוחם של ילדיי שבורה. לפעמים הם מייחלים, כי אהיה רוכל, המוכר בגדים ותכשיטים" — סיכם קאמאל.

("רויטר")

כלביים מתים ו... בחירות

תמונות פגריהם של כלביים נראו על כרזות של כמה מפלגות בשוודיה — הסמל האמוציונאלי של נושא איכות הסביבה, ששלט בבחירות האחרונות

אלן אלסנר

פגריהם הנפוחים של כלביים, הנרקבים בחופים, סיפקו את התמונות המטרידות ביותר במערכת הבחירות השוודית, שהסתיימה זה עתה בניצחון מחודש של הסוציאל־דמוקרטים ובעלי בריתם הקומוניסטים.

עיניהם המאשימות של כלבי־הים שגורלם נחרץ, אשר אלפים מהם נפגעו מנגיף, נראו על כרזות הבחירות של כמה מפלגות. „כלבי־הים הם הסמל האמוציונאלי של נושא הסביבה כולו, ששלט במלחמת הבחירות", אמר סורן הולמברג, פרופסור למדעי המדינה באוניברסיטת גטנבורג. נושאי בחירות הסביבה, המפלגה הירוקה ביותר. „אין כל הוכחה, שכלבי־הים מתים בגלל גורמי סביבה. אך זה נעשה חסר חשיבות, לאחר שהמפלגות החליטו להכין כרזות על הנושא ולהתווכח עליו כאילו מדובר בשואה סביבתית", אמר.

מחויבות סביבתית

מערכת הבחירות פעלה לטובת מפלגת הירוקים, שנאבקה לראשונה על מקום בפרלמנט, ואכן זכתה ב־20 מושבים. „הבוחרים אינם בטוחים בכנות המחויבות הסביבתית של המפלגות האחרות", אמר טורבייורן לארסון מאוניברסיטת שטוקהולם.

כל המשקיפים ניבאו כשלון לסוציאל־דמוקרטים. שערוריית פאלמה היתה מכה ליורשו החיוור איגוואר קארלסון, שבמקום להיראות ניגוד ואיתן, התגלה כאדם חלש, שאינו יודע להחליט. בחזותו החמורה, וכמעט מרובעת, ובקולו החד־גוני הוא גם סובל מן ההשוואה עם קודמו הכאריזמאטי. „קשה לא לאהוב אותו. אך הוא משעמם, וגם נראה כי כיוצא מכליו בשערוריית פאלמה", אמר לארסון.

למזלם של הסוציאל־דמוקרטים, לא היו שלוש המפלגות של המרכז־ימין, אשר ביקשו לרשתם, מאוחדות ביניהן. השלוש — המפלגה הליבראלית, מפלגת המרכז והשמרנים — התחילו במערכת הבחירות, כשהן מלוכדות במידה סבירה, ותמימות־דעים ברוב השאלות — אך לא בכולן. ואולם הפערים התרחבו, בפרט ביחס לנושא המיסוי, ושלוש המפלגות החלו לתקוף זו את זו במקום את יריבתן המשותפת. „הלא־סוציאליסטים לא הלכו כאותם צעדים. הם גם נבהלו מבריחת הבוחרים אל הירוקים", אמר לארסון.

הירוקים ניהלו את המערכת במצע, שגרס ביטול התוכנית הגרעינית של שוודיה תוך שליש שנים, הנהגת מס זיהום, כדי לצמצם את השימוש בדלק פוסילי והפסקת מכירות הנשק על־ידי שוודיה.

„זיהום הוא פשע, ממש כמו רצח ושוד, יש להתייחס אליו בבית־המשפט כאותה מידה של זוועה" — אמר דוברם הראשי של הירוקים, בירגר שלאוג, בראיון שנערך לפני הבחירות. מסורתיים ככלכלה, מיסים, מדיניות־הסעד והגנה נרחקו הצידה במירוץ לבחירות, אשר נערכו ב־18 בספטמבר. לא היתה זו מערכה נוחה בשביל המפלגה הסוציאל־דמוקרטית, השולטת בשוודיה 50 מתוך 56 השנים האחרונות.

מלבד עניין כלבי־הים הציקו למפלגה זו שערוריות, הקשורות בטיפול בחיפוש אחרי רוצחו של ראש־הממשלה אולוף פאלמה, ובעסקות נשק בלתי־חוקיות. לפני הבחירות היתה הרגשה, שהסוציאל־דמוקרטים יפסידו קולות בגלל כל השערוריות הללו. החיפוש אחרי המתנקש היחיד שרצח את אולוף פאלמה, אשר כיהן ארבע תקופות כהונה כראש־ממשלה, בפברואר 1986, היה שורה ארוכה של כשלונות למפלגה השלטת. שלושה חודשים בלבד לפני הבחירות נאלצה שרת המשפטים אנה־גרטה לייון להתפטר, לאחר שהתגלה שאישרה חקירה חשאית, במימון פרטי, של הרצח.

„הסוציאל־דמוקרטים, המרגישים בצדק כי היטיבו לנהל את המשק השוודי. ניסו לשווא לרכז את תשומת לב הבוחרים בנושאים כמו אבטלה ומשק". אמר הברוקר הלונדוני ג'יימס קפל, בנתחו את מלחמת הבחירות השוודית למען משקיעי חוץ.

רונה פרמפורס, פרופ' למדעי המדינה באוניברסיטת שטוקהולם, אמר: „הבחירות נהפכו להתמודדות על התואר של המפלגה בעלת המודעות הגבוהה ביותר לנושאי

כלבי ים. מדד לאיכות הסביבה

("רויטר")

עיתון כמבחן־סובלנות

גילס טרקווסר

עלון־חדשות קובני לענייני דת, בוחן מחדש את מידת הסובלנות של הממשלה הקומוניסטית, בנושאים שבעבר היו אסורים על העיתונות. זאת, מנצלו את ההפשרה שחלה, כנראה, ביחסים בין המשטר לבין הכנסייה.

„רצוני למלא את החלל הריק, הקיים כאן בתחום הידיעות על חיי הדת" — אמר כומר לופס אוליבה, עורך „הדת בקובה" — אין זה פרסום אופוזיציוני, אלא השלמה ... מאוד ברווח על נושאים, אשר להם מקדישה פחות מדי תשומת־לב באמצעי התקשורת.

בממשלת קובה אינה מתירה קיום של עיתונות אופוזיציונית. אמצעי התקשורת המנוהלים בידי המדינה, רואים בדרך־כלל בדת נושא שהוא בבחינת טאבו. אך, בחודשים האחרונים יש סימנים לכך, שאולי בקרוב תהיה פתיחות־מה.

לופס אוליבה, מורה אוניברסיטאי להיסטוריה בן 51, התחיל להוציא את עלונו בנובמבר אשתקד, תוך שימוש במכונת־כתיבה שבורה. קניית מכשיר להעתק צילום — כלי נדיר בקובה — איפשרה לו להציג ... מאי מוצר חודשי משופר. עלון ..., הכתוב בלשון זהירה, מביא ידיעות ... על ביקור נכבדים של הכנסייה הקתולית בקובה, ראיונות עם אישי הכנסייה. כן גם, מועתקים בו מאמרים על הכנסייה ... הלאטינית.

לופס אוליבה, המשמש כתב של סוכנות ... עצמאית, שמושבה ברומא, סיקר תחילה ... נושאים הנוגעים לזכויות האדם, אך ... יותר הגביל עצמו ל„ענייני כנסייה", ... במסגרת זו הזכיר זכויות־אדם. ... מנייין כוללים את השגרירויות המערביות ואת מועצת הבישופים של הכנסייה הקאתולית. לדברי אחד הדיפלומאטים המערביים, עלון החדשות „מעמיד את הדברים לתוך פרספקטיבה נכונה, מעדכן אותנו בענייני הכנסייה ואין לו תחליף".

מונסיניור קארלוס מנואל דה ססספדס, מכיר מועצת הבישופים, אמר שהעלון מוכיח קצת יותר פתיחות מצד הממשלה כלפי הכנסייה. לדברי מקור בכיר אחר בכנסייה, „יש לקבל בברכה כל ניסיון להפיץ ידיעות על הכנסייה הקובנית, ועלינו לעודד נסיונות מסוג זה". אך לדבריו, ייתכן שהממשלה מתירה את הופעת העלון בתחבולה לשיפור תדמיתה בעולם: „קשה לעמוד בפיתוי לומר, כי מדובר בתיקון קוסמטי בעלמא, ושמאומה לא השתנה במחינה מהותית, הכנסייה לא שינתה את עמדתה וגם לא המפלגה (הקומוניסטית), אך זו האחרונה מגיעה אט־אט לכלל הבנה, כי מן הנמנע למחוק את הכנסייה".

פתיחות מסוימת

דיפלומאטים מערביים מציינים, שה„גלאסנוסט" בעיתונות הקובנית רחוקה מלהיות כה מרחיקת־לכת כמו בבריה"מ, אך השנה מסתמנת פתיחה מסוימת לקראת נושאים חדשים, והדת היא אחד מהם. המוסף השבועי של בטאון המפלגה הקומוניסטית, „גראנמה", פירסם בחודשים האחרונים מאמרים על הכנסייה הקאתולית, אך „שבועון גראנמה" מכוון לקוראים זרים, ואינו מצוי בדוכני העיתונים בקובה.

לדברי ססספדס, הממשלה אישרה את יבואה של מכונת דפוס במחיר של 250,000 דולאר, שמועצת הבישופים מתכוונת להשתמש בה לשם הוצאת עיתון־חדשות והדפסת ספרים. מכונת הדפוס נתרמה על־ידי האיפרכיה של ניו־יורק.

בן מצביעים דיפלומאטים על נאום, שנאם לאחרונה מזכיר הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית, קארלוס אלדראנה, שהוא למעשה שר התעמולה בממשלה: „בלי מסירת מידע לא נוכל לשאוף לכך, שהעם יהיה בעל הכרה במלוא מובן המלה. איננו רוצים בעיתונאות כנועה, אלא בעיתונאים בעלי עמדה איתנה, היודעים לנצל את האוטונומיה שהמהפכה העניקה להם", אמר.

בקובה קיימים שמונה עלונים כנסייתיים משוכפלים, אך אסור להפיצם מחוץ לכותלי בתי־התפילה. ואילו לכלי התקשורת הממשלתיים, אין לכנסייה גישה. בעקבות סגירת כנסיות וגירוש כמרים בראשית המהפכה, הגיעה הכנסייה הקובנית אל סף ההכחדה. באוכלוסיה של 10 מיליוני נפש ישנם כיום 225 כמרים בלבד — לעומת 750 בשנת 1959, כאשר רוב הקובאנים נהגו לבקר בכנסייה בנאמנות רבה. עצם המלה דת הס מלהזכירה בבתי־הספר הקובניים, והיא אף נעדרת מספרי הלימוד. אנשים המתמידים לבקר בכנסייה מוקעים, והם מסתכנים באובדן תעסוקתם.

בשנים האחרונות ריכך פידל קאסטרו את גישתו כלפי הכנסייה, אך נסיונותיו לשפר את יחסיו איתה לא נשאו פרי רב. בנובמבר 1985 הוא נועד עם הבישופים הקובניים, אך פגישה נוספת, שהוסכם עליה, לא התקיימה. בחודש אפריל השנה ערך הארכיבישוף של ניו־יורק, ג'ון אוקונור, ביקור בקובה, אשר זכה לפרסום רב, ואמר לאחר פגישה עם מנהיג קובה, שקאסטרו רמז, כי יקבל בברכה ביקור של האפיפיור „במועד מתאים".

לדברי דיפלומאטים מערביים מחוות הפיוס כלפי הכנסייה פועלות לטובתן של קאסטרו. „צעדיו של קאסטרו לקראת הכנסייה אינם עולים לו הרבה, אך הם משפרים את תדמיתו במידה רבה", אמר אחד מהם.

(„רויטר")

רודולף שוטלנדר. העבודה לא הודפסה

וולטר בנימין. המכתבים נפלו לידי הגסטפו

גלסנוסט בברלין המזרחית?

מזרח־גרמניה מציינת את ליל הבדולח. פרסום מחקרים בנושאים יהודיים נתקל לאחרונה בפחות עיכובים — מפנה או מס־שפתיים לקהילייה היהודית?

ראובן עשור

מספר היהודים הזעום — כ־1200 בלבד — לא היה צריך להוות בעיה מיוחדת לגרמניה המזרחית בת 17 מיליון התושבים. אולם כיוון, שגם במקרה של גרמניה המזרחית מדובר ב„משכנתא" הכבדה, הרובצת עקב העבר הנאצי ורדיפות היהודים, הרי „הבעיה היהודית" אכן קיימת. היא מורגשת הן בשטח היחסים הבינ־לאומיים, בעיקר עם ארה"ב, והן בעיסוק בהיסטוריה הלא רחוקה — במחקרים ובהוצאות־הספרים הקשורות בהם.

גם אם אנשי הממשל הצליחו במשך עשרות השנים הראשונות לרחות לקרן זווית את הבעיות הללו, הן צפו על פני השטח בשנים האחרונות. הרוח החדשה הנושבת ממוסקווה, הגיעה לברלין המזרחית. למרות שהמשטר שם — כמו גם בצ'כוסלובקיה — אינו מתלהב, בלשון ההמעטה, ממנה, היא מורגשת כבר בשטחים רבים, כולל בקרב חברי המפלגה.

כבר לפני זמן־מה הוחלט, לציין את שנת ה־50 ל„ליל הבדולח", אשר בימי הנאצים לא פסח על גרמניה המזרחית של היום. בימים אלה נפתחת תערוכה באחד הארמונות של ברלין המזרחית, שתפקידה לתאר את תולדות היהודים בברלין משנת 1295 ועד היום, ושתכלול את „טיפוח הירושה היהודית בר.ד.ר." „עד כאן הכל שפיר, אך קיים חשש שגם תערוכה זו תהיה רק מס־שפתיים.

הניסיון שנצבר במשך 40 השנה האחרונות מלמד, שדווקא מחקרים בענייני היהודים נבלמו יותר משזכו לעידוד. השאלה הנשאלת היום היא, האם אמנם חל מפנה כלשהו? רצה המקרה, שחומר חשוב ביותר נמצא דווקא על אדמת גרמניה המזרחית ב„ארכיב המרכזי של הר.ד.ר", ובו אוסף עשיר ביותר, שתחילתו עוד בימי הביניים: „ארכיב כללי של יהודי גרמניה." ארכיב זה נוסד לפני מלחמת העולם הראשונה לצורך איסוף כל המסמכים שלא היה בהם עוד שימוש, ושיכלו לעמוד לשירותם של מדענים.

סירוב עקרוני

בנוסף לכך, נוצר אוסף חשוב אחר מתקופת הנאצים, שעה שקהילות רבות חוסלו ומסמכיהם הובאו למטה הגסטפו ברחוב אוריאנבורג הידוע לשמצה. אוסף זה נשמר בימי המלחמה וההפצצות. הקהילה היהודית אף זכתה לקבלו בחזרה אחרי המלחמה. אולם בעקבות המשפטים האנטי־יהודיים של משטרו של סטאלין, בראשית שנות החמישים, נאלצה הקהילה להחזיר מחדש את הארכיב היהודי לארכיב בפוטסדאם. במקום זה הארכיב לא רק שמור היטב, אלא בלתי ניתן לגישה: כל פנייה במכתב נתקלת, או בסירוב, או לא זוכה כלל לתשובה — כותב ביטאון יהודי גרמניה המערבית „אלגמיינה יידישה וכנצייטונג". ידוע, שהארכיב הזה אינו מוכן לשוב ולהחזיר את המסמכים לקהילה היהודית. לעומת זאת — הביע לאחרונה נכונות, להחזיר חלקם לצרפת ולערים אחרות בגרמניה המערבית.

היום יכול אזרח־חוץ, ואפילו ישראלי, לקבל העתק של מסמך אישי. זאת, אם המסמך רשום באחת ממדינות הגוש המזרחי, כולל אפילו צ'כוסלובקיה. אך בגרמניה המזרחית הדבר נתקל בסירוב עקרוני. כאשר הטלוויזיה של ברלין המערבית ביקשה אישור לצילומים לסרט דוקומנטארי בברלין המזרחית, שנועד לתעד את תולדות קבוצת המחתרת הקומוניסטית־יהודית סביב הרברט באום, שעמד בראש הרשת ואף הוצא להורג, שוב נתקלו בסירוב לצילומים אלה.

דוגמה נוספת קשורה לחליפת מכתבים בין גרשום שלום מישראל וחברו בברלין המזרחית, ואלטר בנימין. ואשתו, הילדה בנימין. היתה שרת המשפטים המזרח־גרמנית עד 1967). בידיו של גרשום שלום היו מכתביו של בנימין, אך מכתבי־שלו אל בנימין, שבאותה תקופה ישב בפאריס, נפלו לידי הגסטאפו, אשר העבירה אותם לארכיב בברלין. ואמנם, גרשום שלום קיבל הבטחה מידי שלטונות מזרח־גרמניה, כי העתקים יימסרו לו, אך עם פרוץ מלחמת ששת הימים גם הם נסוגו מהבטחתם ורק כעבור 10 שנים ואחרי מאמצי תיווך שונים ומשונים, קיבל שלום את ההעתקים.

גורלם של חוקרים בתוך הר.ד.ר. לא שפר בהרבה: הפרופסור מהאוניברסיטה ע"ש הומבולדט, רודולף שוטלנדר נתבקש לכתוב עבודה „לזכרון אנשי מדע ברליניים שנרדפו". אולם כאשר סיים הפרופסור שוטלנדר את עבודתו, לא ניתן לו להדפיסה ולפרסמה. זאת, לאחר שהתברר, דבר שאומנם היה גם ידוע קודם — שמרביתם של אנשי המדע הנרדפים היו כמובן יהודים.

גורל דומה נפל בחלקו של פרופסור הלמוט אשכנה מהעיר דרסדן, שאמנם הספיק להוציא ספר אחר על השמדת היהודים, בשם „סימן הכר האות י. (יהודי)" אולם הופעתם של ספרים נוספים שהכין עוכבו.

בגרמניה המזרחית קיים עוד ארכיב מעניין, שבו מצויה כרטיסייה של מאות אלפי שמות, המסודרים לפי מושגי הגזע הנאציים כגון: יהודים, יהודים למחצה, לרבע ולשמינית. ממקור זה ניתן היה לקבוע את שמות אלה שנרדפו ושהפסידו את רכושם בתקופת הנאצים, בעשר השנים הראשונות אחרי המלחמה לא ייחסו לו השלטונות חשיבות מיוחדת. אולם לפני מספר שנים פנה המכון ע"ש לאו בק בניו־יורק לר.ד.ר וביקש לצלם חלק של הכרטסת — בקשה שאף היא נתקלה בסירוב. הנימוק לסירוב זה היה מקורי: היות שהקהילה היהודית איננה היורשת של כרטסת המוסד שריכז אותה (הכוונה כמובן לגסטאפו), יש להעביר את האוסף כולו מידי הקהילה היהודית, שעד אז שמרה אותה אצלה, לארכיב המרכזי. עם זאת יש לציין, כי בשנתיים האחרונות התייחסו שרי הדתות המזרח־גרמניים — לפלר ובעיקר קורמן, גיזי — בחיוב רב למחקרים בשטח היהודי ואין להשוות ביניהם לקודמיהם. לאחרונה עיתונאי מזרח־גרמני, בשם אורויון מרטנס, אף אסף חומר עבור ספר חדש על תולדות יהודי לייפציג, העומד להופיע לקראת ציון ליל הבדולח. לדברי המחבר, הוא זוכה בהחלט לעידוד ותמיכה רשמיים.

חקלאות זקוקה להגנה (2)

משק עולמי

לא מוכנים לפירוק נשק חד־צדדי

החקלאות הינה תחום הראוי לתשומת־לב מיוחדת. כידוע, סובל הסחר החקלאי בעולם מהגבלות ומסיבסוד יצוא, המסיטים אותו מדרכו, מעמעמים את אותות השוק ומהווים מעמסה על תקציבי הממשלות. עיוותים אלה מבטלים את היתרונות שבכושר ההתחרות של החקלאים היעילים ביותר, מעלים את מדד המחירים לצרכן ומרוקנים את הארנקים של משלמי המיסים. מצבו של הסחר החקלאי הוא כזה, שהחקלאים האמריקניים זקוקים מדי שנה לתמיכות ממשלתיות במילי־יארדי דולרים כדי שיוכלו להתחרות בסובסידיות בחו"ל. לסובסידיות כאלו עלולות להיות תוצאות מוזרות — ציין סגן שר האוצר האמריקני בנאומו.

בדוגמה לכך הזכיר כי —

- בקהיליה האירופית משמשים עודפי חמאה להזנת בעלי־חיים;
- ביפאן משלמים הצרכנים המקומיים בעד האורז פי שישה מהמחיר העולמי;
- בשוק המשותף מגיעה הסובסידיה על חיטת־מספוא לסכום העולה יותר מכפליים על המחיר העולמי של 73 דולר לטונה ואפשר למצוא דוגמאות דומות גם בארה"ב.

אם לא ניתן למצוא נקודת־אור בתמונה קודרת זו, הרי זה משום שהבעיה החריפה במידה כזאת, שהמדינות המייצרות מוצרים חקלאיים נאלצות לשקול שינויים, אמר מקפרסון. לדבריו, שום מדינה, וארה"ב בכלל זה, אינה מוכנה „לפרוק את נשקה מרצונה" ולהותיר את חקלאיה ללא הגנה מפני התחרות מסובסדת. הדרך היחידה בה נוכל להיפטר מן הבעיה היא באמצעות שיתוף פעולה בינינו לבין שותפי הסחר שלנו.

מה עושה ארה"ב בנוגע למצב הזה?

כללי משחק שווים

בעבר נרתעו הממשלות שלנו מהתוויית מדיניות סחר ממושמעת יותר. אולם כיום אנו חשים התחייבות לחרוג מן המיגבלות של שיחות סחר בעבר, כדי להנהיג רפורמה של ממש בשיטת הסחר החקלאי, אמר מקפרסון. לדבריו, הרפורמה הזאת תיצור בסופו של דבר את כללי המשחק השווים, שיהיו לטובת החקלאים היעילים — כמו חקלאי איובה.

מטרה נוספת של תוכנית המימשל היא קביעת כללי משחק שווים ליצרנים האמריקניים. נגן על היצרנים שלנו, ובעיקר על חקלאינו, מפני מתחרים מסובסדים — עד שיעלה בידנו להפיל את מחיצות הסחר. הבטיח מקפרסון. מטרתנו היא, לאפשר ליצרנים שלנו להתחרות עם יצרנים יעילים אחרים על השוק העולמי. אך עד אז, איננו מוכנים לחשוף את חקלאינו להתחרות בלתי־הוגנת מצד חקלאים זרים שיכולים לחלוב את ממשלותיהם. בגלוי גילוי הלב - נעשה את כל המאמצים כדי להרחיב את תוכניות היצוא שלנו. זו הדרך היחידה להגן על חלקנו בשוק העולמי מפני השגת גבול מצד ממשלות אחרות. אנו מוכנים להמשיך במדיניות הזאת חרף מחירה, עד שיעלה בידינו להשיג הסכם בינלאומי שיהיה בו כדי לבלום את סיחרור הסובסידיות.

חוק הבטחת המזון משנת 1987 סייע לחקלאי ארה"ב להחזיר לעצמם חלק גדול יותר בשוקי החקלאות העולמיים. אחד מסעיפי החוק, התוכנית להגברת היצוא, קובע שיש לסייע ליצואנים אמריקניים המתחרים ביצוא מסובסד ממדינות אחרות. תוכנית הגברת היצוא, לא זו בלבד שאיפשרה לנו להתחרות נגד סובסידיות, היא אף מטעימה את המחוייבות שלנו להשוות את תנאי ההתחרות לגבי חקלאינו. זה מצידו ריכז את תשומת הלב בהצעותינו לרפורמה של מערכת הסחר החקלאי. בהפגינה את הרצינות שלנו, עזרה התוכנית להגברת היצוא להביא את שותפינו לסחר אל שולחן המו"מ.

התוכנית לסיוע מכוון ליצוא עוזרת ליצואנים החקלאיים של ארה"ב להילחם בתוצאות של נוהגי סחר בלתי הוגנים. היא עושה זאת על־ידי אספקת כסף או סחורות כדי לממן את קידום המכירות בשווקים נבחרים. מקץ שנה של קידום במסגרת התוכנית הזאת הגיע שיעור העלייה במכירות של 21 מוצרים חשובים ליותר מ־48 אחוזים.

מחוייבות לקהיליית החקלאים

הצעדים הנ"ל מראים את מחוייבותנו להגן על קהיליית החקלאים האמריקניים מפני המצב המעוות בסחר העולמי של היום. ומאוחר יותר עשה זאת חוק הסיוע נגד נזקי בצורת, הקובע תשלומים ישירים לחקלאים שסבלו הפסדים כבדים ביותר וכן סיוע למגדלי בעלי־חיים שנפגעו קשות.

החוק הזהה קובע קשת רחבה של סיוע ליצרנים שנפגעו על־ידי הבצורת, אך איננו חורג מן המגבלות ההכרחיות של התקציב. החוק יעניק כ־3,900 מיליון דולר לחקלאים בשנת הכספים 1989.

סעיפי המפתח של החוק הינם:

— סיוע במזון למגדלי בהמות, יצרני תוצרת חלב ומגדלי עופות, שכימים כתקנם מגדלים את המספוא בכוחות עצמם וייצור המספוא במשקיהם נפגע.

— תשלומים ליצרנים שהירידה בתפוקתם היתה גבוהה מ־35 אחוזים, בגידולים שבתוכנית ושלא בתוכנית. אבידות בשתילי עצים, במרעה, במספוא ובגידולי מילואים ישוקמו תוך נשיאה משותפת בעלות.

— דחיית הסיבסוד על מוצרי חלב ב־1 בינואר 1989 ותועלה ב־50 אחוזים.

— הלוואות חירום בריבית נמוכה ליצרנים בכחוזות נבחנים, ללא התחשבות בכך אם היה להם ביטוח גידולים.

— ערובות פדראליות להלוואותיהם של חקלאים שאינם מסוגלים להחזירן בגלל הבצורת, וערבויות להלוואות לעסקים חקלאיים שנחלשו על־ידי הבצורת.

כפי שאמר הנשיא רייגן — „החוק הזה אינו טוב כמו גשם, אך הוא יאפשר לכם לעבור את הזמנים הגרועים עד שמזג האוויר וכישוריכם יתירו לכם לחזור לתפקידכם המורגל כחקלאים הפרודוקטיביים ביותר בעולם".

סיכויים טובים להצלחה

חרף כל הבעיות שאנו עומדים בפניהם — בצורת, התחרות מסובסדת ועיוות השווקים על־ידי מחיצות סחר — יכולתנו למכור בשווקים שמעבר לים משתפרת. כאשר התפרסמו הנתונים על הסחר ברבע השני של השנה. באפריל, מאי ויוני הגיע יצואנו לרמה ללא תקדים בהיסטוריה שלנו, ציין סגן שר האוצר האמריקני. עובדה זו, יחד עם הירידה ביבוא, נתנה לנו את המאזן המסחרי הטוב ביותר תוך שלוש שנים, ואת הגרעון הנמוך ביותר מאז הרבע השני של 1985. עליית ביצוא התעשייתי ועלייה ביצוא החקלאי הן שתי הסיבות הגדולות לתמונת החוסן המתגלה כמעט בכל אזורי העולם. הגם שהיבוא שלנו עודנו גבוה, אנו מייצאים כיום יותר משייצאנו אי־פעם בעבר.

אנו מצפים לכך כי השיפור במאזן המסחרי יימשך. במיוחד מצפים אנו לעוד שנה טובה ליצוא החקלאי האמריקני:

— לגבי שנת הכספים 1988 צפויה הגדלת בהיקף היצוא החקלאי לכדי כ־146 מיליון טונות, עלייה ב־13 אחוזים;

— ערך היצוא החקלאי יעלה, לפי האומדן, לכ־34 מיליארד דולר, גידול של 22 אחוז;

— העודף בסחר החקלאי שלנו יגדל כנראה לי־12.5 מיליארד דולר, תוספת של כ־5 מיליארד לעומת השנה הקודמת.

— העליות הללו חלו בשיא התאוצה היצוא שלנו ב־1987, כאשר היקף היצוא וערך הדולר עלו במידה ניכרת.

הצלחנו לפתוח ולפתוח־מחדש שווקים זרים בפני היצוא האמריקני. יחד עם זו, מאמצינו לשנות את השיטה מראים סיכויי הצלחה. ליצרנים התעשייתיים והחקלאיים שלנו יש עתה סיכויים טובים לעמוד בהתחרות.

(חלק שני ואחרון)

(הביא לדפוס דוד ארן)

מדד התעשייה הדביק את מדד המחירים לצרכן

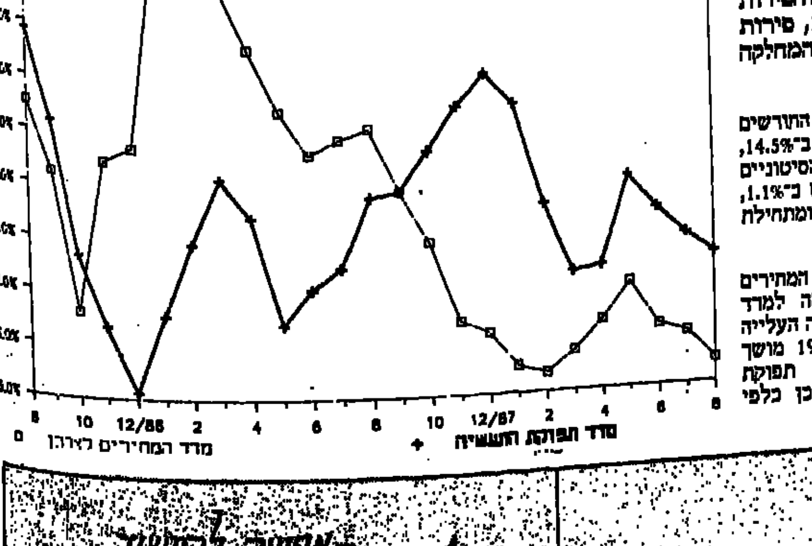

מדד המחירים לצרכן עלה בחודש אוגוסט בשיעור של 0.8%, שיעור גבוה במקצת מהתחזיות המוקדמות. בולטות במיוחד הירידה במחירי ההלבשה וההנעלה ב־4% עקב מכירות סוף העונה, העלייה במחירי הדירות 1.6% והעלייה העונתית במחירי הירקות והפירות 2.8%, (ירקות עלייה של 15.5%, פירות ירידה של 5.9%) — קובעת המחלקה הכלכלית של בנק הפועלים.

מדד המחירים לצרכן עלה ב־12 החודשים האחרונים ב־15.4%, ומתחילת השנה ב־14.5%, במונחים שנתיים, מדד המחירים הסיטוניים של תפוקת התעשייה עלה באוגוסט ב־1.1%, ב־12 החודשים האחרונים ב־17.4% ומתחילת השנה ב־16.5%.

בשנת 1987 היתה עליית מדד המחירים הסיטוניים גבוהה ב־4.8% בהשוואה למדד המחירים לצרכן, ואילו ב־1986 היתה העלייה נמוכה ב־4.6%. בשנים 1987 ו־1988 מושך מדד המחירים הסיטוניים של תפוקת התעשייה את מדד המחירים לצרכן כלפי מעלה. (ראה דיאגרמה).

השמאל המודרני והשמרנות המתחדשת

העורך הכלכלי: צבי טימור

לשם איפיון ההבדלים בין שמאל חדש ושמאל ישן ניתן להשתמש באירוע שהתקיים השנה בניו־יורק. אשה בעלת־מקצוע בתחום החשבים, החליטה לפרוש מעבודתה הלוחצת ועברה להתגורר ברחוב. היא קיבצה נדבות, התקיימה מן דולרים ליום ואם אספה יותר בכך נתנה אותו. בניו־יורק, כידוע, לכל פינה, אלפי מקבצי נדבות מתגוררים ברחוב, אך אשה זו הפריעה את מנוחתו של ראש העירייה קוץ', אולי משום שהתמקמה לה ליד איזור מגורים יוקרתי. לא כולם, בין אלפי חסרי הבית, חיים באורח חיים זה מרצונם. חלקם נזרקו לרחוב בתוקף הנסיבות. קוץ' הגיש תביעה לפינויה של האשה מהרחוב ולאישפוזה הכפוי. העובדים הסוציאליים של העירייה הגדירו אותה כמי שהתקיים בעניינה בתוקפנית, ועוד מספר בינויים מסוג זה. לצידה התייצבה הוועדה להגנת זכויות האזרח, שהעמידה לרשותה עורך־דין; האשה זכתה במשפט, ו־150 שנה לאחר אמירתו המפורסמת של מארקס כי „החופש הבורגני הוא החופש לגור תחת הגשרים", זכתה האמירה הזאת ללגיטימציה משפטית בארה"ב. השופט הכיר בזכותה להמשיך ולנהל את אורח חייה, והתיר לה להמשיך ולהתגורר ברחוב.

בעימות הטלוויזיוני בין עורך הדין של הוועד להגנת זכויות האזרח לבין ראש העירייה אד קוץ', שהתקיים בעקבות הדיון המשפטי, זכור לי רק פרט אחר נוסף. אחד הטיעונים „החזקים" של קוץ' נגד האשה, שהושמע בתרעומת אמיתית ובלהט כן, היה — „היא שורפת כסף, דולרים אמריקניים". שריפת כסף היה סימן לגבי קוץ' שהיא אינה יכולה להיות נורמאלית. תפישה זו מבטאת נאמנה את התפישה השמרנית של החירות בארה"ב. תפישת מושג החירות האישית כוללת רק את החופש לעשות כסף אך לא את החופש לשרוף כסף.

בקשר נוסף לאירוע זה יש לציין כי לחסרי בית בארה"ב קיימו עד שנות ה־60 בתי מחסה, אולם כתוצאה ממצבם המחריד שהטיל כתם על המדינה, הם חוסלו. חיסול מוסדות אלה שיקף השפעה ליברלית בתקופת נשיאותו של קנדי. האלטרנטיבות החלופיות טרם הוסדרו די צרכן. כך נותרה בעיה של חסרי הבית על כנה במדינה העשירה ביותר בעולם, שהכנסתה הלאומית מגיעה השנה ל־4.5 טריליון דולר.

השמאל החדש בארה"ב, כפי שניתן לסווג את הוועד להגנת זכויות האזרח, לחם למען זכות הפרט להתגורר ברחוב ולקיים אורח חיים הרצוי לו. השמאל הישן היה שם דגש על החירות הפוזיטיבית, על זכותו של הפרט להשתחרר ממצבי מצוקה, זכותו להבטחת קיום, זכותו להשיג דיור הגון. השמאל הישן היה מעמיד במרכז הדיון את הבעיה החברתית של אלפי או רבבות חסרי בית שנפלטו לשולי החברה שלא מרצונם ושלא באשמתם, והיה גם דורש משאבים מוגדלים לצרכים אלה — למרות שהקרשת משאבים מוגדלים נתפשת בשכבות ביניים רחבות בארה"ב כהעברת כסף מאלה שעובדים לרשות אלה שאינם עובדים. תגובות בנוסח „שיילכו לעבוד" נשמעו בהקשר זה בארה"ב.

זכויות הפרט, זכויות האזרח והזכויות החברתיות

ההבדל בין השמאל החדש והשמאל הישן בהתייחסות למקרה זה נובע מסולם שונה של ערכים. כרקע לכך מן הראוי להזכיר את שני הזרמים המחשבתיים של המאות ה־18 וה־19, הליברליזם והסוציאליזם. הליברליזם היה זרם מהפכני שהתבסס על המהפכה הצרפתית ומלחמת העצמאות האמריקנית. הליברליזם העמיד במרכז הדיון הפוליטי את זכויות הפרט, שכללו זכות לקניין, חופש המחשבה, חופש האמונה. מאוחר יותר הוסיפה המחשבה הליברלית המונח זכויות האזרח, את הזכויות הפוליטיות, לבחור ולהיבחר למוסדות הייצוגיים, את חופש ההתאגדות ואת חופש הדת, כמו גם את חופש העיתונות. הליברליזם ראה את הסכנה בממשלה חזקה וניסח הסדרים להגנת זכויות האזרח בידי „איזונים ובלמים", שנועדו למנוע השתלטות על הכוח על ידי הרשות המבצעת, בעלת הכוח במדינה.

הזכויות החברתיות, כגון הזכות לעבודה, לביטחון סוציאלי, לשירותי בריאות וחינוך, הן תולדה מאוחרת יחסית של זכויות האדם. במסגרת החברה הליברלית הן מופיעות רק בשנות ה־30' של המאה ה־20', בעיקר בהשפעת קיינס. גישה דומה התפתחה באותה תקופה באירופה, בהשפעה סוציאל־דמוקרטית, אם כי גם ליברלים מאוחרים כגון ג'ון סטיוארט מיל, הגיעו בסוף ימיהם למסקנה כי המדינה חייבת להבטיח גם חינוך חובה כללי, ולא ראו ניגוד בין הליברליזם לבין הסוציאליזם. מאידך, בקרב הסוציאליסטים, ובעיקר אצל המפלגות הקומוניסטיות, החל להסתמן פיחות בתפישת חשיבותן של זכויות האזרח, שנתפשו ככללי משחק המבטיחים רק את זכויות בעלי הקניין, אך לא את זכויות הפועלים, הזכאים לפי אסכולה זו רק לשכר להבטחת קיומם בלבד. יחס זה לא איפיין את מארקס עצמו, שייחס חשיבות גדולה לכניסת הפועלים למעגל בעלי הזכויות הפוליטיות וראה בזכות הבחירה אחת הדרכים למעבר לסוציאליזם.

ללא זיקה מיוחדת

בסקירת הרקע ההיסטורי של המחשבה המדינית השייכת לנושא ניתן לציין את זיקת הזרמים הסוציאליסטים למעמד הפועלים, שבלעדיו, כפי שסברו, אין כל אפשרות לממש את החירויות החברתיות. מעמד זה נתפש אצל מארקס כתחתית הפירמידה, שכתוצאה מתנאי חייו חייב לשחרר את עצמו, וכתוצאה מכך את החברה כולה מהעדר החופש ומהעדר האפשרות להגשמת סגולותיו האנושיות. הפועלים נתפשו ע"י מארקס כמעמד רק כאשר הגיעו למודעות חברתית, למודעות למצבם. רובד הפועלים לא נחשב ע"י מארקס כמעמד, או בטרמינולוגיה שלו — נתפש רק כמעמד „כשל־עצמו", אך לא „בשביל עצמו". הבחנה זו מקבלת חשיבות־יתר בימינו.

מונח זה חשוב להבנת ההתפתחות של השמאל החדש בשנות ה־60', שתחילתו בארה"ב. השמאל החדש בארה"ב נולד סביב נושאים של זכויות האזרח. השתלבו בו התנועה לזכויות לשחורים, שמנהיגה הבולט היה מארטין לותר קינג, וכן התנועה הפמיניסטית, שלחמה לזכויות לנשים, ותנועת השלום, שלחמה נגד מלחמת וייאטנם. תנועות אלו נולדו והתפתחו ללא זיקה מיוחדת למעמד הפועלים האמריקני.

אד קוץ'
החופש לעשות כסף

הסיבה טמונה אולי בכך שבארה"ב לא התפתח מעולם מעמד פועלים בעל תודעה פוליטית, אם כי בשנות ה־30', כאשר מפלגה סוציאליסטית היתה בשיא כוחה, הוא הגיע לכחצי מיליון חברים.

את אי־התפתחותם של הפועלים כמעמד מיוחד בעל תודעה פוליטית מנסים להסביר אנשי מדע המדינה בארה"ב. ההסברים המקובלים כיום להתפתחות שונה בארה"ב מזו שבאירופה היא היותה של ארה"ב ארץ הגירה, מה שהכניס מחיצות בין ציבורי עובדים ממוצא שונה. גורם נוסף היתה הדינמיקה הכלכלית האמריקנית, שאיפשרה תהליך של התקדמות מתמדת בסולם החברתי למהגרים הוותיקים שאת מקומם תפסו מהגרים חדשים. כך נקלטו בחברה האירים, אח"כ הפולנים והאיטלקים, ובעשור האחרון הגיע תורם של השחורים וההיספנים לעלות בסולם המעמד החברתי, שבארה"ב מתבטא בעיקר ברמת ההכנסה. הסבר היסטורי נוסף מצביע על העדר פאודליזם בארה"ב כגורם לחוסר התפתחותו העצמי של מעמד הפועלים.

באירופה התודעה המעמדית התפתחה בתקופת המהפכה הבורגנית, כאשר הפועלים גוייסו לתהליך הפוליטי כגוף מסייע במלחמת הבורגנות לזכויותיה. במאבק זה הגיעו הפועלים לכלל תודעה עצמית והכרה באינטרסים הנפרדים וההבדלים שלהם מהבורגנות.

בשנות ה־60', התנועות הרדיקליות (הליברליות) בארה"ב לא יכלו להתחבר אל הפועלים, להיפך: הפועלים היו ציבור שמרני. שכבת הפועלים הלבנה, המאורגנת באיגודים מקצועיים; אף חששה מהתחרות השחורה. שכבות שונות של פועלים נהנו מהגאות המלחמתית בכלכלה, בעיקר בתחום ייצור הנשק. חל ניתוק בין הזרמים הרדיקליים בחברה שלחמו למען השלום וזכויות השחורים, הנשים וכו'. הפערים גדלו מעבר לניתוק והתפתחו לעויינות, התנגשויות וניכור, כאשר הפועלים מצטיירים כציבור שמרני ולאומני ברובו. כלומר, תנועות השמאל של שנות ה־60' (שמאל, פירושו כאן — התנועות שלחמו לשינוי פני החברה, מול השמרנות הימנית), התפתחו ללא זיקה לפועלים, או אף בניגוד להם.

צילם את המצב הזה אחד מהוגי הדעות של השמאל החדש בשנות ה־60', בעל הרקע הניאו־מארקסיסטי, הרברט מרקוזה, פרופסור למחשבה מדינית מאסכולת פרנקפורט, שנתן את האיפיון הבסיסי של ניתוק השמאל ממעמד הפועלים, או יותר נכון — ניתוק הפועלים כשכבה חברתית, מהשמאל ומהזרמים הרדיקאליים של התקופה.

הפארדוקס הישראלי

ישראל דומה מאוד מבחינת האיפיונים החברתיים לארה"ב, במיוחד לאחר העלייה הגדולה של שנות ה־50'. גם כאן התפתחה חברת מהגרים. אולם בניגוד לארה"ב, מצב זה נבנה בקומה שנייה, על מסד של גופים בעלי זיקה סוציאליסטית חזקה. בגופים סוציאליסטיים אלה יש לכלול את ההסתדרות, את ההתיישבות, את הקואפרציה ואת כל מפלגות תנועת העבודה. אולם שכבות רחבות של פועלים התנתקו מהחשיבה השמאלית. ניתוחי הבחירות מוכיחים שהשמאל, הכולל את מפלגת העבודה, חזק יותר בחלקים המבוססים של האוכלוסיה, בעוד הימין היכה שורשים בשכונות העוני ובעיירות פיתוח. שכבת הפועלים בעלי הצווארון הכחול פיתחה רגשות לאומיים פרטיקולריים חזקים מול נסיון השמאל לפתח חשיבה רציונאלית ואוניברסאלית, ששללה את האפשרות לפיתרון כוחני של הסכסוך הישראלי־ערבי. כל האיפיונים של מעמד הפועלים האמריקני בשנות ה־60' ביחס למלחמת וייאטנם וזכויות אזרח, זכו לאישוש גם בישראל, בה התפתח בקרב הפועלים יחס שלילי לחופש העיתונות, יחס שלילי לזכויות האזרח, לאוכלוסייה הערבית ושאיפה לפיתרון כוחני לסכסוך הלאומי.

המצע הרעיוני בנושאי שלום וזכויות האזרח, כפייה דתית, הן עמדות משותפות של השמאל הישן והחדש ולחלקים במפלגת העבודה, וגם לקבוצות המרכז הליברלי, כגון „שינוי", הליברלים העצמאיים וכו'. תנועת ר"צ, שנולדה בשנות ה־70' על רקע מלחמת יום הכיפורים, התרכזה בנושאים אלה של זכויות אזרח, פמיניזם וזכויות האשה, כפייה דתית ומאוחר יותר בנושא השלום הישראלי־הערבי, לאחר שנקלטו בה אישים כמו לובה אליאב ויוסי שריד.

מפלגות השמאל המסורתיות, מפלגת העבודה ומפ"ם, המשיכו לייצג את האינטרסים של ציבור הפועלים, למרות ניתוק חלקים גדולים ממנו מתנועת העבודה. הן ממשיכות לתת ייצוג גם למיסוד הכלכלי של תנועת העבודה הקונסטרוקטיבית, שבאה לידי ביטוי בחברת העובדים, בהתיישבות ובכלל סוגי המגזר השיתופי והקואופרטיבי.

מדינת הרווחה ושלילה

בשנות ה־80' התפתחה תגובת־נגד רעיונית למדינת הרווחה ברוב מדינות המערב. מיתקפה זו מאופיינת ע"י נטייה לפריבטיזציה של הכלכלה וביטול שירותים חברתיים שוויוניים בתחום החינוך והבריאות. שכבות ביניים רחבות התעייפו מתשלום הנטל של מדינת הרווחה ופיתחו התנגדות לנטל התקציבי הנובע ממדינת הרווחה. לשמאל המסורתי יש מחוייבות למדינת רווחה שהוקמה בישראל והתרחבה בסוף שנות ה־60', וכן מחוייבות למיסוד הרווחה באמצעות הארגונים הוולונטריים, כגון קופת־חולים וקרנות הפנסיה. השמאל החדש לא יצר מחוייבות כזאת למיסוד זה של שירותי הרווחה ומכל מקום נושאים אלה לא עמדו באותן תנועות במרכז ההוויה הפוליטית. גישות שונות הסתמנו ביחס לסכסוכי עבודה, ביטוח בפני אבטלה ובזיקה לאינטרסים כלכליים של המשק העצמי שבבעלות העובדים באמצעות ההסתדרות.

קשה להבחין בהבדלים מהותיים בין מפ"ם והתנועה לזכויות האזרח בנושאי השלום, הדת וזכויות אזרח. השוני הוא בתחום החברתי־הכלכלי. קיימים ביניהם ההבדלים ברקע ההיסטורי, במקורות הרעיוניים ובזיקה החברתית.

מעמד הפועלים באירופה הוא מוחשי וגלוי. בדוגמה המוכרת ביותר בישראל היא בריטניה, בה ההשתייכות המעמדית ניתנת לזהוי חיצוני ומתבטא בחינוך, בשפה, בלבוש, בדיור ובהשתייכות ארגונית ופוליטית. משום כך מהווים העובדים בסיס פוליטי ללייבור ולמפלגות סוציאליסטיות.

בישראל, בדומה לארה"ב, לא הסממנים המעמדיים הם המאפיינים העיקריים, אלא העדתיים, הדתיים והלאומיים, אולם המיסוד הפוליטי של השמאל שאב את בסיסו הרעיוני מזרמי המחשבה באירופה. משום כך קיים פער מסויים בין הרעיון הפוליטי לבין הציבור שרעיונות השמאל נועדו לשרתו.

מפלגת העבודה מנסה להתגבר על פער זה באמצעות ההסתגלות לחלכי הרוחות בציבור וע"י יצירת סופרמרקט פוליטי. מפ"ם מנסה לגשר על הפער בין תפישתה המדינית־רעיונית בשמאל לבין ציבור העובדים, בעוד ר"צ פונה לציבור כאל אזרחים, כפרטים בעלי תודעה עצמית ולא כאל ציבור בעל תודעה מעמדית.

חיבור בין רעיונות השמאל לבין השכונות, עיירות הפיתוח והעובדים השכירים, עשוי לקבוע את גורלה של המדינה.

משק העובדים — חזרה למקורות

ישראל התאפיינה במשק עובדים עצמאי, הסובל כיום מבעיות כלכליות וחברתיות קשות. כל עוד המשבר הכלכלי במשק העובדים אינו שונה במהותו מהמשבר הכלכלי הפוקד את הסקטור היצרני הפרטי והממשלתי בכלל, המשבר החברתי ויחסי העבודה במשק העובדים, הוא כישלון יחודי של המבנה הביורוקרטי במשק זה.

כאשר משק מסתאב, יש לחזור למקורות. מייסדי חברת העובדים ניסו להגשים משק עצמי של עובדים בו „העבודה משוחררת", „המשק דואג לעובד והעובד דואג למשק ושותף לו". לא היתה שום כוונה ליצור משק בו העובדים מנוכרים למפעל בו קיימת עויינות בין ההנהלה לבין העובדים, שאין להם שום הרגשת בעלות ושותפות. אין ספק כי לשם שינוי פני המשק הזה יש להגיע לביטול המבנים הארכאיים. ביזור הסמכויות למפעלים עצמאיים שיתנהלו תוך כדי שיקולים כלכליים, בשיתוף העובדים בבעלות שפירושה שותפות בבחירת המנהלים וברווחים.

המפעלים של חברת העובדים, כמו כל המפעלים האחרים, כפופים לחוקי הכלכלה. הם פועלים בכלכלת שוק בה קיימת התחרות. לכן עליהם לקיים רווחיות. הרווחיות אומנם איננה מטרת הייצור, אך היא הבסיס לקיומו. משום כך מפעלי חברת העובדים יכולים לשלם שכר גבוה יותר רק על בסיס יעילות גבוהה יותר ותפוקה גדולה יותר. הייחודיות של מפעלים אלה אינה יכולה להתבטא בתשלום שכר גבוה יותר על בסיס תפוקה זהה, הייחודיות חייבת לבוא לידי ביטוי בדמוקרטיזציה של תהליכי הייצור ותחושת החירות של העובד.

הרפורמות שהציע עתה קיסר, בפיגור של עשרות שנים, הן בכיוון הנכון אך עדיין רחוקים מביצוע. לשם ביצועם יהיה הכרח להתגבר על התנגדות הביורוקרטיה ועל השמרנות. עם זאת, אין השמאל בישראל יכול להתייצב מאחורי התאוריות הנאו־ליברליות של אסכולת שיקגו, לא רק משום המבנה הכלכלי והחברתי השונה אלא בשל הניסיון ההיסטורי, המלמד שגם כלכלת השוק אינה מסוגלת לפתור את כל הבעיות. לכן ההתערבות הציבורית ביד הנעלמה של כוחות השוק היא הכרחית. לא התערבות ריכוזית וביורוקרטית, אלא התערבות מתקנת ורגולטיבית.

השוק אינו פותר כל דבר

כוחות השוק אינם מסוגלים לפתור את נושא הקידמה הטכנולוגית. הדוגמה ההיסטורית מוכיחה, כי מאות בעלי הון שהשקיעו ברכבות הניחו כולם פסים ברוחב שונה ולא היו מסוגלים להגיע לתחבורה מודרנית. לכן האינטרס הציבורי מחייב התערבות ממשלתית וריכוז משאבים לקידמה טכנולוגית. בתנאי ישראל, חייב השמאל לצדד בהכוונה ציבורית בכל אותם התחומים שהכוחות הטמירים בשוק אינם מסוגלים לפתור.

★ הבטחת תעסוקה מלאה — הפעילות החופשית של כוחות השוק לא תמיד מתאזנת בתעסוקה מלאה או כמעט מלאה. ביכולת המדינה לדאוג לכך והיא חייבת לעשות זאת, כי לאבטלה מחיר כלכלי כבד (בזבוז הון אנושי) ומחיר חברתי כבד עוד יותר.

★ חלוקה מחדש של ההכנסה הלאומית — ההתחרות החופשית בשוק מחלקת את ההכנסות בצורה קיצונית. המדינה, באמצעות מיסוי פרוגרסיבי, יכולה לדאוג לחלוקה הוגנת יותר של ההכנסות. הבסיס המוסרי והתאורטי לכך ששוויון הזדמנויות אינו קיים במציאות. בני האדם אינם נולדים שווים, לא בכישוריהם ולא בהונם ההתחלתי. לכן קיים אי־שוויון התחלתי בתחרות, שיש לבטלו לשם הנחת שוויון בהזדמנויות.

★ המדינה חייבת להתערב לשם קיום הכנסה פרמננטית לשם הבטחת חינוך, שיכון והשכלה גבוהה. ההזקקות לשירותים אלה היא בגיל כאשר אין ביכולת הציבור לשלם עבורם. הפרטים יוכלו לשלם עבור שירותים אלה רק בפעילותם הכלכלית העתידית. באמצעות מס הכנסה פרוגרסיבי הם ישלמו עבור שירותים אלה כל תקופת חייהם הפעילה.

★ הוא הדין אשר לדאגה לזכויות הפנסיה או הקיצבה לעת זיקנה. היוזמה החופשית על כשלונותיה אינה עונה על בעיה זו של צבירת החיסכון לתקופה כה ארוכה של 30־40 שנה. בה כל אחד מהמוסדות הפיננסיים עשוי לפשוט את הרגל. במדינות כמו ארה"ב מבטחת המדינה את החיסכון בבנקים, שהוא אותו הדבר באמצעות מתווך.

בהמתנה לסעד בניו־יורק

התערבות המדינה הכרחית למתן סובסידיות לענפי ייצור כגון החקלאות. כיום מסבסדות ארה"ב ומדינות השוק המשותף את החקלאות ב־50 מיליארד דולר. לפיכך, גם ישראל חייבת להגן על הייצור החקלאי שלה מפני ההתחרות הבלתי הוגנת. במידה שיושג הסכם בינ־גושי לביטול הסובסידיות, גם החקלאות הישראלית לא תזדקק לתמיכה.

שיווי משקל ותעסוקה מלאה

עם זאת, תמיכה ציבורית הכרחית לכל אותם היישובים שהוקמו משיקולים לאומיים ולא כלכליים, כגון פיזור אוכלוסיה, או קיום שטחים ירוקים. כלל הציבור נהנה מכך ולכן עליו להשתתף במימון התועלת שיש בהם לציבור. בדיוק כשם שהגוף הציבורי הקהילתי חייב לדאוג לנקיון חופי הים, לקיום אוויר נקי ולשמירת איכות הסביבה, שאין להסדיר אותם באמצעות השוק.

השמאל בשנות ה־80' מתמודד בכלכלה עם תאוריות כלכליות נאו־ליברליות הקשורות בשמו של מילטון פרידמן, המדגישות את התפקיד הבלעדי של השוק החופשי וההתחרות החופשית כדרך יחידה לקיום הפעילות הכלכלית של מיליוני בני־אדם. אין ספק, כי הנסיונות שנעשו להתעלם מכוחות השוק ולנהל כלכלה ריכוזית ממרכז אחד נידונו לכישלון. אולם יש לזכור כי גם כלכלת השוק אינה פותרת את כל הבעיות. שיווי המשקל הכלכלי אין קונים ומוכרים, והוא אינו חייב להתאזן דווקא בתעסוקה מלאה. ההתחרות החופשית עשויה לגרום לחלוקה קיצונית ובלתי הוגנת של העושר. קיום אבטלה ממושכת עשוי לדרדר שכבה רחבה באוכלוסיה אל מתחת לסף העוני. לכן תפקידה של המדינה הדמוקרטית המודרנית לדאוג לא רק להגנה ולקיום הסדר הציבורי אלא גם להבטיח תעסוקה מלאה, לחלוקה הוגנת של ההכנסות ולתקן את תוצאות ההתחרות האכזרית. בדרך כלל בהתחרות יש מנצח אחד, מידרג של נהנים ומפסידים רבים. ההתערבות הציבורית והבעלות הציבורית בפעילות הכלכלית נולדו כתוצאה מכשלון השוק לפתור את הבעיות.

צבי טימור

קולנוע

תה וסימפטיה אצל יהודי העיירה

"הקומיסרית" — בקולנוע "תכלת" בת"א

יעל ישראל

נינה מורדיוקובה – ב"קומיסרית"

הקומיסרית היא אשה גדולת־איברים, קשוחה, שחקנית וספרטנית. מתכחשת לנשיותה, ולובשת רק במדים גבריים. היא מסמלת את הדוגמה הקומוניסטית העיוורת, שרק בכוחה היה לעשות את מהפכת אוקטובר.

במהלך הסרט חל שינוי בקומיסרית (נונה מורדיוקובה). היא מתרככת, מגלה את הצדדים האנושיים שבאישיותה ואינה מוכנה כבר לעשות הכל למען צדקת המהפכה. השינוי מתרחש בעזרת יהודי העיירה. הם מפיקים ממנה את אנושיותה. היהודים מוצגים בסרט כקורבנות המשטר הקומוניסטי, וכקורבנות בכלל. קורבנות אמורים להיות קשובים ורגישים יותר למכאובי העולם.

לאור הסכימה הזו, אפשר להבין מדוע נגנז סרטו של הבמאי הרוסי אלכסנדר אסקולדוב למשך עשרים שנה. הסרט נעשה בשנת 67', שנת הפסקת היחסים הדיפלומטיים בין בריה"מ לישראל, בעקבות מלחמת הכיבוש ההיא, שהרחיבה את תאבונה הקפיטליסטי של ישראל לעוד ועוד אדמות.

אתם יודעים מהו? הם באמת צדקו בכך שגנזו את הסרט. לא באופן מעשי, כמובן, וגם לא מן הטעמים המעוותים, שבעטיים הפעילו את מכבש הצנזורה על יצירות אמנות, שלא עלו בקנה אחד עם השקפות הממסד, אלא מטעמים אחרים לגמרי: מפני שהיהודים הנרדפים מסרטו של אסקולדוב, היהודים הרגישים והאנושיים שלו — הם זן אחר. קשה למצוא אותם בישראלי הגא, זחוח הדעת וההולל של פוסט מלחמת 67'. עוד יותר קשה למצוא אותם בישראלי הממוצע, בעיצומה של האינתיפאדה.

סרטו של אסקולדוב מציג יהודים סטראוטיפים. לא בהכרח סטראוטיפ רע (אם לא חושבים שסטריאוטיפים זה דבר רע). בכל אופן, אין זה הסטראוטיפ הנאצי המבחיל. היהודים של אסקולדוב נרדפים, לבושי בלויים וטלאי צהוב. הם ציניים, אך גם חמי לב ומאור משפחתיים, והעיקר — הם משמשים בסרט כשופר מצפונו של העולם. הם דמויות חיוביות. בכך אין כל ספק. גם הרוסים הם סטראוטיפים. קשוחים, קריירגש, להוטים למלחמות, דוגמטיים ונעדרי אנושיות. סטראוטיפים שליליים. העדפתה של הקצינה הרוסיה את הצד האנושי שבה, בעידודם של היהודים, וניחתה את המהפכה, הוא הנושא שכה הכעיס את השלטונות הסובייטיים.

התרתו של הסרט להקרנה, מקץ עשרים שנים, אינה משמעותית כבר לשני הצדדים. היהודים הפכו לרודפים, והרוסים מאוד משתדלים להיות אנושיים, ואפילו קצת ליברליים. הסרט הזה יעשה טוב על הנשמה לכולם. יצריך לישראלי את חרדת הרדיפה שלו, שתורגמה כרבות השנים לתאוות כוחנות. הוא גם מתאים מאוד לפתיחות המלאכותית של עידן הגלסנוסט, בשלטונו של גורבאצ'וב. בסיכומו של דבר, וללא כל קשר לערכו האמנותי, הפכה הקרנתו של הסרט "הקומיסרית" לאירוע ישראלי־רוסי מתחסד.

פסטיבל עכו

בין כעס לשייכות

"היה כבר עדיף להישאר בחיים", מחזה בבימוי אהרון הרצוג

עדית פורת

"היה כבר עדיף להישאר בחיים" — מסקנתם המקאברית של צמד חיילים היושבים במוצב צבאי, הנראה בערימת ג'אנק, בהמתנה ארוכה למלחמה, תוך שהם הוזים את מותם.

המחשבות על המוות מביאות את אחד מהם לעשות חשבון נפש, במהלכו עולות במוחו דמויות וסיטואציות מעברו, המומחזות על הבמה באופן ריאליסטי.

אהרון הרצוג, שכתב וביים, מעלה כאן בעקיפין נקודת האשמה כנגד גל שיטת החינוך הרמאגוגית: "איך זה שאתה נמצא מול הר שאינו שלך ובכל זאת אתה לא שם משם", הוא שואל. "האם בגלל הגבעתרון או אולי בגלל טרומפלדור?" זאת מבטיח הרצוג שאין בכוונתו לעייף את הצופים בהטפות מוסר, בשלטי מחאה ובתמונות מראה של החברה הישראלית. העיקרון הוא הדילמה בין תחושת הכעס לבין תחושת השייכות, הנמצאה רלוונטית למקומה בעולם.

את המחזה מעריף הרצוג לכנות "מחזה אפורה" — משהו בגבול הדק שבין הזוי לציניות.

משתתפים: דוד שמואל, חנית ותמר, יעקב כהן, רות ויטל, אולם אבירם א.

מקבץ

פדרציה עולמית למקהלות יהודיות

יוסי שיפמן

למרות שהביקורת לא אהבה את הזמרייה האחרונה, היא שיש לה תוצאת לוואי ראשונה וחדשה. המדובר הוא בסי שמרמזות הכותרת: בהקמתו של גוף שירכז מידע שמעניין את חברי המקהלות היהודיות באשר הן.

המרכז יעסוק במידע כולל על אירועים, סמינרים וכיו"ב וכן ידאג גם לרפרטואר למקהלות השוכנות כאן ובמדינות הים. המגמה מאחורי המרכז היא בעיקרה לשפר את רמת המקהלות הקיימות ולהכשיר קרקע להקמת מקהלות חדשות.

מודעי והתרבות

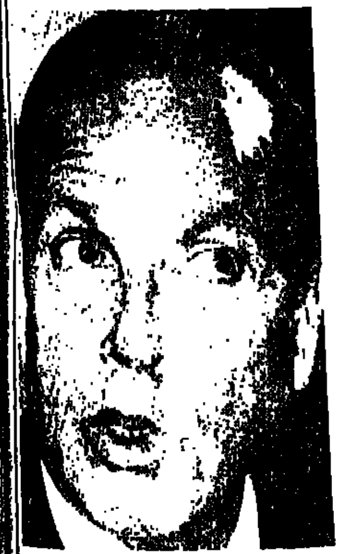

מודעי – המלצות למנהלי התרבות

המפגש השלישי של חברי מועדון מנהלי מוסדות תרבות ארח את השר יצחק מודעי. גם הוא כקודמו, שמעון פרס, ניסה להפוך את המפגש למין חוג בית משוכלל, ולמכור כו את רעיונות הימין ולעשות נפשות גם בקהל זה — שנראה לו מקשה שמאלנית אחת — למצע של הליכוד. בהגיבו לשאלות החברים אמר לגבי אייבי נתן שהוא עבר עבירה במסגרת החוק הקיים ועל פיו יש להתייחס אליו. האם החוק האוסר על פגישות עם אנשי אש"ף הוא חוק צודק הוא ענה שהחוק אולי רודף את הצדק, אבל הוא אינו שם נרדף לצדק. על נכונותו להידבר עם הפלשתינאים או עם אש"ף הוא חזר על הגישה האומרת שכל עוד אש"ף אינו משנה את האמנה הפלשתינאית הוא כנראה דבק בה וכאם הוא דבק בה, הרי שאין עם מי לדבר.

מעבר למבוא שהוא כנראה הכרחי בימים אלו, היו לו, למר מודעי, מספר המלצות למנהלי התרבות. ראשונה בהם היא לגבי כמיהתו להגיע לממשלה שיכהן בה שר תרבות. אליבא דמודעי תקציב קטן כזה המוקצב לתרבות, אינו ראוי לשר. "כי אם היינו מחלקים שרים לפי כששיעור ההקצבה לתרבות משמש בה מודד היה מספר שרי הממשלה מאכלס את אולם "הבימה"". גם את שאיפתו של אבנר שלו, ראש מינהל התרבות במשרד החינוך והתרבות, להפוך את התרבות ליחידת סמך בתקציב המשרד דוחה מודעי. הסיבה היא נסיונו ביחידה דומה לזו. כשהוא היה שר התמ"ת פעלה במשרדו יחידה לענייני אנרגיה כיחידת סמך. ומה אתה תדע כשהיה חסר כסף לא השתמשנו בתקציב היחידה" לדידו כמי שהיה שר האוצר נשארה אופציה של ביצוע מלא של התקציב כאופציה הנכונה ביותר.

על־פי כמות העשייה התרבותית נראית לו ההתעסקות של "מנהלי התרבות" בארץ כהתעסקות בסכומים קטנים שאינם מוסיפים כבוד. לתחום נושא אחר שהוא בנפשם של חברי המועדון הוא עניין ביטול הצנזורה. לאחר היסוס והודאה בכך שאין הנושא מוכר לו די הצורך הסכים מודעי לבדוק את התקנות המנדטוריות המפורסמות ולקבוע עמדה "ליברלית" אחר־כך.

ארוע

אורי זוהר בחוף צמח

עופר ניר

במוצאי סוכות (26.9), יהיה אורי זוהר אורח־הכבוד בחגיגה לפריקים של "לול", לציון ההצלחה הגדולה של הסרט, שביקרו בו, לפי המפיקים, כבר רבע מיליון צופים, הרב זוהר, במובן, יהיה נוכח רק בגופו ועל המסך, אבל שיסל יהודה וגם אברי גלעד שינחה.

האירוע, בחוף צמח, מבטיח למשתתפיו חוויה עד אור הבוקר. יוקרנו הסרטים "לול", "שבלול" ו"מציצים", במלואם. כמובן, יובאו קטעים נדירים של אורי זוהר וצבי שיסל, קטעי פילם שלא הוקרנו מעולם. ברוח הימים האלה, יוקרנו על המסך הענק שידורים ישירים מאולימפיאדת סיאול.

הצימוק יהיה נסיונם של הצעירים, מן הדור שידע את "לול" רק מן הדיוו ומן הסרט המוקרן כעת, לחדש את המערכונים הידועים במסגרת תחרות נושאת פרסים, להציג את הגירסאות שלהם ל"הפועלים", "מרמור", "יאללה בית"ר" וכמובן, "ההה־ה־ה־ה". שיסל יקיר לול, יעבוד בראש צוות השופטים, והפרס הראשון יהיה כרטיס טיסה ללונדון, שווה להתאבה.

מוסיקה דה קאמרה

זרקור על השמיניה הוינאית

בין 5 ל־8

יוסי שיפמן

נגנים מהשמיניה הווינאית עם נועם שריף המנהל המוסיקאלי של מוסיקה דה קאמרה

בפילהרמונית של וינה, כמו בפילהרמוניות אחרות, מאמינים חברים רבים, שעל־מנת לשמור את נגינתך בתזמורת, רצוי שתעסוק במוסיקה קאמרית לעתים מזומנות. לכן משתתפים רבים מהם בהרכבים קאמריים שונים. אחד המפורסמים הוא השמיניה הווינאית, תחילתו של ההרכב בשנות החמישים. הוא החל בקבוצה של ראשי קבוצות כלים בתזמורת, שניגנה גם יצירות קאמריות לעשרה ולשנים־עשר כלים. אבל לבסוף נשארה השמיניה. שמיניה היא צורה קבועה, שמשתתפים בה שני כנרים, נגן ויולה, צ'לן נגן קונטרבס, קלרניתן, קרנן ונגן פאגוט. זוהי הקבוצה הדרושה לביצוע השמיניה של שוברט, כדוגמה מובהקת. עדיין מרובים בקבוצה של הבכורים מקבוצות של אותם כלים בתזמורת.

לאחר שהתגבש הרפרט הקבוע, החלו הנגנים לעבוד על הרפרטואר. "אנחנו מנגנים בעיקר מוסיקה שחוברה בווינה", מספר אלואיס פוש, נגן הבאס של השמיניה. "כמו גם התזמורת, אלו היצירות שמבקשים מאיתנו להשמיע באירופה, ביפן וגם בארה"ב", הוא מסביר. "זהו אמנם בסך־הכל רפרטואר יפהפה... שוברט, בטהובן, מוצרט וברהמס — אבל מאוד מצומצם", אני מעיר.

פוש מסכים ותוהה על הטיעון, שאלו הן היצירות המבוקשות. "אנחנו מנגנים יצירות של "בין 5 ל־8"," הוא מסביר. למרות שהכתובת הזאת נראית כמו שעות קבלה של רופא־שיניים, הרי אנחנו עדיין בעניין המוסיקה.

בשמיניה, לא מוצאים הבריה הצדיקה לנגן דואטים, שלישיות, או אפילו רביעיות. האתגר שלהם נמצא ביצירות שמספר הנגנים בהן אינו קטן מחמישה. הם מנגנים את החמישיות לקלרנית של מוצרט ושל ברהמס, את השביעייה של בטהובן, דיברטימנטי של מוצרט, ועיבוד מיוחד שנערך לכבודם, עיבוד של הסרנדה האיטלקית של הוגו וולף, כאמור, לא מוסיקה צרפתית, אנגלית או אחרת. היצירות החדישות היחידות שהם מנגנים, הולחנו במיוחד עבורם על־ידי המלחינים האוסטריים פירסט ורוביץ. אם רפרטואר כזה, מובן מאליו שהם מקיימים חזרות מעטות, בעיקר לפני קונצרטים.

לוח הזמנים של הנגנים, המשלב הופעות בבית־האופרה של וינה ובתזמורת הפילהרמונית של וינה, מכתיב גם את הגעתם הנפרדת ליעדי הקונצרטים. "אני" מעיר פוש על עצמו, מגיע לפסטיבל יפו רק ביום האחרון, כי אני מנגן רק בשמיניה של שוברט, חברי מגיעים קודם, כי הם מנגנים חמישיות."

פוש עצמו הגיע עטור פרסים ומילגות לתפקיד הכביר של ראש קבוצת הקונטרבאסים בפילהרמונית, כבר בהיותו בן עשרים ואחת, שלוש שנים אחרי־כן הוא צורף לשמיניה. אישית, הוא עושה למען עצמו ולמען הכלי, ומנגן יצירות חדישות גם של מלחיני האוואנגארד הרוסי, גובאידולינה ואלפרד שניטקה. ואפילו אין לו זמן לנגן ג'ז על הכלי שלו.

את הזמן מקדיש אלואיס פוש להרכב אחר, שבו הוא משתתף — תשיעייה המורכבת מנגני שתי הפילהרמוניות הטובות באירופה: זו של וינה וזו של ברלין. אלה מוסיפים לרפרטואר של השמיניה גם את יצירותיהם של שפוהר יוסף ריינברגר ואחרים. ובכן, עוד בפסה למנהלי הפסטיבלים בישראל.

רעיה מציירת במנהטן

רעיה טלמור, דיוקן עצמי

ברצונך לפגוש ישראלים, פרופסורים, אמנים הבאים לשנת השתלמות למנהטן, לכ־תוכו של ניו־יורק רבתי — בקר בבית הלל שבמנהטן, בשדרה השביעית ברחוב 15. שם נפגשים ישראלים מכל שכבות גיל, יורדים ותיקים, שזו להם תחנה ראשונה בדרך — ב"ארץ ההזדמנויות הפתוחות" לכל רבקה, שם פגשתי ברעיה טלמור, חברת קיבוץ יגור.

כלבד היותה ציירת, עוסקת רעיה בהכשרת מורים לאמנות באוניברסיטת חיפה וכמורה לאמנות ביגור ובחיפה. כבת קיבוץ עין חרוד, סיימה את המוסד החינוכי בו, שם ספגה מן המורה משה פרופס ש"הנחיל לי את אהבתי לאמנות". לאחר מכן סיימה את המכון לאמנות ב"אורנים", למדה אצל מרסל ינקו, קלה, סטמצקי, פימה ואחרים, השתלמה באנגליה, באיטליה ולאחרונה בארצות־הברית. נתגבן הכל בה. עולם ומלואו משתקפים במלוחתיה הענקיים, פנים וחוץ בזרימה מתמדת, המון אדם ובדידות: ניכור, פחד. עוינות "בכל מקום, אמנות רחוב, נופים, בצבע, עולם שונה — הרחק מן הנופים וציוריה מוצפי האור והשמש בישראל..." — סיכמה רעיה את התרשמותה ממראה עיניה והלך רוחה.

זו פגישתה הרביעית עם מנהטן הסוערת. לראשונה ביקרה בה כ־1984. קיבוץ יגור איפשר לה השתלמות של ארבעה חודשים בניו־יורק. לאחר מכן הוזמנה להציג ב"דירוור זר — גלריה" בווירג'יניה־ביץ'. היא הציגה נופים ישראלים, ציורי מנהטן ונושאים תנכ"יים. בשלישית הגיעה לניו־יורק בעקבות ציור שלה שנבחר על־ידי האומות המאוחדות לייצג את השנה הבינלאומית: "קורת גג לחסרי בית" כ־1987. הציור הודפס בצבע על מעטפת יום ראשון, כהדפס אמנותי והופץ בכמה מאות עותקים. המעטפה מופצת כיום ברחבי תבל.

פגישתה הרביעית עם מנהטן, "מכה של האמנות", כהגדרתה, הסתיימה, לא מכבר, לאחר שהות של חצי שנה בניו־יורק במסגרת "שבתון השתלמות" מטעם משרד החינוך ומענק אוניברסיטת חיפה, בה מרצה רעיה בנושא חינוך לאמנות. בחצי שנה זו "שקעה" רעיה באמנותה: היא הציגה שלוש תערוכות יחיד בניו־יורק, בוסטון ובריצ'מונד. בעיקר הציגה בקהילות יהודיות, "פורטרטים שהתייחסו לאשה הישראלית כקורבן ונושא העקרה".

מה המניע?

"חשתי צורך עמוק להזדהות עם חברותי שבניהן או בעליהן נפלו במלחמות ישראל", השיבה רעיה. היא הוסיפה: "האשה והאם כקורבן". הציורים הללו הוצגו בחגיגות ערב יום העצמאות בריצ'מונד וירג'יניה. התערוכה זכתה לסיקור טלביזיוני בצירוף הסברים שלה, בראיון אישי חי על המרקע. דבריה הוצגו כאנטי־תזה לסיקור מקביל למהומות בשטחים.

את התיחסותה "לנושא הכאוב" ביטאה רעיה בשורה של תמונות שהמוטיב שלהן "המלחמה ההיסטורית האינסופית בין שני עמים החיים זה בצד זה". לדעתה, אפשר לפתור בעיות באמצעות דרישית. שני הצדדים "שילמו בקורבנות רבים"...

האמן בקיבוץ

קשה דרכו של האמן בקיבוץ גם כאשר הכירו בו ומעריכים את כשרונו ויכולתו. לפי תחושתה, מתנהל מאבק מתמיד, בגלוי ובסמוי, בין היחיד האינדיבידואליסט — השואף להגיע לשלמות לבין החברה החייבת להתמודד עם מכלול המאוויים של כל פרט מחבריה. כחברת קיבוץ ותיקה התנסתה רעיה בחוויה החורגת ממסגרת חיים מצומצמת יחסית ולהתהלך בניו־יורק המטרופוליטנית: "בין המוני אדם אלמוניים". במסיבות אלה, הטעימה, משתחרר האמן ומקבל עוצמות אחרות. הוא חותר להישגים שקשה להשיגם במסגרת אחרת.

משופעת חוויות והתרשמויות ממנהטן, חזרה רעיה לאוהביה: בעלה, לבנה שהשתחרר משירותו בצה"ל ולבתה הנישאת ולקיבוצה יגור. "זו הרגשה פנטסטית לחזור הביתה" אמרה בהתרגשות. היא חוזרת בהרגשה שקשריה עם ניו־יורק ויהודי ארצות־הברית התהדקו. היא הוזמנה להציג תערוכות נוספות. נוסף לישראל, כה הציגה רעיה תערוכות יחיד בגלריית הקיבוץ בתל־אביב, בירושלים ובחיפה, נפתח לפניה אפיק חדש, שיש ברצונה להעמיק, בבחינת": מי שנדבק בחידק של מנהטן היצירתית, חזקה עליו שיחזור אליה...

יוסף גלילי

מרשמים למחברת

עת התמר

כמו שאומר תשריר השירות, תמר הולך עם כל דבר. את המרשמים קבלתי מהיחצנים של הדקלאים (הלא הם מגדלי התמרים) ולסוכות הם מתאימים בול.

סלט ירקות אקזוטי

½ ק"ג תמרים מגולענים קצוצים; אבוקדו גדול (בשל); 2 פלפלים ירוקים; 4 קישואים; 4 מלפפונים; חסה; מלח ופלפל. לרוטב: 5 כפות שמן סלט; כפית חרדל; מיץ לימון.

חותכים את כל הירקות והתמרים לחתיכות בגודל אחיד ומתבלים במלח ובפלפל לפי הטעם. לפני ההגשה מערבבים את כל חומרי הרוטב, יוצקים על הסלט ומערבבים היטב. מגישים מיד.

תמרים ממולאים בשר

50 תמרים; 125 גרם בשר טחון; מעט שמן זית לטיגון; 1 חלמון; מיץ של לימון אחד; מלח.

מוציאים מכל תמר את הגלעין. מערבבים את הבשר עם החלמון וממלאים את התמרים (ואפשר להשאירם תפוחים). מטגנים את התמרים בשמן על אש קטנה כשתי דקות, מכסים במים ובמיץ לימון ומבשלים על סף הרתיחה כחצי שעה.

אורז עם תמרים ושקדים

½ כוס תמרים קצוצים; 2½ כוסות אורז; 1 כוס שקדים; ½ כוס חמאה או מרגרינה; ½ כוס צימוקים; מלח.

חותכים ומבשלים את האורז עד שהוא כמעט רך. מסננים ושומרים חם. חולטים את השקדים במים רותחים, קולפים וחוצים. מטגנים את השקדים במחצית החמאה עד להזהבה. מוסיפים צימוקים ותמרים ובוחשים בקלות מעל חום בינוני עוד רגעים אחדים. מוסיפים כ־½ כוס מים ומבשלים על אש נמוכה 15 דקות נוספות, עד שהתמרים רכים ורוב הנוזל נספג. ממיסים כף חמאה בסיר גדול וכבד. מוסיפים מחצית האורז ומעליו שוטחים שכבה אחידה את תערובת התמרים והשקדים. מכסים בשארית האורז ומנקרים למעלה עם שאר החמאה. מכסים בבד נקי ובמכסה הדוק ומאיידים על להבה נמוכה מאוד במשך 30 דקות.

עוף ממולא תמרים ופטריות

200 גרם תמרים ללא גלעינים; 1 עוף שלם; 8 שיני שום כתושות; 100 גרם שזיפים מיובשים; שמן לטיגון; כפית פלפל שחור; ½ כפית פפריקה מתוקה; תפוח עץ גדול קלוף.

חולטים את השזיפים ומגלענים אותם. חותכים את התמרים ואת התפוח לקוביות קטנות. מערבבים את הפירות, וממלאים בהם את חלל העוף וסוגרים בקיסמים או תופרים בחוט ומחט. מכינים תערובת ממלח, פלפל שחור, פפריקה ושום כתוש ומורחים בה את העוף מבחוץ. מניחים את העוף בתבנית אפיה וצולים כשעה בתנור בחום בינוני.

משהו כמו גולש

300 גרם תמרים יבשים; 200 גרם תפוחים יבשים; 800 גרם בשר לגולש, חתוך לקוביות; ½ כף סוכר; כפית פלפל שחור; 3־4 כפות שמן; כפית קינמון; 150 גרם רסק עגבניות.

שורים את התמרים והתפוחים במים למספר שעות. מסננים. מטגנים את הבשר בשמן עד שישחים מכל הצדדים. מוסיפים מים לכיסוי הבשר ומבשלים עד שהוא רך. מוסיפים את התמרים ומבשלים כרבע שעה. מוסיפים את התפוחים, התבלינים ורסק העגבניות, בוחשים ומבשלים כ־10 דקות נוספות. מגישים עם אורז מבושל. (עם טעם מאוד, אבל למה קוראים לזה גולש? — צב"ש).

תמרים ממולאים בקוקוס

50 תמרים; 3 כוסות סוכר; 3 כוסות חלב; 450 גרם פתיתי קוקוס; 1 שקית סוכר וניל; 1 כוס אגוזי מלך לקישוט.

מבשלים את הסוכר והחלב בסיר על אש בינונית תוך בחישה, כ־45 דקות, עד שמתקבל סירופ סמיך. מסירים מהאש: מוסיפים את פתיתי הקוקוס וסוכר וניל ומערבבים היטב. משטחים את התערובת בתבנית בשכבה אחידה 21 ס"מ ומצננים. חוצים את התמרים, מגלענים וממלאים כל תמר במעט תערובת הקוקוס. מקשטים כל תמר בחצי אגוז ומגישים בסלסלות נייר (מנז'טים).

סלט פירות

10 תמרים; 6 תפוזים; 3 תפוחי־עץ; 1 מלון; 3 אפרסקים (אפשר משומרים). לרוטב: 1 כף ליקר תפוזים; ½ כוס צימוקים; ½ כוס אגוזים קצוצים; 1 שקית שמנת מתוקה.

שורים את הצימוקים בליקר כ־30 דקות. מוסיפים את האגוזים והשמנת ומערבבים ומקררים עד להגשה. קולפים את הפירות, מרחיקים את הגלעינים מהתמרים, וחותכים לפרוסות שוות. מכניסים את הפירות לקערת זכוכית גדולה. לפני ההגשה יוצקים עליהם את הרוטב ומערבבים היטב.

ערגליות מצריות

125 גרם תמרים מיובשים רכים, בלי גלעינים; 2½ כוסות קמח; 1 כפית שטוחה אבקת אפייה; 100 גרם מרגרינה; ½ כוס שמן; ½ כוס מים חמימים; 1 כף מי וורדים או וניל, אבקת סוכר.

מנפים את הקמח עם אבקת האפיה. יוצקים את המים החמים על המרגרינה ומערבבים עד שהמרגרינה תימס ותהיה לעיסה אחידה. מוסיפים את השמן ומי הוורדים (או הוניל) ומערבבים היטב. צרים גומה בתוך הקמח ויוצקים לתוכה את תערובת הנוזלים, המים והשמן, מערבבים עד שמתקבל בצק פריך ורך. מחלקים את הבצק ל־16 כדורים, עושים בכל כדור חור באמצע, ממלאים בתמר וסוגרים. מגלגלים את הכדור בכף היד ומפחיסים אותו קצת. לשם קישוט צובטים את השכבה העליונה של הכדור במצבט מיוחד או במזלג. אופים את העוגיות בחום בינוני (180 צ') כ־20־30 דקות. מצננים וזורים עליהן אבקת סוכר. לאחר שהתקררו — זורים שוב אבקת סוכר.

22.9.88

המצטיינות בעם

10 בנות דתיות ששירתו שנתיים במסגרת שירות לאומי קיבלו תעודות הצטיינות מטעם האגודה להתנדבות בעם. מטרת האגודה לעודד ולארגן התנדבות בנות דתיות לשירותים סוציאליים וקהילתיים בתחומי החינוך, הטיפול בנוער, במשפחה, בקשישים, בבריאות, ובקליטה, במשמר אזרחי, בתי־משפט, קיבוצים ומושבים דתיים, ישובים קהילתיים, בתי־אבות ומפעלי שיקום שכונתיים. "בחירת המצטיינות של השנה היתה משימה קשה, הבנות נהדרות אחת אחת, מתוכן בחרנו את המצטיינות במיוחד" — כותבת מרים מאיר, מזכירת האגודה בפתח חוברת המציגה את העשר שעשו חייל. הבנות באו מכל קצות הארץ, שבין כפר ירוחם בדרום וצפת בצפון והן שירתו במקומות שונים, לאו דווקא קרוב לבית, כמורות, חונכות, ספרניות, מדריכות נוער, כוח־עזר בבתי־חולים ובתי־אבות, או מזכירות רפואיות. במסירות רבה ובאהבה הקדישו את זמנן לילדים קשי חינוך, לקשישים ולעולים חדשים. מרבית הבנות הדתיות מתנדבות לשנת שירות לאומי. המצטיינות שירתו שנתיים, כמו בנות גילן החייבות גיוס. למילואים לא יקראו להן.

סיר ללא מכסה

גליון ספטמבר של ירחון נעמת כולל מוסף מיוחד לפנויים ופנויות, המקיף את נושא "סיר ללא מכסה" מכל הכיוונים: פסיכולוגי, סקסולוגי, ארכיטקטוני (איך לעצב יחידת דיור ליחיד), חברתי (נישואין או קריירה), צרכני (יותר משתלם לנהל משק בית משותף) ואפילו גסטרונומי (סעודה לסולו). במוסף ראיונות, כתבות תחקיר (על חוגי פנויים, על פנויים בקיבוץ) ועצות, כשהקו המנחה הוא התייחסות אל תופעת "סיר ללא מכסה" כאל נורמה, בלי לחוות דעה לחיוב או לשלילה.

הדפים שסביב למוסף גדושים חומר מעניין ומגוון, על נשים שעשו היסטוריה, נשים בפוליטיקה (בהחלט לא אותו דבר), אלימות במשפחה, צמחי נוי ביתיים, קצת גרפולוגיה, נשים באגדות עם, סיעור ביתי של משען, דרכי הקשבה לילד, איך לחבב את החגים על הילדים ועמודים צבעוניים של אופנת החורף.

בתערוכת הרהיטים

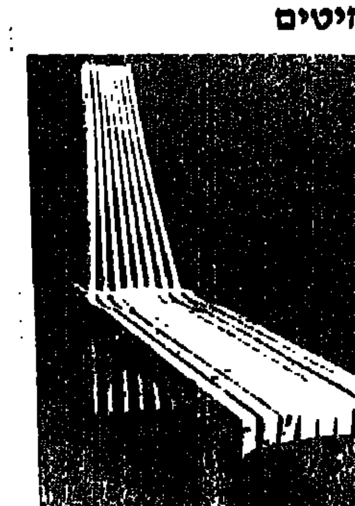

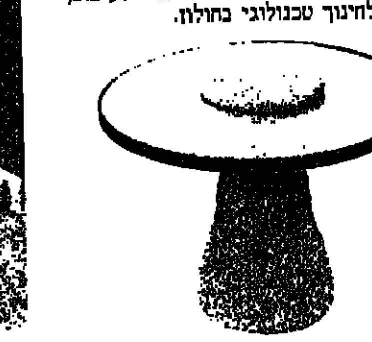

בתערוכת הרהיטים הנערכת, באופן מסורתי, בסוכות בגני התערוכה בתל־אביב, מוצגים, מן הסתם, רהיטים בסגנונות שונים, במחירים שונים ולתכלית מגוונת. מי שמחפש משהו מקורי מאוד יתעניין ב"שולחן חול־מכר", זכוכית וחוליים, שעוצב בידי אורי נתיב, או ספסל מעץ עם קישוטי כסף של שי תבור — שניהם תלמידי שנה ד' במגמה לעיצוב, במרכז לחינוך טכנולוגי בחולון.

למי מצלצלים הפעמונים שנגנבו?

רחל פרידמן, אספנית פעמונים, גרה בבית קטן, המוקף גדר חיה ועצים גבוהי צמרת: שמורת־טבע בלב בניינים רבי־קומות. רחל הגיעה לכפר־סבא בילדותה, עם הוריה שעלו מליטא. במשך שנים רבות עבדה בפרדס ובמשק הדבורים של משפחה כשהרכב שהועמד לרשותה היה זוג אופניים.

רחל החלה לאסוף פעמונים לפני 28 שנים, לאחר שחברה הביאה לה במתנה פעמון אפריקני מוזר, מחובר לשתי קרניים. "הצבתי אותו על המזנון. קרובים וידידי־המשפחה שראו אותו החלו מביאים לי פעמונים". גם היא עצמה חיפשה ענתיקות מצלצלות "בחנויות ובשווקים." ביקרתי ביפו, בצפת, בעיר העתיקה בירושלים, גם בערים ערביות, במשכית, בשוק הפשפשים כמובן, ובדוכנים בפינות נידחות", נזכרת האספנית, ששמיעתה נפגעה בילדותה ואת צילצולי פעמוניה היא קולטת דרך מכשיר־שמיעה.

פעמונים רבים הביאה מטיוליה. "ביקרתי באיטליה, בלגיה, שוויץ בצרפת וסקנדינביה. הצטרפתי לטיולים להולנד, שבדיה, דניה ונורבגיה." לא הסתפקתי בכך "היא ביקרה בפרס, בהודו ובנפאל, גם בבורמה, תאילנד, הונג־קונג ויפאן ובכל מקום קנתה פעמונים.

"ציחצחתי, מירקתי ואהבתי אותם", אומרת רחל וקולה עצוב — "כאשר חליתי ונזקקתי לניתוח נפרץ ביתי, הרבה דברים נגנבו, גם פעמונים."

לפני הפריצה וגניבת חלק מפעמוניה, נחשב האוסף שלה ובו כ־400 פריטים לאחד מהגדולים בארץ הוא הוצג גם בתערוכות תחביב בתל־אביב.

"ביתי היה פתוח למכירים. כל מי שרצה להתבונן באוסף המעניין, היה מתקבל בסבר־פנים ושומע הסברים מלווים בצילצולים ובדנדונים של פעמונים מנחושת, מזכוכית, מחרסינה ומכל חומר שממנו אפשר לייצר פעמון". רחל פרידמן נהנית לא רק מהאוסף המרשים, אלא גם מן המבקרים, ובמיוחד מן הילדים המתפעלים מפעמוניה ושמצליליהם הנשמעים כאשר היא מטלטלת אותם לכבוד־האורחים.

מאז נגנבת חלק גדול מן האוסף, חדלה רחל לקנות פעמונים. היא שומרת על מה ששרד, על צמחי הנוי, ועל עצי הפרי שמסביב לביתה. מטיילת עם כלבה הקטן, בודדה, עצובה ותוהה "למי מצלצלים הפעמונים שנגנבו?"

חנה נדל

בגדים לכל המשפחה

ושוב ראינו את האימוניות, חולצות סרוגות, מכנסי פוטר. הפעם מחויטים במראה אלגנטי ספורטיבי, קרדיגנים וסוודרים כבדים וקלים. כנראה שהחורף כבר בפתח, וכולנו מוכנים לימים קרירים יותר. קבוצת "לוז'יהד רוטקס" הציגה לפני הקניינים ועיתונאיות האופנה את הקולקציה החדשה שלהם לחורף 1988/89...

אוסף התחלק לשלוש קבוצות: "דיינמיק" — אופנה לכל המשפחה ו"סון סור טון" — אופנת יוניסקס. "רוטקס" מחלקת את אופנת הילדים שלה לשתי קבוצות: פעוטות — מגיל 2־5 וילדים ונוער — מגיל 4־14. המחירים נשארו עממיים וסבירים: "דיינמיק" נשים: מערכת ג'וגינג — 99 ש"ח, מיזעים — 53־66 ש"ח.

"דיינמיק" ילדים: מיזעים עד גיל 16: 36־43 ש"ח. מערכת ג'וגינג: 72 ש"ח. "סון סור טון": מערכת ג'וגינג — 140 ש"ח. מיזעים: 69־87 ש"ח.

חיה יוסף

לומדים בערי שדה

מספר הלומדים בקורסים של המכללה למינהל בערי השדה הוכפל בשנת 1987 והגיע ל־3,000 איש — מסרה ד"ר חיה קצ'ס, מנהלת הרשת. אין צורך לנדוד למטרופולין כדי ללמוד יעוץ מס, הנהלת חשבונות, מזכירות רפואית, מנהל עסקים וכו'. המכללה מקיימת שורה של קורסים ב־15 מקומות ישוב מחוץ לערים הגדולות והיא משתפת פעולה עם מתנ"סים, מועצות מקומיות, פרויקט שיקום השכונות, מועצות הפועלים ומוסדות ממשלה. בשנת הלימודים הנוכחית תורחב פעילות המכללה בערי השדה בתחום שימושי המחשב ובתחומים נוספים לפי דרישות התלמידים.

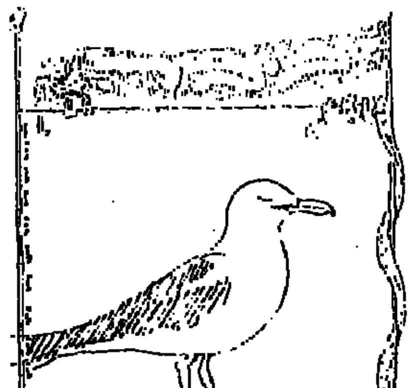

ופתאום אני מוצאת
את עצמי על
פוסטר של לכוד!

קרא לי אח

גם מי שמנסה לחמוק מהפוליטיקה במתן עזרה רפואית לכל אדם אינו מחוסן מעלבונות והשפלות אם הוא ערבי

אשר שילוני

"מה שמך?" שאלתי אותו כשקרב למיטתי השכם בבוקר, והושיט לי מנת תרופות — גלולות וכמוסות, המנה הראשונה בסדרה של "סוכריות", עגולות וארוכות, שאני עתיד לבלוע במשך היום.

"קרא לי אח" ענה. "אתה רוצה קערת מים לרחוץ את הפנים?" הוסיף.

תשובתו החמקנית רק אישרה מה שפניו לא הסתירו. יש בני־אדם שזהותם הלאומית ניכרת במבט.

לרגע הצטערתי על שהכנתי אותו ללא כוונה. האחיות והרופאים הטובים שטיפלו בי טיפול שאין טוב ממנו ראויים להיקרא בשמם ולא בכינויי האלמוני והמנוכר, רופא.

מאוחר יותר, כאשר אספר לו באיזה עיתון אני כותב הוא יתרכך, ייפתח יותר, יגלה לי את שמו, כפר הולדתו במשולש, והיחסים בינינו יתחממו לאחר ,יחסי חולה־אח.

בן 25, רווק. יש בכפרו אחת שיועדה לו, אבל הוא טרם החליט. היא לומדת באוניברסיטה, ואין זה מקובל בחברה הערבית שהאשה מתנשאת מעל בעלה. בתום המשמרת שלו ביחידה השומרת מכל משמר על פעימת לבותיהם של מאושפזיה הוא יפרוש למנוחה בדירתו השכורה בתל אביב, ישוב לתורנות לילה, וחוזר חלילה. אותו בוקר הגיע מתוח, רציני, כאילו לא ישן היטב. וזה ניכר על פניו. עיתון הבוקר הודיע על צעירים שהתנכלו לשלושה אחים ערבים באחד מבתי החולים באיזור המרכז. שאלתיו אם הוא, אינו אחד משלושת הקורבנות. לא למזלו לא בו מדובר. תורו יגיע שעתיים מאוחר יותר, מכיוון בלתי צפוי.

השעה תשע בבוקר. הרופא החל בסיורו בחדרי החולים, שואל לשלומם, בודק, מתבונן ב"דף הקרדי": כמה לחץ דם. מה אומר רישום הא.ק.ג., מחלק הוראות לאחות הגלוית להמשך הטיפול היומי: מי לצילום, מי לזריקות וכו'. בשעה הזאת עובר האח מ. ובעדינות מבקש מכל האורחים לעזוב את היחידה. כולם מצייתים כמובן מאליו. פרט לאחד, גברתן צעיר ושחצן, בחולצת טריקו מודפסת של חברת משקאות. הוא דורש בכל תוקף לשהות עם אביו עוד כמה דקות. כאשר נתקל בסירוב הוא פורץ בכוח לחדר בו מאושפז אביו, שוהה שם כמה דקות ובצאתו אומר לאח "אני מצפצף עליך! לך אין מה לעשות כאן, ולא לי".

האח מ. מתחיל לדלוק אחריו בפרוזדור, אך חוזר בו מיד. כשהוא עובר ליד מיטתי הוא רואה שהתרגשתי למראה הגזענות במלוא חוצפתה וכיעורה.

"שילוני, אל תתרגש... זה לא עניינך: אני כבר רגיל לזה... רציתי להתרחק מהפוליטיקה ולכן בחרתי במקצוע הזה, ואני עוזר לכל חולה שמתאשפז כאן. "איזו חוצפה של בן־אדם! אני מנקה את התחת של אבא שלו, והוא מעיז לומר לי שהמקום שלי לא כאן".

"למה ויתרת? למה לא הזעקת את המשטרה כפי שעמדת לעשות?"

"עזוב, מה תעשה המשטרה? הדבר הראשון שיעשו יהיה לחקור אותי, ואותו ישחררו".

מאוחר בערב, כאשר הלבבות והמוניטורים נרגעו לקראת שנת הלילה, הוא נכנס לחדרי, התיישב ליד מיטתי, וסיפר לי על התנכלות לו ולחבריו, על חבריו לספסל הלימודים הכלואים עתה במחנות מעצר: הצעירים שלנו היהודים, קיצוניים עתה יותר בגלל תחושת עליונות של שליטים, אמר. נשבר לו מהכל, הוא חוסך כסף לטיול בחו"ל, ויבדוק אם יוכל להסתדר שם במחיר נטישת המקצוע.

אותו גזען חזר בצהריים, הפעם בלווית אמו, וביקש לדעת מפי רופא היחידה מה מצבו של אביו. ממיטתי שמעתי את הרופא אומר לו "אותך לא אקבל בשום פנים ואופן אם אמך תיכנס אלי, אמסור לה מה המצב".

הגזען הגברתן ניסה להתעקש. "אני עכשיו ראש המשפחה, לא אמי", אך הרופא עמד בסירובו, והגיבור שלנו התקפל, שלח את אמו לדבר עם הרופא, ויצא. מאוחר יותר, כאשר הורשיתי לרדת מהמיטה ניגשתי לרופא, לחצתי את ידו ואמרתי: "הרשה לי ללחוץ את ידך, לא על הרופא שבך אלא על האדם שבך". חייכנו. שנינו ידענו במה מדובר.

פלאנגות

(המשך מעמוד 6)

חיסול אבו־ג'יהאד. אחד ממקורות כוחו העיקריים היה מערכת קשריו המסועפת גם עם הג'יהאד האיסלאמי וגם עם "האחים". קשרים אלה בלמו במידה רבה את תהליך התחברות התנועות הקנאיות האלה עם מקבילותיהן הרדיקליות במחנה הסירוב הפלשתיני. צריך לזכור, כי לוב יכולה לשמש חוליית־קשר בין השמאל הרדיקלי לבין הימין הקנאי. עם חיסול אבו־ג'יהאד אבדה לפתח חוליית הקשר העיקרית עם האיסלאם הקנאי. התוצאה: נגד פתח מתגבשת קואליציה מסוכנת של הרדיקלים מימין ומשמאל. קנאי האיסלאם, וחזית הסירוב הפלשתינית הם בדיוק התרכובת שעימה התחילה האינתיפאדה.

רדיו בעוצמה מוגברת

ב־11 בחודש פרסם היומון "אל־נהאר" ידיעה, אשר משמעותה התבררה רק אחרי כך: הוא מסר בשם סוכנות הידיעות הצרפתית כי בדמשק הופצה הודעה מטעם המפקדה של אבו מוסא, וכה גינה את ההתקפות של אש"ף נגד "חמאס". אבו מוסא תמך בהתנגדות "חמאס" ל"פתרונות הכניעה" של אש"ף — כלומר: להצטרפות אש"ף לתהליך המדיני. מן השבוע שעבר התחיל "רדיו ירושלים" המשדר מדמשק בשם אחמד ג'יבריל, לפרסם את הודעות הג'יהאד האיסלאמי (שידורי ג'יבריל אינם נקלטים בגדה, לאחר לחץ סובייטי, ופנייה ירדנית, אל אסאד, אבל יש לצפות כי בקרוב תחזור התחנה לשדר בעוצמתה הראשונה).

בראיון ראש השנה ל"ג'רוסלם פוסט" אישר שר הביטחון, יצחק רבין, כי בשטחים טמונים מצבורי נשק גדולים, אבל הפלשתינים נמנעים מלשלוף אותם. יש לייחס תופעה זאת למדיניותו של אש"ף למנוע אנרכיה "מהפכנית" בשטחים וגם מחשש מתן עילה ל"טרנספר") — אבל הגיונם של הקנאים האיסלאמיים והרדיקלים "המהפכנים" משמאל הוא אחר. הם עלולים לחשוב כי בכל שירע כך ייטב למהפכה. ככל שמעמדם מתחזק, מתגברת הסכנה שכלי הנשק יישלחו מן "הסליקים ויופנו לאו דווקא נגד ישראל...

אם כך כאשר אש"ף בוחן את האפשרויות לכונן ממשלה זמנית, הוא חייב לקחת בחשבון כי עליו לנקוט מהלך דרמטי שיגביר את יוקרתו ויבלום את ההתמתחויות המסוכנות בשטחים. אבל ביחד עם זאת הוא גם חייב להיות ער לסכנה של התפרצות מלחמת אזרחים פלשתינית, וגלישת הגדה לאנרכיה לבנונית, שאין עליה שליטה. לא רק בישראל מודאגים כיצד יגיב הימין הקיצוני הישראלי על מהלכי השלום — גם ארגון פתח.

ההיסטוריה חוזרת?!

לפני כ־45 שנה קראנו על מעצרים המוניים וגירושים מתחומי ארץ־ישראל, אירועים המזכירים המתרחש היום:

"...לא הבדילו בין עצור לעצור, צעירים ומבוגרים, חזקים ברוחם ורבים שרוחם נשברה מכבר, פעילים ו'ניטראליים', שביקשו במשך שנים להוכיח בדרכים שונות, כי שוב אין להם קשר עם... לא הועיל להם דבר. היתה הליכה שקטה ורוממת, משרה דיכאון. הכבולים הועלו על משאיות־צבא, בסך־הכל מאתיים־חמישים־ואחד אנשים. הממשל... בארץ־ישראל, פירסם על הגירוש הודעה לאקונית, קצרה ויבשה. הפשע החמור תבע זעקה בפעמונים הגדולים ביותר, שתצריך גל של פעולות־גמול חריפות ביותר.

"בכרוז שהודבק בחוצות הארץ הוקענו את השלטון הזר, שקבע לנו תחומי גטו, עתה הוא מגרש לכיוון בלתי־ידוע, מהמולדת. אחת כוונתנו: לרכא את שאיפת החירות. לא איימנו על האויב בשום עונש ממשי. רק הבטחנו להמשיך במלחמה.

"הסלקציה היסודית, מי לגירוש ומי להמשך המעצר בארץ, נעשתה ללא ספק במשרדי... שראשיה התיימרו להכיר כל 'מקרה' וכל 'תיק'. לא היה ספק שההחלטה העקרונית על הגירוש נתקבלה בדרג גבוה".

המובאות לקוחות מספרו של נתן ילין־מור, "לוחמי חירות ישראל" (שקמונה, 1974, עמ' 222־224). האם הן מזכירות דבר־מה ליצחק שמיר ("מיכאל") וליצחק רבין?

דן יהב, תל־אביב

בדיקות לנושאי נשק

עתניאל שנלר, שלתומי חשבתיו לדתי שומר מצוות, טען בגלי צה"ל בשבת, 3.9, כי קצין צה"ל שנפצע אינו מוסמך לקבוע כי האדם שפצעו הוא מטורף.

אם אינני טועה, הביטוי המדוייק היה "מי שיורה כפי שהוא ירה הוא מטורף".

לדברי עתניאל שנלר, רק אדם מקצועי יכול לקבוע מי מטורף, וכמובן שהצדק איתו. לתומי חשבתי, שכל אותם האנשים אשר ניתן להם נשק של צה"ל (ו/או רשיון לשאת נשק פרטי) ואשר יש להם רשות לירות בתנאים מסויימים, אכן עברו בדיקה כלשהי על־ידי מומחים לדבר, ורק לאחר מכן ניתן להם הנשק.

במידה שאין הדבר כך, הרי שחייבים מיד, במבצע מזורז, אפילו על־ידי גיוס למילואים של אנשי מקצוע, לערוך בדיקות לכל נושאי הנשק ולהחליט בעקבותיהן מי ימשיך לשאת נשק.

לעניות דעתי הזמן דוחק. אין לנו יותר מדי קצינים בצה"ל שנפקדים.

א.ש., סביונר

גם משתמטי הישיבות — לדין

בצדק, נזעקו היום כל כלי התקשורת נוכח שערוריית ההשתמטות המאורגנת מצה"ל. בצדק גינו את אלה, אשר בעבור בצע־כסף "ארגנו" פטורים מזויפים, לא כשרים, מן השירות הצבאי. בצדק יובאו כל אלה לדין ויירצו את עונשם.

אבל! מדוע נוהגים כך כלפי 60 משתמטים בלבד? מטעם מה אין דין זה נוהג גם כלפי 20 אלף משתמטים? 20 אלף בשנה אחת — ולא שישים בלבד!

כלום יש כלבוש שחור משום הגנה אוטומטית מפני החוק? כלום לא נמצא על־ידי משרד החינוך, שלמעלה ממחצית אלה, שפנו להשתחרר מן השירות בצה"ל בטענת "אברך הנני", כלל אינם נמצאים בישיבות? האין גם זו מאפיה לשחרור משירות צבאי האם רק רופא ופקיד אשמים, בעוד שרבנים ועסקני־דת יהיו פטורים מעונש? האם אכן קדושתן של הבחירות תצדיק את הפשע עד כדי אי־חשיפתו?

אין פשע אחד נוטל מתוקפו של פשע אחר!!! יובאו המשתמטים האורחים לדין, בצדק, אבל לא יינקו ממנו משתמטי הישיבות, הם ומרסוריהם, ומיד! שכן, דין אחר במדינתנו עדיין: וכך מאמינה אני...!

יהודית גלזר

מסגרת מכינה לוועידה הבינלאומית

באחד ממאמריו האחרונים ב"על־המשמר" טוען פנחס ענברי, כי בריה"מ מוכנה עתה לאמץ את ההצעה האמריקנית שיש להקים מסגרת להכנת הוועידה הבינלאומית לשלום במזה"ת. ולא היא. הרעיון הזה הוצע מאז 1986 מספר פעמים על־ידי דיפלומטים ודוברים אחרים סובייטיים ובדרך כלל נידחה על־ידי ארה"ב על הסף או לא זכה לתגובה פומבית.

לפחות פעמיים העלה מנהיג בריה"מ גורבצ'וב את הרעיון: בשיחה עם עתונאים הודיים במוסקווה ולקראת ביקורו בהודו) ביום 23.11.86 הציע שמועצת הביטחון תתחיל בעבודת הכנה לקראת הוועידה הבינ"ל תוך מגעים דו־צדדיים ורב־צדדיים. ביום 9.7.88, כאשר ביקר הנשיא מיטראן במוסקווה, הציע גורבצ'וב לקיים ועידה של חמש החברות הקבועות של מועה"ב להכנת הוועידה הבינ"ל. עד כמה שידוע לי, הרעיון הזה הועלה גם השנה ביוזמת בריה"מ במגעים הדו־צדדיים עם ארה"ב.

מעניין לציין, שבשעת ביקורו של שר־החוץ שמעון פרס בוושינגטון בספטמבר 1986 אמרו נציגים ישראליים שהם מצפים מארה"ב מאמץ לארגון ועדה מכינה שתגיע להסכם על התנאים המדוייקים לכינוס ועידה בינ"ל. על ועידה זו לקבוע את המסגרת והמשתתפים בוועידה הבינלאומית.

עצם הרעיון של הכנת הוועידה הבינ"ל מבוסס על ההנחה שוויכוח על אופי הוועידה, סמכויותיה והפרוצדורה של דיוניה, אם יתקיים בתוך הוועידה הבינ"ל, עלול להביא לכשלונה, ולכן מוטב ללבן בעיות אלו ולחתור להסכם לגביהם בתוך מסגרת מכינה.

דן ויישניצר

איש השלום

אם אכן יועמד אייבי נתן למשפט על פגישתו עם יאסר ערפאת, יהיה זה כתם של חרפה על מצחה של מדינת ישראל.

ברחבי השטחים הכבושים מסתובבים עשרות מתנחלים וחיילים, אשר הרגו, פצעו היכו ועינו תושבים פלשתינים, ואיש אינו מתכוון להעמידם לדין — ודווקא אייבי נתן, איש השלום, שכל חייו מוקדשים לקידום השלום, יעמוד למשפט?

לדעתי, יש לבטל מיד את החוק המביש האוסר על מפגשים בין ישראלים לבין אנשי אש"ף.

על פעילותו למען השלום, ראוי אייבי נתן לא למשפט, אלא לפרס.

מאיה טרכטנברג, גבעת־שמואל

עניי עירך קודמים

בעוד פרס מציע לקלוט בארץ, במוסדות עליית הנוער, את הילדים הכורדיים היתומים — רעיון הומאני לכל הדעות — אינני בטוחה שהוא מודע לאשר מתרחש כאן, בביתו, בתוך מפלגתו.

האם ידע שרק לפני מספר ימים נעמת ת"א סגרה את פנימיית הילדים המעולה "נווה טף"? האם ידע שנעמת גירשה 50 ילדים רכים ושלחה אותם בחזרה להורים חולי נפש, נרקומנים ואלימים? האם ידע שהסיבה לסגירת המקום היתה סכסוך אישי עם מנהלת הפנימייה?

האם ידע ש"נווה טף", שהיתה קיימת 40 שנה נסגרה תוך שבוע ימים?!

מר פרס היקר, אם ידעת כל זאת — שהצביעות כאן חוגגת. אם לא ידעת, ואני מקווה כי כך הדבר, הרי עניי עירך קודמים.

רחל מני, רמת־גן

כדורגל לא יועיל

שמחתי בעצב למקרא רשימתו של טוביה בסקינד ("על המשמר", 8.9.88), על מפגש משותף שהתקיים בין קבוצת כדורגל מהרובע המוסלמי בעיר העתיקה לבין קבוצת כדורגל ממעלה אדומים, כדי לקיים משחק ידידותי עם צעירי המתנ"ס המקומי. יוזמה ברוכה זו, שבאה מצד קצין משטרה, אף שהיא ראויה לציון ושבח דווקא בעצם ימים אלה, יש בה ברכה לבטלה. מפגש ידידותי זה, האמור כביכול לחזק את הדו־קיום בינינו לבין שכנינו, אינו משרת את המטרה, כיוון שהוא חד־פעמי ללא המשכיות. גם אם אין זה מפגש חד־פעמי וישנם עוד מפגשים כאלה, עדיין אין בהם כדי להפיג את המתח והשנאה הגואה בין העמים. כל עוד אנו שולטים על עם אחר בשטחים, ב"יד רכה" או "קשה", אנחנו שם על תקן של כובשים, והאינתיפאדה היא הביטוי הטוב ביותר לשאיפות החירות והשחרור, העם הפלשתיני בשטחים.

לא יתכן דו־קיום עד שיבוא פיתרון פוליטי הולם ופיתרון של קבע לבעיה הפלשתינית. נראה עוד כמה זמן יצליחו ממשלות ישראל להתחמק מאחריותן למחדל זה, הנמשך כבר עשרים ואחת שנה.

ספקטור דורון, מרחביה

תאוות שלטון

ימים אחדים התהלכתי נבוך ואין־אונים, לאחר שקראתי על ביקורו של מנהיג מפלגת העבודה אצל אנשי הממסד הדתי־חרדי. פרס מחבריו הבולטים של האינטרנציונאל הסוציאליסטי, ואשר גם מציג את ישראל כמדינה נאורה, חופשית ואנטיקלריקלית — הגיע לביקור כשעל ראשו כיפה, המסמלת לא מעט צביעות.

האם שמעון פרס ביקש את רשותם של רבבות המצביעים ל"מערך" במשך שנים רבות, לשליחות־כניעה זו והתפלשות בעפר לרגלי הרופאים האליליים, המוכרים בקבוקי מים לשם ריפוי כמו בארצות הנחשלות: האם שאל לדעתם בחיזורו אחר עובדיה יוסף והרבי מכלו'? הכל נעשה רק מתוך השיקול שכמה חסידים שלהם יצביעו אולי עבור המערך.

נבצר מן המנהיג לדעת, שהדת, בכל צורותיה, עומדה תמיד לצד השלטון הכובשים, שירתה תמיד מלכים, קיסרים ודיקטטורים למיניהם בכל הדורות... יצביעו עבור המערך — לא חסידיו של הרבי מכלו', ולא של ברוך אבוחצירא... יצביעו עבור הליכוד והנגררים אחריו... למחות כשאט־נפש את צערו של... המערך. זהו אות־קין למפלגה כולה.

חיים חצור, אילת השחר

לא להאמין להם

ברצוני להוסיף עובדה חשובה למאמרו של פנחס ענברי (האופציה ה...) חומייני, "על המשמר", 18.9.88... "הסובלנות" היוצאת מן הכלל... "זרועות הביטחון" כלפי הארגון הקיצוני "חמאס". ראש הארגון, שייח... יאסין, בראיון לסוכנויות הידיעות, שחלקים ניכרים ממנו פורסמו ב"ג'רוסלם פוסט" 5.9.88 והוזכרו אח"כ גם ב"אנגליה"... ליטני בעיתון זה ב־8.9.88, על המוסקה... של זיקני ציון כ"מקור נאמן", לרשו... תכניות ההתפשטות של ישראל.

לצערי, בעוד שבמקרים אחרים... מקפידים, בין אם בצדק ובין אם לא, ל... של יהודי בכל הנוגע לשואה ולנאציזם... שעשתה למשל אגודת הסופרים ה... לנתן זך — לא נשמע קול כאשר מנהיג... מצטט את ה"תעודה" הנתעבת הזאת... ממקורות התורה הנאצית, שהיטלר עשה... בה שימוש רב.

נראה לי שמעבר להוכחה נוספת ל... המוחלטת ולשרירותי־לב מדהימה... שנקרא "זרועות הביטחון" והשרים... עליהם ופייסל חוסייני בכלא, ושייח... חופשי? יש לנו כאן דוגמה עד כמה... "זרועות ביטחון" עושות בנו מעשה... בהצלפותיהן הכוזבות והשקריות... המנהיגים הפלשתיניים. מסקנה... שעלינו להסיק מכך היא, לא להאמין... דבר שהם אומרים, ובמיוחד על המלח...

פרופ' ישראל שחק, ירוש...

מצע דתי בעבור כיסא

אין ויכוח על כך שלא יתכן... ביחד ללא ויתור ופשרה. כך בחיי... והמשפחה וכך בחיי עם וחברה... דבר על מנהיג, גם מנהיג של... ומתמשר עם ירושלים־ירושלים... ה"מד" ועל ה"כיצד"... מתעוותים, הורסים ומנתקים... העדינים של אפשרות ההמשך...

שמעון פרס, שאינו... ממשלה בכוחותיו בלבד... שעבר למגור "הדתי" להקמת... אפשרית. להליכה משותפת... לשפוט אם נכון עשה או לא... קבר הבאבא־סאלי... אישי הוא. אינני באה לדון על... בפני עובדיה יוסף והרב... אדם מדרי כבוד משל עצמו... לתבוע את עלבוני כאזרחית... מגמליונים, שבהבליהם... חלק נכבד מזכויותי כאזרחית... ישראל.

לאושרו של מר פרס, הוא... טעמה המר של פגיעה דתית... היה מעלה על דעתו לוותר... על זכות מזכויות הפרט... אזרחיו, שלא לדבר על... למדינה. מר פרס גשר... יהודייה טובה, ולא... מבישים. הוא איננו כזה... גישואין בקפסור עם... חי ויכול לחיות טוב... התחייב למעמד... ותליצה. מגן עבתן... אין במשפחתו עגונה... היפות בבדידות... מר עם רבנים... אין מי במשפחתו... מחוץ לגדר, או מי... ובכבודו יושבת... אנו, אזרחי המדינה... יום־יום לשרירות... נצח לשלום... החשופים... הוגנת בחיי... בזכויות... השבוע על־ידי... וכוונות... למען הבטחת... על זכויות... המערך למפלגה... ולא למפלגה... חופשית ונאורה... את עקרונות... מעשה של... — בעמדה... עד היום... הסקתי... רבבות.

גאולה בן, רמת...

האחים טורטן שייטו אתמול, הגיעו במקום התשיעי ופסלו עצמם

סערת יום־הכיפורים באה מפוסאן * הבוקר תחליט הנהלת המשלחת אם לשלוח את צמד השייטים ארצה * האחים טורטן: "רק התאמנו"

● שייט

הנהלת המשלחת הישראלית למשחקי סיאול תתכנס הבוקר לישיבה מיוחדת ותדון בפרשת השייטים, רן ודן טורטן, שככל הנראה השתתפו אתמול ביום השני בדגם 470. אם אמנם יוברר שהטורטנים השתתפו בתחרות אתמול המגמה היא להחזירם מייד הביתה.

אתמול בשעות הצהריים נודע למשלחת הישראלית כי השניים השתתפו בשיוט וסיימו אותו במקום התשיעי. מאחר והשייטים שוהים בפוסאן וראשי המשלחת הישראלית בסיאול הסתמך המידע על המחשבים שפלטו תוצאות. בגלל החג לא היתה אפשרות לברר אם אמנם התחרו השניים, אולם כעבור שעתיים פלט המחשב הודעה ששני השייטים הישראלים לא סיימו את התחרות. מה שברור מעל לכל ספק הוא שהשניים אכן ירדו למים.

סוכנות ידיעות אמריקנית מסרה הלילה שהשניים אמנם השתתפו בתחרות וסיימו אותה במקום התשיעי, אך לאחר־מכן הודיעו שהם מבקשים לפסול את יום השיוט הזה ולכן גם באה ההודעה השנייה על־כך שלא סיימו את התחרות.

ראשי המשלחת בסיאול שוחחו עם פוסאן משם אישרו השייטים שהם אמנם ירדו למים, אולם עשו זאת אך ורק לצורך אימון. גם מקרה זה רואים ראשי המשלחת שלנו כדבר חמור מאד, שכן ההוראה היתה מפורשת שאין להתאמן ואין להתחרות בחג.

מנהל המשלחת הישראלית למשחקים בסיאול, אורי אפק, אמר אתמול שהוא אישית היה בפוסאן

מוטי חביב שליחנו בסיאול

והזהיר את השייטים לבל יתמודדו בחג.

היום עוד אמורים השייטים להתמודד, כרגיל, אבל יחד עם זאת הם עלולים לשמוע את החלטת הנהלת המשלחת, שאמורה להיות: חוזרים הביתה.

בערב החג סיימו רן ודן טורטן את השיוט הראשון שלהם במקום העשירי. אך העפילו למקום התשיעי, לאחר שצוות איטלקי נפסל.

"אנחנו לא ממהרים לקבל החלטות. המקרה הוא חמור מאד אולם לאחר שנאסוף את כל המידע נקבל החלטה. כרגע אנחנו מאשרים להם להמשיך לשייט" — אמר אמש אורי אפק.

המעניין הוא שראשי המשלחת הישראלית חששו מהשתתפות ביום־כיפור אך החשש היה דווקא מהקיבוצניקים, יואל סלע ואלדד אמיר, בדגם ההולנדי־המעופף. אך סלע ואמיר לא יצאו כלל לתחרות.

בערב החג, בשיוט הראשון, הם סיימו במקום השישי, והבוקר ייצאו לשיוט השני שלהם.

תקרית נוספת: יו"ר הוועד האולימפי, יצחק אופק וגזבר הכבוד, יצחק כספי, חזרו מתפילת "כל נדרי" ב...מכונית. אופק נימק: "המלון שלנו נמצא רחוק מאוד מכאן". כספי ניסה להתבדח: "זו מכונית בלי מנוע"...

יונסי 29 ברובה אוויר; ספירוב 34־37

ההזדמנות האחרונה של הקלעים להצטיין — הבוקר

● קליעה

הקלעים הישראלים, אדי ספירוב ויצחק יונסי, יסיימו היום את הופעתם בסיאול לאחר שגם בערב החג איכזבו ונכשלו ברובה אוויר. יצחק יונסי, שבמשחקי לוס־אנג'לס סיים שמיני ברובה אוויר, צבר בסיאול 583 נקודות, ודורג במקום ה־29, יחד עם קלע סיני. ספירוב צבר שתי נקודות פחות ודורג בין המקומות 34 ו־37.

בסיום התחרות אמר יונסי כי מבחינת הדירוג העולמי לא איכזב, שכן במשחקי לוס־אנג'לס לא השתתפו מדינות המזרח, ולכן היה דירוגו גבוה. "אם תוציא את מדינות המזרח גם מתחרות זו אהיה שוב בעשירייה הראשונה" — אמר לי יונסי.

מעבר לכך סיפר הקלע הישראלי כי מזג־האוויר הגרוע בערב החג השפיע ישירות על קליעותיו.

הבוקר תיערך תחרות בשלושה מצבים, 3x40 כדור.

● כדורעף

סין — ארה"ב 0:3 בנשים

נבחרת הנשים של סין בכדורעף, אלופת אולימפיאדת לוס־אנג'לס, הביסה ביום שלישי את ארה"ב — 0:3 ופרו הכניעה את בראזיל — 0:3.

שני המשחקים נערכו בבית ב'. בבית א' גברה יפאן על בריה"מ — 2:3 וקוריאה הכניעה את מזרח־גרמניה — 2:3.

● שים לב

לא להחזיר את הטורטנים!

אצלנו מחפשים שערוריות. נדמה שבמשחקי סיאול מספקת ישראל כותרות ענק. לא חלילה שזוכה במדליות אלא שהיא ניצבת במוקד אירועים בלתי־ספורטיביים.

שערוריות המתאגרפים בפרשת דרום־אפריקה ענייני יום־כיפור, שגרמו לאי־הופעות והכניסו את המשלחת למתח־עצבים מיותר.

ועכשיו — פרשה חדשה. האחים רן ודן טורטן שייטו, או התאמנו, ביום כיפור ושוב אוחזת בנו היסטריה: להחזיר אותם מייד...

רגע, רגע. בל ניחפז להחליט על פרישה נוספת מהמשתתפים האולימפיים. אני מסכים שיש במקרה הזה הפרת משמעת, ויש לנזוף בשייטים, אולי להרחיק אותם לזמן מסויים מתחרויות בין־לאומיות, אבל אל נשתגע ונחזיר אותם ארצה. הדבר עלול להתנקם בנו בזירה הבין־לאומית, שבינתיים מגיעה לנו מדליית־הזהב על כל מיני שטויות שאנו עושים במו־ידינו.

מתעוררת אצלי ההרגשה שמוטב היה להישאר בבית ולא לנסוע כלל לסיאול.

★ טבלת המדליות ★

		זהב	כסף	ארד
1.	ברית־המועצות	7	3	8
2.	מזרח גרמניה	4	4	3
3.	בולגריה	4	3	3
4.	ארצות־הברית	3	3	3
5.	איטליה	2	0	1
6.	סין	1	3	4
7.	מערב גרמניה	1	2	3
8.	קוריאה	1	2	2
9.	פולין	1	2	1
10.	רומניה	1	2	0
11.	הונגריה	1	1	1
12.	אוסטרליה	1	0	1
13.	צ'כוסלובקיה	1	1	0
14.	בריטניה	1	0	1
–.	נורבגיה	1	0	0
–.	סורינאם	1	0	0
–.	תורכיה	1	0	0
18.	יפאן	0	2	1
–.	שבדיה	0	2	1
20.	צרפת	0	1	1

עם ארבעה תפרים בראש זכה לוגאניס במדליית־הזהב

קופץ המים האמריקני, גריגורי (גרג) לוגאניס, אלוף העולם והאלוף האולימפי, הוכיח שלשום בבריכת סיאול כי עדיין לא קם לו מתחרה. תוך יכולת מזהירה זכה במדליית־הזהב בקפיצות מ־3 מטר.

כאשר עלה על דוכן־המנצחים קם כל הקהל והריע לו. ביום שני היה חשש שסיים את הקריירה. באחת מקפיצותיו נגע בראשו מהקרש. זעקה פילחה את הבריכה. מייד הוחל בטיפול, ואז

גרג לוגאניס מארה"ב — מדליית־זהב ו...חור בראש

הסתבר כי נגע בראשו, אולם ארבעה תפרים שבוצעו לא מנעו ממנו לחזור לבריכה ושלשום גם לנצח.

לוגאניס, בן ה־28 וחצי, הוא בעל תארים רבים. שלשום צבר 730.80 נקודות, וזכה במדליית־הזהב בצורה משכנעת ביותר.

הקופץ האמריקני הקדים שני קופצים מסין. במדליית־הכסף זכה ליאנג טאן, עם 704.88 נקודות, ובמדליית־הארד דליאנג לי, עם 665.28 נקודות.

לוגאניס אמר אחרי התחרות: "חששתי אחרי שנפצעתי, אבל כבר אחרי הטיפול הראשון היה ברור לי שאחזור ואנצח".

לוגאניס מועמד לזכות במדליית־הזהב גם בקפיצות ממגדל של 10 מטר.

טניסאי עמוס מנסדורף — נצחון ישראלי על קוריאה
תצלום: איי. פי.

מנסדורף לסיבוב השני בלום ופרקיס הודחו

בלום ניהל קרב מתיש נגד הבריטי בייטס ונוצח בחמש מערכות אחרי שלוש וחצי שעות

בשעה ששחר פרקיס וגלעד בלום התמודדו מול סאראנה ובייטס, במגרשים 11 ו־12 בסיאול, עלה עמוס מנסדורף למגרש המרכזי למשחקו עם הקוריאני יו־ג'ין־סון.

אלפים באו לעודד את הטניסאי הקוריאני, אבל מנסדורף לא התרגש מהעידוד, גם לא ממצלמות הטלוויזיה הרבות שהיו במגרש. הוא ניצח — 0:3, ועלה לסיבוב הבא.

שחר פרקיס איכזב יותר מכל האחרים. הוא התמודד מול תוויאיוור סאראנה, שדורג ב־1 באוגוסט, במקום ה־100 בעולם. פרקיס פתח את המשחק בצורה חלשה ונוצח במערכה הראשונה — 6:2. אחר־כך התאושש וניצח — 4:6. במערכה השלישית שוב גילה סאראנה יכולת טובה וניצח — 4:6, וברביעית שוב — 6:4. שחר כותש.

גלעד בלום שיחק במגרש סמוך לפרקיס. מולו ניצב ג'רמי בייטס הבריטי, בעבר שחקן בעל שם עולמי. בלום פתח מצויין. בייטס ניצח... ועד שהתאושש ניצח — 4:6. המערכה השנייה היתה שקולה ובייטס זכה — 4:6. בלום עלה ליתרון 1:2, לאחר שניצח 6:3, אבל אז נתפס לחולשה ונוצח — 6:3. המערכה החמישית היתה מותחת ביותר ובסיומה ניצח הבריטי — 7:9. המשחק כולו ארך כשלוש וחצי שעות. עתה נותר לבלום לשחק במשחקי־הזוגות יחד עם עמוס מנסדורף.

הטניסאי היחיד מהטניס היה מנסדורף, הוא ניצח — 2:6, 4:6, ועלה לסיבוב השני. עמוס פתח את המשחק מצויין. במערכה

● טניס

הראשונה הוליך 0:4, אחר־כך — 1:5, ובסיום — 2:6. במערכה השנייה הוליך הקוריאני יו־ג'ין־סון — 0:1; מנסדורף עלה ליתרון — 1:2, 3:4, וניצח בסיום — 4:6. המערכה השלישית היתה שקולה. 1:1, יתרון לקוריאני — 1:2, 3:4 למנסדורף, 4:5 לקוריאני, ובסיום — 5:7 לעמוס.

מנסדורף יתחרה היום עם הניו־זילנדי קלי אברנדין, שניצח אתמול את היוגוסלבי גורה איוניסוויץ' — 6:7, 3:6, 3:6.

המשחק של פרקיס נמשך שעה ו־52 דקות.

ישראלי גלעד בלום הפסיד במערכה החמישית
תצלום: איי. פי.

בראזיל לאוסטרליה: אתם עדיין לא צ'מפיונים — 0:3

אוסטרליה חייבת לנצח היום את ניגריה ולצפות להפסד או תיקו של יוגוסלביה נגד בראזיל

● כדורגל

נבחרת הכדורגל של אוסטרליה זקוקה היום לנצחון על ניגריה והפסד, או תיקו של יוגוסלביה נגד בראזיל, כדי להעפיל לשמינית־הגמר בטורניר האולימפי בסיאול.

אוסטרליה, שהפתיעה במשחק הראשון בנצחון על יוגוסלביה בבית ד' (0:1), נחלה שלושה תבוסה מנבחרתה של בראזיל — 3:0.

הברזילאים לא נבהלו מהנוקשות האוסטרלית ופוררו לגמרי את ההגנה שהציב המאמן פרנק ארוק.

במשחק נוסף בבית ד' גברה יוגוסלביה על ניגריה — 1:3 (0:1).

גם בבית ג' ייערכו היום משחקי הכרעה בין בריה"מ וארה"ב, ובין קוריאה וארגנטינה. ביום שלישי ניצחה בריה"מ את ארגנטינה — 1:2, בעוד שקוריאה וארה"ב סיימו בתיקו 0:0.

מבית א' עלו שבדיה ומערב־גרמניה. שבדיה גברה על מערב־גרמניה — 1:2 בעוד שתוניסיה וסין נפרדו 0:0.

זמביה ואיטליה עלו מבית ב': זמביה הביסה את גואטמלה — 0:4 ואיטליה ניצחה את עיראק — 0:2.

הטבלות

	בית א'			
1.	שבדיה	3	3־6	5
2.	מערב גרמניה	3	3־8	4
3.	תוניסיה	3	6־3	2
4.	סין	3	5־0	1
	בית ב'			
1.	זמביה	3	2־10	5
2.	איטליה	3	6־7	4
3.	עיראק	3	4־5	3
4.	גואטמלה	3	12־2	0
	בית ג'			
1.	בריה"מ	2	1־2	3
2.	ארה"ב	2	1־1	2
3.	קוריאה	2	0־0	2
4.	ארגנטינה	2	2־3	1
	בית ד'			
1.	בראזיל	2	0־7	4
2.	יוגוסלביה	2	2־3	2
3.	אוסטרליה	2	3־1	2
4.	ניגריה	2	7־1	0

ברגר — הבוקר למערכה

נציגת הנשים היחידה שלנו בטניס, אילנה ברגר, תיכנס היום למעגל המשחקים כאשר תתמודד עם גייל הוריגנגטון מקנדה. בערב החג פגשתי את אילנה במגרשי הטניס, שם עקבה אחרי משחקי הגברים.

על ההגרלה באומרה די במפתיע, יחסית לאחרות יצאה לי הגרלה נוחה. אין לי טענות".

— האם זו באמת הגרלה נוחה, הרי בעבר זכתה היריבה שלך באליפות וימבלדון בזוגות נשים, עם האמריקנית פאם שרייבר?

● ברגר: כן, אבל ההתמחות שלה היא רק במשחקי זוגות. במשחקי יחידות היא לא גדולה. אני מקווה לשחק היטב ולעבור סיבוב.

— האם ראית אותה משחקת?

● ברגר: רק במשחקי זוגות. לא ראיתי אותה במשחקי יחידות.

אילנה, ילידת היום האחרון של שנת 1965 במכסיקו, היא תושבת רמת־אביב. גובהה 1.69 מטר, ובסוף השנה שעברה דורגה במקום ה־258 בעולם.

בן־חיים לא הופיע — מאשים את ראשי המשלחת...

● איגרוף

ממש לפני סיום השקילה התייצב אתמול המתאגרף המרוקני מאג'דאן לשקילה, ואחרי כך זכה בנצחון טכני על יהודה בן־חיים שלנו, שלא הופיע לקרב בגלל יום הכיפורים.

בן־חיים, השומר מסורת והתפלל בליל החג ובמוצאי החג, נראה אתמול מאוכזב מאד.

"בלוס־אנג'לס — הוא נזכר — הייתי צריך להתחרות בשבת בבוקר ואז סידרו לי שהקרב ייערך במוצאי־שבת כדי שלא אחלל את השבת. כאן לא יכלו לסדר לדחות קרב שאמור היה להיערך ביום כיפור.

בשביל מה באו לכאן ראשי המשלחת? הם באו בשביל להסדיר עניינים, בדיוק כמו המקרה שלי, אבל ברגע האמת שלהם הם לא עשו כלום. כואב לי כל העניין. באתי לכאן סתם ולא התמודדתי. ברור שאני כועס על ראשי המשלחת".

בעבר ויתר בן־חיים על קריירה מקצוענית לטובת המשחקים האולימפיים. מה יהיה עכשיו? "יש לי הרבה הצעות למקצוענות. אני חושב שאנצל אותן מייד כשנשוב לארץ. עד הרגע האחרון האמנתי שעוד אתחרה כאן, אבל עכשיו הכל נגמר. תאמין לי שנפלתי לבית קל ויכולתי לעשות משהו גדול למען המדינה. חבל."

נינג'ות שמרו על בית הכנסת בתפילת יום כיפור

הנינג'ות המפורסמות של סיאול ואנשי בטחון, עם ובלי מדים, שמרו בצורה קפדנית ביותר על בית־הכנסת בכפר האולימפי בו נערכה התפילה ביום־הכיפורים.

לא כל הספורטאים הגיעו לתפילה בערב החג, ואילו לתפילה שלפני תקיעת השופר נראו רק שני המתאגרפים, אהרון יעקבשווילי ויהודה בן־חיים ומן המאמנים אילנה לוין ואמיר זרזביץ.

שני ספורטאים אמריקנים שהגיעו לבית־הכנסת בדיוק לפני סוף... הופתעו מההופעה הדלה.

התפילה הסתיימה בשעה מוקדמת יחסית.

בשעות הערב, יצאו הכל מחברי המשלחת הישראלית לאולם ההתעמלות כדי לחזות בהופעות המתעמלות...

שלושה שיאי עולם וחמישה שיאים אולימפיים בבריכת השחייה

מי זה נאסטי? — שאלו ביונדי, ג'יימסון וגרוס...

שחיין מולטי מסורינאם גרם סנסציה ב־100 פרפר (53.00) ★ להונגרי דרנאיי אין יריבים ב־400 מעורב אישי — 4:14.75, שיא עולמי ★ גם הורנר ממזרח־גרמניה הציבה שיא עולמי ב־200 חזה — 2:26.71 ★ ביונדי סחף את ארה"ב לזהב ולשיא עולמי ב־4×200 חופשי — 7:12.51

דוד סיבור

שלושה שיאי־עולם, חמישה שיאים אולימפיים, מתח עצום, התרגשות ורמה גבוהה ביותר — כל אלה אפיינו ביום השני של תחרויות־הגמר האולימפיות בבריכת־השחייה בסיאול.

המשחה הראשון: גמר 100 מטר פרפר, גברים. אף אחד מעמיתי העתונאים לא היה מוכן להמר. אני הימרתי על... הבריטי ג'יימסון.

זינוק ראשון היה פסול. מיכאל גרוס שוב נפל למים. היתה לי הרגשה כי כוכב שמונה השנים האחרונות נמצא בנסיגה. הזינוק השני היה מוצלח. מאט ביונדי פתח בצורה מסחררת. במחצית המרחק הוא הסתובב כאשר לוח התוצאות האלקטרוני נעצר על — 24.53 שניות. שני היה האוסטרלי ג'ון סיבן — 24.75 שניות. גרוס, הפייבוריט, הסתובב חמישי בזמן של 25.01. פתיחה מהממת.

הכרוז בבריכה קרא לצופים לעודד בציינו כי שיא עולמי עומד להישבר. ביונדי הוליך 98 מטר (!) אך כאן התנהג בשלומיאליות רבה. ביונדי השהה את שתי ידיו לפנים, כאילו אומר לקיר: „הוא תתקרב אלי..." אך הקיר לא זז. מי שכן זז היה אנטוניו נסטי מסורינאם, שהקדים את הכוכב האמריקני במאית השנייה, וגרם בנצחונו לסנסציה עצומה. שלישי סיים ג'יימסון: רביעי — סיבן וחמישי... מיכאל גרוס. לא יאומן.

נצחונו של אנטוני נסטי עשה היסטוריה. היתה זו הפעם הראשונה בכל האולימפיאדות שההימנון של סורינאם הושמע בבריכת־השחייה. הדגל הבלתי־מוכר בצבעים אדום־ירוק־לבן, עם כוכב בן 5 צלעות, הונף אל־על. נסטי היה גם השחור־מולטי הראשון שניצח בבריכת־השחייה האולימפית.

גם נסטי לא תפס לאיזה הישג הגיע. בעת שהלך סביב הבריכה עשה זאת ללא התרגשות כאילו היה מועמד טבעי לנצחון... מערב־גרמניה היתה מאוכזבת. גרוס הגדול יוכל לתקן את הפאשלות שלו בגמר ב־200 מטר פרפר, שבו הוא מחזיק בשיא העולמי. ביונדי ייאלץ לחפש את הזהב ב־100 מטר חופשי.

השיא האולימפי הראשון שהושג אתמול היה במשחה ב־200 מטר חופשי, נשים. שיאנית העולם, הייקה פרידריך, עלתה ראשונה לגמר כשניצחה במוקדמות — 1:59.02 דקה. אחריה עלו: סילביה פול, מרי וייט, מנואלה סטלמך, נטליה טרסילובה, סטפני אורטוויג, בת ה־15, מיצי קרמר וססיל פורנוי. מחוץ לגמר נותרו הרומניות דוברסקו ופורדה. 44 שחייניות השתתפו במשחה זה.

פרידריך, בת ה־18, ילידת קרל־מרקס שטאדט החלה את משחה הגמר בזהירות. בפניה הראשונה היא הותירה את ההובלה לאמריקנית, מרי וייט, שקבעה — 28.55 שניות. לאחר 100 מטר היתה פרידריך שנייה — 58.50, ולאחר 150 מטר עברה לראש, עם תוצאה של 1:28.05 דק', זמן שהורה על שיא עולמי בדרך, אך בסיום הסתפקה רק בשיא אולימפי.

שנייה סיימה במפתיע סילביה פול מקוסטה־ריקה, נערה שבעוד יומיים ימלאו לה 18 שנים. גובהה — 1.92 מטר. חוץ מזה היא יפהפיה. שלישית היתה סטלמך והאמריקנית מיצי קרמר שהוליכה לאחר 100 מטר, סיימה רק שישית.

דרנאי — הצגת יחיד

המשחה המלהיב ביותר היה ב־400 מטר מעורב אישי לגברים. כבר במוקדמות קבע ההונגרי טמש דרנאי שיא אולימפי חדש. ההונגרי, יליד בודפשט, שגובהו 1.86 מ', הוא שחיין נפלא. דרנאי נתן לעשרת אלפי הצופים הצגה מושלמת שהפכה להצגת יחיד נהדרת.

בסגנון פרפר פתח דייב וורטון מארה"ב, בצורה מצויינת כשעבר את המרחק ב־58.17 שניות. דרנאי פיגר קצת, אך לאחר משחה הגב היה דרנאי ראשון (1:02.72), לפני קוהל (1:05.33). ב־300 מטר הוליך דרנאי — 3:15.96 (את קטע החזה עבר ב־1.14.20), כאשר קוהל שני ויוזף סאבו שלישי. בפנייה אחרונה ב־350 מטר חתר כבר דרנאי לעבר הנצחון ולשיא עולמי, כאשר המאבק היה על יתר המקומות. הכל התהפך בבריכה זו. דרנאי קבע שיא עולמי נפלא — 4:14.57 דקות (!) כשכל הקהל קם על רגליו והריע לו ממושכות. שני סיים דייב וורטון, ושלישי האיטלקי. חמישה שחיינים סיימו משחה זה למטה מ־4.20 דק'. משחה פנטסטי.

הפריצה של הורנר

עוד לא נרגעו הרוחות ממשחה זה והקהל בא אל סיפוקו במשחה נפלא נוסף — 200 מטר חזה לנשים. אמרתי לחברי שישבו לצידי כי המזרח־גרמנית הורנר הולכת על 2.26 דקות. עמיתי המרו על השיאנית העולמית מקנדה, היגסון. גם הסובייטית יוליה בוגצ'בה, מפתיעת המוקדמות היתה בתמונת המשחה עוד לפני שהוא החל.

ב־50 המטרים הראשונים הוליכה הבולגריה דנגלקובה — 32.26. היא המשיכה להוביל גם אחרי 100 מטר — 1:09.22, לפני היגסון הצנומה — 1:09.91. הורנר היתה רק שלישית — 1:10.24. לאחר 150 מטר כבר היתה הורנר ראשונה, עם תוצאה של 1:47.38, תוצאה שהוריתה שיא חדש. שש השחייניות ששחו נמצאו כמעט בקו אחד. מאבק מורט־עצבים. בבריכה האחרונה פרצה הסינית הואנג קסיונג, כמו טיל, והתקרבה אל הורנר, אך הסיום מצא את המזרח־גרמניה מרימה יד לאחר שקבעה שיא עולמי חדש — 2:26.71 דקות. הסינית היתה שנייה.

משחה המהפך

חלוקת המדליות למשחה ב־200 מטר חזה הפסיקה את רצף המישחים בבריכה, אולם לסבלנות הקהל היתה תמורה, כאשר על אדני הזינוק ניצבו שחיינים רבים למשחה המסקרן של יום אתמול. משחה 4×200 מ' חופשי לגברים. לידי ישב מאמן מועדון סנטה־קלרה מארה"ב, המשמש כעוזר לצוות הטלוויזיה. הפניתי את מבטי אליו, ושאלתי: נו? הוא כתב לי על פתק: „7:12.20". איזה בטחון. כל הנבחרות הופיעו למשחה זה בהרכבים מלאים. המערב־גרמנים שהתלבטו את מי להעמיד אחרי גרוס ופאהנר, בחרו בהוכשטיין כשחיין הפותח. אבל מי שהוליך בפתיחה היה דווקא האמריקני דלביי — 52.50 שניות. לאחר 200 מטר עברה ההובלה לשבדי הולמרץ — 1:48.06. אחרי 300 מטר עברה ההובלה לאיטלקי למברטי, ולאחר 600 מטר עבר למקום הראשון פלמינג ממזרח־גרמניה — 5:25.25 דקות. ארה"ב — שנייה; איטליה — שלישית, ומערב־גרמניה — רביעית.

ההחלפה האחרונה התנהלה בסדר זה: ביונדי החליף בארה"ב; גרוס במערב־גרמניה; זסנר במזרח־גרמניה ואילו ארמסטרונג היה האחרון שזינק למען אוסטרליה.

בקטע זה של המשחה כולם על הרגליים. אי־אפשר היה לשבת בשקט. לא ניתן היה לעצור את ההתרגשות. כל מטר התחלפו שחיינים בדירוג. לפתע פרץ ביונדי קדימה. כל האכזבות שלו עד כה הוכנסו לתנופה אדירה. סיבן שחה אחריו. ביונדי, בראש, כאשר גרוס מנסה בכוחות אחרונים להדביקו, אך הסיום ידוע. ארה"ב — שיא עולמי חדש. מאט ביונדי, הניף ידיו לכל הכיוונים כאשר עיקר שמחתו הופנתה לעבר הוריו, שישבו ביציע. במקום השני — מזרח־גרמניה, ושלישית — מערב־גרמניה.

צוות הטלוויזיה האמריקנית שישב לצידי יצא מגדרו. אפילו נייבר הגדול בכה. המאמן האמריקני מסנטה־קלרה כמעט צדק. הוא פיספס את הניחוש שלו ב־0.30 עשירית השנייה.

המאוכזבים הגדולים עד כה הם המערב־גרמנים. לא הולך להם בבריכת־השחייה. אולי בהמשך יתאוששו.

הקהל בבריכת השחייה אהב את האמריקנים. כולם רצו לשיר את ההימנון האמריקני עם המנצחים. זה הגיע להם, ולכן השחיינים שהיו אתמול בבריכה, ונתנו הצגה שלא תשכח במהרה.

היה זה יומם של הכוכבים, אך לא פחות של השחיינים המשתייכים מהמדינות הקטנות.

● עד כה נקבעו בבריכת השחייה ארבעה שיאים עולמיים ותשע פעמים תוקנו השיאים האולימפיים.

הסנסציה בבריכה: אנטוני נאסטי מסורינאם הותיר פעורי־פה את כל הפייבוריטים ה־100 פרפר
תצלום: איי. פי.

המאוכזבים ב־100 פרפר: מיכאל גרוס (מימין) ומאט ביונדי — נאסטי הדהים אותם
תצלום: איי. פי.

סילקה הורנר ממזרח־גרמניה בדרך לשיא עולמי ב־200 חזה.
תצלום: איי. פי.

● שחייה

מצב המדליות אחרי יומיים

		זהב	כסף	ארד
1.	מזרח־גרמניה	3	1	2
2.	ארצות־הברית	2	2	1
3.	הונגריה	1	1	0
4.	בריטניה	1	0	1
5.	אוסטרליה	1	0	0
–.	סורינאם	1	0	0

תאמאש דרנאיי
הונגרי ללא יריבים

תוצאות משחי־הגמר אתמול

400 מעורב אישי, גברים

1. טאמבאש דרנאי (הונגריה) 4:14.75 דק' (שיא עולמי; הקודם שלו — 4:15.42); 2. דייויד וורטון (ארה"ב) 4:17.36; 3. סטפנו בטיסטלי (איטליה) 4:18.01; 4. יוזף סאבו (הונגריה) 4:18.15; 5. פטריק קוהל (מזרח־גרמניה) 4:18.44; 6. יונס־פטר ברנרט (מערב־גרמניה) 4:21.71; 7. לוקה שאסי (איטליה) 4:23.23; 8. פטר ברמל (מערב־גרמניה) 4:24.02.

200 חזה, נשים

1. סילקה הורנר (מזרח־גרמניה) 2:26.71 (שיא עולמי; הקודם, אליסון היגסון מקנדה — 2:27.27); 2. האונג קסיונג (סין) 2:27.49; 3. אנטואנטה פרנקבה (בולגריה) 2:28.34; 4. טניה דאנגאלאקובה (בולגריה) 2:28.43; 5. יוליה בוגצ'בה (בריה"מ) 2:28.54; 6. אינגריד למפרר (בלגיה) 2:29.42; 7. אליסון היגסון (קנדה) 2:29.60; 8. מנואלה דלה־וואלה (איטליה) 2:29.86.

100 פרפר, גברים

1. אנטוני נסטי (סורינאם) 53.00 (שיא אולימפי); 2. מאט ביונדי (ארה"ב) 53.01; 3. אנדי ג'יימסון (בריטניה) 53.30; 4. ג'ון סיבן (אוסטרליה) 53.33; 5. מיכאל גרוס (מערב־גרמניה) 53.44; 6. ג'יי מורטנסון (ארה"ב) 54.07; 7. תומאס פונטינג (קנדה) 54.09; 8. ואדים יארושק (בריה"מ) 54.60.

200 חופשי, נשים

1. הייקה פרידריך (מזרח־גרמניה) 1:57.65 (שיא אולימפי); 2. סילביה פול (קוסטה־ריקה) 1:58.67; 3. מנואלה סטלמך (מזרח־גרמניה) 1:59.01; 4. מארי וייט (ארה"ב) 1:59.04; 5. נטליה טריסילובה (בריה"מ) 1:59.24; 6. מיצ'י קרמר (ארה"ב) 2.00.23; 7. סטפני אורטוויג (מערב־גרמניה) 2:00.73; 8. סטליה פורנוי (צרפת) 2:02.88.

4×200 חופשי, גברים

1. ארה"ב (דלבי, צ'טלינסקי, ביירסטו, ביונדי) 7:12.51 (שיא עולמי; הקודם, מערב־גרמניה 7:13.10); 2. מזרח־גרמניה (דסלר, לודוויכוסקי, פלמינג, זסנר) 7:13.68; 3. מערב־גרמניה (הוכשטיין, פאהנר, היינקל, גרוס) 7:14.35; 4. אוסטרליה 7:15.23; 5. איטליה 7:16.00; 6. שבדיה 7:19.10; 7. צרפת 7:24.69; 8. קנדה 7:24.91.

שמחה אמריקנית לאחר השיא העולמי ב־4×200 חופשי
תצלום: איי. פי.

הקורה בעוכרי הופעה מוצלחת של הישראלית

ההונגריות הצילו את רויטל

מוטי חביב
שליחנו בסיאול

יום מתוח עבר אתמול על המתעמלת רויטל שרון. בשעות־הבוקר והצהריים נאמר לה שעליה להתחרות לפני צאת יום־הכיפורים. רויטל, שסברה שהעניין שלה הוסדר, נדהמה. אחרי ההופעה המוצלחת שלה לא רצתה לוותר.

הוחלו מאמצים לשינוי המועד. רויטל ציפתה במתח רב לתוצאות. האפשרות היחידה שהיתה היא לצרף אותה כמתעמלת נוספת לנבחרת ההונגרית, בלי שתוצאותיה ילקחו בחשבון. חמש דקות לפני תחילת התחרות, אחרי צאת החג, הודיעו ההונגריות שאחת המתעמלות שלהן חשה שלא בטוב, ורויטל תוכל להשתתף בנבחרת שלהן כמתעמלת מן המניין.

כך, בבגד צהוב, התייצבה רויטל לתחרויות. ההתחלה שלה היתה טובה אבל הסיום — שלא נדע. בתרגילי הקרקע היא היתה אלגנטית ובטוחה וקיבלה — 9.6. אחר־כך סחטה תשואות בקפיצה על הסוס וקיבלה 9.625. על המקבילים בהם נכשלה יומיים קודם־לכן בתרגילי־החובה קיבלה ציון 9.550, ואז באה הקורה האומללה. רויטל עשתה את כל התרגיל על הקורה בצורה מושלמת ממש. היא היתה נהדרת, אבל הנחיתה הגרועה שלה הזכירה למרבה הצער את לימור פרידמן מלוס־אנג'לס, 1984. היא ניתרה לא טוב מהקורה ונפלה על ישבנה. נפילה מסוכנת מאוד. כמו מתעמלת מנוסה קמה רויטל, חייכה הניפה ידיים ונפלה לזרועות המאמנת זהבה זיסמן.

מצלמות הטלוויזיה התמקדו ברויטל. מיליונים ראו אותה מעל המסך, ורק בודדים הבינו את שמילמלה: „למה זה מגיע לי. למה? לכל הרוחות. יצאתי ברגל הלא־נכונה".

עד כמה היה התרגיל משכנע תעיד העובדה כי למרות הנפילה קיבלה רויטל ציון 9.050. בסך־הכל צברה שרון — 37.650 נקודות, ויחד עם הופעתה ביום שני, יש לה 250.75 נקודות, שמשפרות את מיקומה העולמי.

בסיום אמרה רויטל שרון: „למרות הנפילה אני מאושרת. היתה לי הופעה טובה. הייתי מאד נרגשת כי עד הרגע האחרון לא ידעתי אם אופיע כלל. הנפילה נגרמה משום שיצאתי מהקורה לא ברגל הנכונה שלי". אחר־כך מיהרה להתחבק עם הוריה, שנמצאים כאן ועם המאמנת.

סובייטית אלנה שושונובה
חציון 10
תצלום: אי. פי.

● התעמלות

בריה"מ אלופה קבוצתית

מתעמלי בריה"מ נטלו את מדליית־הזהב בתחרות הקבוצתית, בזכותו של אלוף העולם, בליורצ'וב.

הסובייטים הקדימו את מזרח־גרמניה ויפאן.

גם בין הנשים זכתה בריה"מ — 395.475, לפני רומניה — 394.125 ומזרח־גרמניה — 390.875.

● קליעה

יוגוסלבים זכו בזהב בקליעה

היוגוסלבי יאסנה סקארייץ' זכה במדליית־זהב באקדח אוויר עם 489.5 נקודות לפני המובילים ניני סאלוקבדזה — 487.9 ומרטינה דוברנצ'בה — 485.2.

בשלושה מצבים ברובה לנשים ניצחה סילביה ספרבר ממערב־גרמניה — 685.6 נקודות, לפני וסלה לצ'בה מבולגריה — 683.2, וולנטינה צ'רקסובה מבריה"מ — 681.4.

ברובה אוויר, שלשום, ניצח גוראן מקסימוביץ' מיוגוסלביה עם 695.6 נקודות, לפני ניקולס ברטלוט ממערב־גרמניה — 694.2 ויוהאן ריידרר ממערב־גרמניה — 694.0.

בצלחות חרס טראפ זכה דמיטרי מונקוב מבריה"מ — 222, לפני מילוסלב בדנריק מצ'כוסלובקיה, אותה תוצאה ופרנץ פיטרס מבלגיה — 219.

מדליית־זהב לתורכיה במשקולות

מרים־המשקולות הבולגרי שעבר לתורכיה, נאים סולאמנגלו, זכה שלשום את מולדתו החדשה במדליית־זהב במשקל עד 60 ק"ג כשקבע שיא עולמי בדו־סגנון — 342.5 ק"ג. הוא שיפר את השיאים בהנפה — 152.5 ק"ג ובדחיקה 190 ק"ג.

סטפן טופורוב מבולגריה זכה בכסף — 312.5 ק"ג וייא־האומינג מסין בארד — 287.5 ק"ג.

במשקל עד 67.4 ק"ג זכה בזהב אנגל גונצ'ב מבולגריה — 362.5 ק"ג (202.5 ק"ג בדחיקה ו־160 בהנפה). כל ההישגים — שיאים עולמיים.

יואכים קונץ ממזרח גרמניה נטל את הכסף — 340 ק"ג וישראל מיליטוסייאן מבריה"מ את הארד — 337.5 ק"ג.

אמריקני הרמן ריד מול ברזילאי ריקארדו גומארס, אתמול בסיאול (ארה"ב ניצחה 87:102)
תצלום: איי. פי.

ארה"ב הביסה את בראזיל 87:102, תוך יכולת משכנעת

● כדורסל

ארה"ב צועדת בראש טבלת בית ב' בכדורסל בסיאול, לאחר שהכניעה את יריבתה העיקרית בבית, בראזיל — 87:102.

הברזילאים, עם הקלע המצויין אוסקר שמידט, לא יכלו לאמריקנים העילים.

באותו בית הביסה ספרד את סין — 74:106 וקנדה לא התקשתה להכניע את מצרים — 64:117.

בבית א' גברה יוגוסלביה, די בקושי, על קוריאה — 92:104; בריה"מ — פורטוריקו 77:81; אוסטרליה — מרכז אפריקה 67:106.

נבחרת הכדורסל של ארה"ב נאלצה להתאמץ במחזור השני בטורניר בסיאול, כדי לגבור על הנבחרת של קנדה — 70:76 — לאחר שהקנדים הוליכו במחצית — 40:42.

כמה מכוכבי ארה"ב, ובראשם דייויד רובינסון (4 נקודות), איכזבו. לארה"ב, בשורותיה שותפו כל 12 השחקנים, הירבו לקלוע: האוקינס 18, מאנינג 12; מאיירלה 11 וסמית 10. בקנדה בלטו: קריסטמנסון 25; ... 17 וטריאנו, עמו ניהלה 44 נקודות שקלע אוסקר שמידט לא הספיקו לבראזיל על סין — 106:108. שתי הנבחרות שמו דגש על התקפה. סוזה הוסיף 21 נקודות לבראזיל. הקלע הטוב בסין היה ליאנג סונג — 23.

פורטוריקו גברה על קוריאה — 74:79, לאחר 30:38 במחצית. אורטיז קלע 14 נקודות לפורטוריקו וצ'ונג־האי־לי — 23 לקוריאה.

ספרד הביסה את מצרים — 70:113. במחצית הוליכו הספרדים — 44:57. לספרד הירבו לקלוע: וילאקמפר 20 מרטינז 17 וחימנז 15. אטאלה עליאן (13) ומוחמד אלסייד (10) הירבו לקלוע למצרים.

ברית־המועצות ניצחה את אוסטרליה — 69:91 ויוגוסלביה הביסה את מרכז אפריקה — 61:102.

טבלת בית א'

1.	יוגוסלביה	3	232־298	6
2.	אוסטרליה	3	235־256	5
3.	בריה"מ	3	242־263	5
4.	מר' אפר'	3	278־201	4
5.	פורטוריקו	3	248־237	4
6.	קוריאה	3	256־236	3

טבלת בית ב'

1.	ארה"ב	3	210־275	6
2.	בראזיל	3	319־342	5
3.	ספרד	3	241־272	5
4.	קנדה	3	265־296	4
5.	סין	3	320־280	4
6.	מצרים	3	328־218	3

היום בסיאול

מעודכן לפי שעון ישראל

● כדורסל: נשים: ארה"ב — יוגוסלביה (01.45); בריה"מ — קוריאה (03.45); בולגריה — אוסטרליה (11.30); צ'כוסלובקיה — סין (13.30).

● איגרוף: תחרויות מוקדמות (11.00, 02.00).

● אופניים: מיאוצים, שמינית־גמר ורבע־גמר (02.00), 4000 מ', חצי־גמר (02.00).

● סיוף: חרב, אישי, גמר (12.00).

● כדורגל: קוריאה — ארגנטינה (בית ג', 09.00); בריה"מ — ארה"ב (בית ג', 09.00); יוגוסלביה — בראזיל (בית ד', 11.00); אוסטרליה — ניגריה (בית ד', 11.00).

● התעמלות: קרב־רב, אישי, גברים (04.00).

● כדוריד: גברים: ארה"ב — יוגוסלביה (02.00); צ'כוסלובקיה — הונגריה (3.30); בריה"מ — שבדיה (06.00); קוריאה — מזרח־גרמניה (07.30); אלג'יריה — איסלנד (10.00); יפאן — ספרד (11.30).

● הוקי: גברים: פקיסטן — ארגנטינה (01.00); קוריאה — הודו (02.30); קניה — ספרד (05.30); בריה"מ — קנדה (05.30); אוסטרליה — הולנד (07.15); בריטניה — מערב־גרמניה (07.15).

● קרב־חמש מודרני: מקצוע חמישי, אחרון.

● חתירה: חצי־גמר בכל המקצועות.

● קליעה: ירי מהיר באקדח, גברים (01.00); שלושה מצבים (40×3), גברים (01.00).

● שחייה: 400 חופשי, נשים; 100 חופשי, גברים; 100 גב, נשים; 200 גב, גברים; 100×4 חופשי, גברים. מוקדמות (01.00) וגמר (14.00).

● כדורמים: בית ב': יוון — סין (01.00); ספרד — ארה"ב (02.30); הונגריה — יוגוסלביה (04.30); בית א': קוריאה — איטליה (06.00); מערב־גרמניה — צרפת (07.30); אוסטרליה — בריה"מ (08.30).

● טניס: סיבוב שני, גברים ונשים.

● כדורעף: גברים: ארה"ב — ארגנטינה (01.45); בראזיל — בולגריה (04.00); איטליה — שבדיה (06:30); בריה"מ — קוריאה (08.30); יפאן — צרפת (10.30); תוניסיה — הולנד (12.30).

● הרמת־משקולות: עד 75 ק"ג, גמר.

● היאבקות: גמר משקולות 57, 68, 82 ק"ג, סגנון יווני־רומי.

● חתירה: מתחר שלישי.

● בייסבול: הולנד — פורטו־ריקו; יפאן — טייוואן.

טלוויזיה

היום

● מ־4.00 — 07.00: התעמלות גברים — גמר קרב־רב.

● מ־12.00 — 14.30: שחייה: נשים, גמר — 400 חופשי, 100 גב, 100×4 חופשי; גברים, גמר — 100 חופשי, 200 גב — שידורים ישירים.

● מ־20.00 — 21.00: תקציר.

יום שישי

● מ־00.00 — 01.30: יומן לילה.

● מ־04.00 — 07.00: התעמלות נשים — גמר קרב־רב ליחידות. אתלטיקה — תחרויות מוקדמות וגמר מרתון לנשים — שידורים ישירים.

● מ־12.00 — 14.30: סיוף — גמר חרב ליחידים; שחייה: נשים, גמר — 100 פרפר, 100 חזה; גברים, גמר — 400 חופשי, 200 חזה, 100×4 חופשי — שידורים ישירים.

● מ־20.00 — 21.00: תקציר.

● האבקות

מדליות ראשונות

שלוש מדליות־זהב ראשונות חולקו אתמול בהיאבקות, סגנון יווני־רומי.

ב־52 ק"ג זכה יון רונינגן מנורבגיה, לפני אטסויי מיהארה מיפאן ולי־יא־סוק מקוריאה.

ב־74 ק"ג ניצח קים־יונג־נאם מקוריאה, לפני ראולט טורליקהאנוב מבריה"מ ויוזף טראץ' מפולין.

במשקל עד 100 ק"ג זכה אנדז'יי וורונסקי מפולין, לפני גרהארד הימל ממערב־גרמניה ודניס קוסלובסקי מארה"ב.

במשקל עד 62 ק"ג זכה קאמנדר מאדז'ירוב מבריה"מ, לפני ז'בקו ואנגולוב מבולגריה ודייר־הוויאן מקוריאה.

סיבוב ראשון בגביע־המדינה — הערב

הגליל ירדים לקרית־גת מכבי ת"א יצפין לקרית־שמונה

● כדורסל

יצחק ויסהוף

קבוצות הליגה הארצית בכדורסל ינסו להפתיע את הקבוצות הלאומיות בסיבוב הראשון במשחקי גביע־המדינה, שייערכו הערב ב־8.

16 משחקים, בהשתתפות 12 קבוצות לאומיות ו־20 קבוצות מהליגה הארצית, יציגו את הרכביהן החדשים שגובשו במהלך הקייץ.

קשה להצביע היכן עשוייה ליפול הפתעה, אך מאבק מעניין צפוי ברמת־השרון, שם תנסה א.ס. רמת־השרון להפתיע את הפיינליסטית מהעונה שעברה, אליצור נתניה.

מחזיקת־הגביע, הפועל הגליל־העליון, תרדים עד לקרית־גת, שם תפגוש בהפועל קרית־גת מהליגה הארצית. לעומתה תצפין האלופה, מכבי ת"א, לקרית־שמונה, למשחק נגד הפועל קרית־שמונה. העולה החדשה לליגה הלאומית, מכבי ראשון־לציון, תסע לאילת, למשחק עם הפועל אילת.

יתר המשחקים: אליצור פ"ת — הפועל ת"א: מכבי פ"ת — הפועל חולון; הפועל עמק־הירדן — הפועל איתן גבת; הפועל בקעת בית־שאן — הפועל ירושלים; מכבי רחובות — הפועל חולון; אליצור קרית־אונו — הפועל חיפה; מכבי קרית־מוצקין — מכבי רמת־גן; בית"ר ת"א — מכבי חיפה; הפועל נהריה — מכבי חדרה; הפועל באר־שבע — הפועל גן־שמואל; מכבי ימק"א נצרת — מכבי דרום ת"א; הפועל יזרעאל עפולה — מ.מ. גבעת־שמואל.

קרית־שמונה עם סרטים שחורים

אביהו שפירא

שחקני הפועל קרית־שמונה מתכוננים להופיע הערב מול מכבי תל־אביב, עם סרטים שחורים שיוצמדו לחולצותיהם.

הסיבה לכך נעוצה בהחלטת איגוד הכדורסל שלא לקבל את ערעורה של הקבוצה על ההחלטה לשתף בליגה הארצית, מחוז צפון, 12 קבוצות ובסיום העונה להעלות שלוש קבוצות לליגה א'.

חמישה כדורסלנים זרים נרשמו בינתיים על־תנאי

יצחק ויסהוף

חמישה כדורסלנים זרים עלולים להחמיץ את משחקי הסיבוב הראשון בגביע־המדינה בכדורסל, שייערכו הערב, לאחר שנרשמו שלשום במשרדי האיגוד על־תנאי.

ביום שלישי, ערב יום־הכיפורים, הסתיימה הרשמת השחקנים הזרים.

אליצור נהדרוד רמלה רשמה על־תנאי את שני הזרים שלה, ארנסט גרהאם וברד קורפורד. אם לא יוגשו הבוקר לרכז הליגות, נפתלי גושן, טופסי השחרור של השניים הם יוכלו ליטול חלק במשחק קבוצתם הערב מול מכבי פ"ת.

גם בנג'מין מקדונלד נרשם על־תנאי בהפועל חולון (בספק נגד מכבי רחובות), כמו גם רולאנד מור מאליצור נתניה (בספק מול א.ס. רמת־השרון) וגוסטבו ברו מהפועל איתן גבת (קבוצתו תשחק נגד הפועל כנרת/עמק־הירדן).

אם שחקנים אלו לא יציגו את השחרורים עד יום ראשון, יומיים לפני פתיחת משחקי הליגה הלאומית בכדורסל, לא יוכלו לשחק בארץ.

רכז הליגות מסר כי 19 שחקנים זרים נרשמו כחוק: מכבי ת"א — קווין מאגי וקן בארלה; הפועל הגליל־העליון — טרי מרטין ודין פרימן; הפועל תל־אביב — לינטון טאונס ודניס ויליאמס; הפועל חולון — ארי פייס; אליצור נתניה — דמרי רידיק; מכבי רמת־גן — סטן מאיו והרולד קילינג; מכבי חיפה — בובי וואלס ודרל ברידן; הפועל חיפה — רולאנד יוסטון וג'ים יוסביץ'; הפועל ירושלים — דייויד בלקוול וגרגורי גרהאם; מכבי ראשון־לציון — ריצ'ארד רלפורד וקארל דייויס; הפועל איתן גבת — גאס סאנטוס.

● הנהלת איגוד הכדוריד בחרה במאמן הפועל רמת־גן, שלמה הופמן, כמאמן נבחרת הנוער של ישראל בכדוריד. הופמן יחל בעבודתו בימים הקרובים, לקראת מוקדמות אליפות אירופה לנוער שייערכו בחודש מארס 1989. כמאמן נבחרת הקדטים נבחר מאמנה של קבוצת הפועל פתח־תקוה, שלי בר־סלע.

רוזנטל הבקיע וסטנדרד סימה בתיקו

יצחק אבירור

במשחקי הליגה הבלגית בכדורגל שנערכו אתמול הבקיע רוני רוזנטל שער לזכות קבוצתו סטנדרד ליאז', שסיימה בתיקו 1:1 עם שרלרואה.

מכלן, ללא אלי אוחנה, ניצחה את לוקרן — 1:2. אנדרלכט גברה על בריז' 0:1.

שוויץ - לוכסמבורג 1:4

נבחרת הכדורגל של שוויץ הביסה את לוכסמבורג — 1:4 (0:3), בקדם גביע־העולם, בבית 7, באיזור האירופי.

● כדוריד

בריה"מ - יוגוסלביה 18:24

נבחרת הכדוריד של ברית־המועצות ניצחה שלשום את האלופה האולימפית בכדוריד, יוגוסלביה — 18:24.

תוצאות נוספות: קוריאה — הונגריה 20:22; צ'כוסלובקיה — ספרד 17:20; איסלנד — ארה"ב 15:22; מזרח־גרמניה — יפאן 18:25; שבדיה — אלג'יריה 18:21.

זהב לסובייטי

הסובייטי אלכסנדר קירצ'נקו זכה אתמול ברכיבה על אופניים, לפני האוסטרי מרטין ויניקומב והמערב־גרמני רוברט לפנר.

מה ● מתי ● היכן

עיריית הרצליה

חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
מרחב הרצליה
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל, כי לועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה.
הוגשה על־ידי שם: נתנוב מאיר רח' צביה לובטקין 1 הרצליה, בקשה הפתיחתכת לקריטן שבמקום.
שם הישוב הרצליה, רח' נגשימים גוש 6541 חלקה 204 ומהות הקלה לגבי המותר באזור בו מבוקשת ההקלה האמור, דהיינו: הקלה 6% באחוזי בניה דהיינו 56% בנויים במקום 50% המותרים.
כל המעוניין יכול לעיין בבקשה הנ"ל במשרד הועדה המקומית ברחוב סוקולוב 10 הרצליה בימים ובשעות שהמשרד האמור פתוח לקהל, וכל הרואה עצמו נפגע ע"י אישור הבקשה הנ"ל יוכל להגיש התנגדות מנומקת למשרדי הועדה המקומית האמור בכתובת הנ"ל תוך שבועיים מיום פרסום מודעה זו.

אלי לנדאו, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
פתח תקוה

הודעה
על פי סעיף 149(1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה פ"ת בקשה לניתן הקלת בניה בגוש 6371 חלקה 407 ברח' [illegible] מס' 20.
לפי תכנית המתאר החלקה הנ"ל נמצאת באזור דיור א', בו מותר להקים דיור בן 2 קומות 30% בניה בקומה.
בקשת בעלי החלקה היא להתיר להם להקים בניין דיור בן 2 קומות 43.17% בקומת קרקע.
כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל, יואיל להגישה לוועדה תוך 15 יום מפרסום הודעה זו.

ד. תבורי
יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה — פ"ת

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
פתח תקוה

הודעה
על פי סעיף 149(1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה פ"ת בקשה למתן הקלה בגוש 6324 חלקה 119 ברח' רון יוסף מס' 12.
לפי תכנית המתאר החלקה הנ"ל נמצאת באזור דיור ב', בו מותר להקים דיור בן 4 קומות על עמודים וחדרים על הגג 110% בניה 5.56 דירות.
בקשת בעלי החלקה היא להתיר להם להקים בניין דיור בן 4 קומות על עמודים וחדרים על הגג 120.82% בניה 6 דירות.
כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל, יואיל להגישה לוועדה תוך 15 יום מפרסום הודעה זו.

ד. תבורי
יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה — פ"ת

הועדה המקומית לבנין ותכנון
עיר בני־ברק

הודעה עפ"י סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

מר אברהם שוורץ הגיש בקשה לועדה זאת בתכנית מס' 20579 לבנות בנין בן 3 קומות מעל קומה מפולשת ברח' בן יעקב פינת רח' א. בן־דוד גוש 6190 חלקה 59 באזור ב' בהקלות הבאות: 6% בבנין בנין מעלית ושפור תנאי דיור מעל (105) המותרים, דהיינו תוספת 6%, וזה שלא בהתאם לתכנית בנין ערים 105ב' החלה במקום.
כל המעוניין יכול לעיין בבקשה האמורה במשרדי הועדה המקומית בעיריה בני־ברק בשעות קבלת קהל ורשאי להגיש התנגדות מנומקת לוועדה המקומית תוך 14 יום מיום פרסום זה.

משה אירנשטיין
יו"ר הועדה המקומית לבנין ותכנון עיר — בני־ברק

עיריית ירושלים
הועדה המקומית לתכנון ולבניה

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965 (להלן: החוק)
בנ/88/485

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק כי מר רוגבלס קלמן ואחרים הגישו לועדה המקומית לתכנון ולבניה (להלן הועדה) בקשה להתרת ההקלה בגוש 94 חלקה 1.8 ברחוב עזרים נאון בירושלים דהיינו: לגבי הבנין המוצע בחלקות 3, 4, 5, 6 הקלה של 1.4% מעל 90% המותרים, לגבי הבנין המוצע על חלקה 8 הקלה באחוזי הבניה של קומת העמודים בשעור של 2.8%.
את ההתנגדויות להתרת ההקלות הנ"ל אפשר להגיש תוך שבועיים מתאריך הודעה זו לועדה המקומית לתכנון ולבניה ברחוב הלל מס' 21, ירושלים.
ניתן לעיין בתכנית המוצעת במשרד זה בכל יום פרט ליום ו' בין השעות 12.00—14.00.

אברהם כחילה, מ"מ ראש העיר
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה

חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
מרחב תכנון מקומי
פתח־תקוה
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מפורטת מקומית

[illegible]

ד. שיש, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה — מחוז המרכז

חוק תכנון והבניה תשכ"ה—1965
מרחב תכנון מקומי
ראשון לציון
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מיתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז המרכז, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה ראשון לציון הופקדה תכנית מפורטת הנקראת תכנית מס' רצ/2/160/א.
השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: ראשון לציון, גוש 3910 חלקות 69, גוש 3910 ח"ח 63.
עיקרי הוראות התכנית:
א. קביעת שטח התכנית ל"חלוקה מחדש" ע"פ סימן ז' לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965 ללא הסכמת הבעלים.
ב. הרחבת דרכים קיימות וקביעת דרכים חדשות ביטול דרכים ושינוי יעוד.
ג. קביעת שטחים לצרכי ציבור.
ד. שינוי יעוד [illegible] ה. חלוקה למגרשים.
ו. קביעת זכויות בניה והוראות בניה.
כל מעוניין רשאי לעיין בתוכנית בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר, הרואה עצמו נפגע על ידי התכנית וכן כל זכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי להגיש התנגדות במשרדי הועדה המקומית האמורה, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות.
התנגדות לתוכנית לא תתקבל ולא תידון אלא אם כן הוגשה בכתב בפירוט הנימוקים ובליווי תצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מתבססת.

דב שיש, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז מרכז

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
רמלה

על־פי סעיף 149(1) לחוק תכנון והבניה תשכ"ה-1965, מודיעים כי הוגשה לועדה בקשה לאשור הקלה באחוזי בניה לתוספת ברח' בוצקין 25 — גוש 4346 חלקה 492.
את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעיריה רמלה ברח' הרצל פינת רח' ויצמן בשעות הקבלה.
התנגדויות אפשר להגיש לועדה תוך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו.

משה פרין, יו"ר הועדה המקומית

חוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
תל־אביב—יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אשור להקלה לשינויים מהבנוי של בית הבכלון ברחוב הירקון מס' 73/79 גוש 6907 חלקה 30־40.
תיק בנין 3/0027־075
בקשה מס' 880304
בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדויקת וטלפון.
התנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

י. כספי, סגן ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה — תל־אביב־יפו

חוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
תל־אביב—יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אשור להקלה להצבת מערכת סולרית מעל לגג היציאה לגג, ברחוב תולדה מס' 11 גוש 6954 חלקה 24־23.
תיק בנין 284־011
בקשה מס' 8810187
בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדויקת וטלפון.
התנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

י. כספי, סגן ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה — תל־אביב־יפו

טלוויזיה

08.00 עד כאן, רצף דפי הטלטקסט. 08.05 שעת כושר 08.15 מושגי יסוד ביהדות, בסוכות תשבו (כ). 08.40 בלי סורות, ר'. 09.00 אנגלית ו'. 09.15 פרפר נחמד, יום אחר עם סבא (כ). 10.30 תולדות היטוק — ארץ מולדת: בין הזמנים (כ). 11.00 אנגלית ה'. 11.20 ערבית מדוברת, אלבית (א) לעתיק. 11.35 אנגלית ח'. 12.00 שידור חי מאולימפיאדת סיאול: שחיה. 14.00 עד כאן, רצף דפי הטלטקסט. 14.05 מושגי יסוד ביהדות, בסוכות תשבו. הכשרד מדבר על מצות סוכה, רינה, רעיונותיה ומנהגיה (כ). 14.30 קשר מפסחת. 15.10 רחוב סומסום. 15.40 שעת בדשר. 15.55 מאתים שניות לבית־ספר לסיעור. 16.00 לקט שירי שלמה גרוניך בתוך זהרוה. 17.00 ערב חדש, מנחה: אילנה דיין. 17.30 — 12.00 אולימפיאדת סאול 1988 (ש"ו) א. שחיה גברים: 400 מ' חופשי — נשים, 100 מ' חופשי — גברים, 100 מ' גב — נשים, 200 מ' גב — גברים, 4×100 מ' חופשי — נשים. ב. הרמת משקולות 75 ק"ג. 17.30 "ריש דק". הנושא הפעם: "גולגולת". 18.00 "סומיקי". "פוכיקי והפתר". 18.25 "הגיע זמן לשור" אבשלום קור עוסק ב"לחיי חיים הנשיא". 18.30 קיצור החדשות (ערבית). 18.32 "מגאזין לאמנות". 18.00 חדשות כפורט מיוחדת לאולימפיאדה בסאול (ערבית). 19.30 חדשות (ערבית). 20.00 "יומן ערב אולימפי". 20.55 "הגיע זמן לשון" אבשלום קור מספר ש"עד היום יורדים מהכטוס כמו בשמחת בית השואבה". 21.00 מבט לחדשות. 21.35 "כלוו למחולי הכדים" שידור פרא' (חלק א'). 22.20 סרט תעודה אנגליקני "יובל לסופרמן". מבער של כוכבים אורחים מציג את רמותו של "סופרמן" הנעדר, בנקודה מבט הומוריסטית ואירונית: סיפר בויל, ג'ימי ברסלין, כריסטופר ריב, פרד ויילארד ואחרים.

רדיו

קול המוסיקה

(ש) חקליטור. 06.02 צלילי בוקר. 07.09 בהאזנה נינוחה. 09.00 קונצרט בוקר ביצירות שוברט. 11.57 פינת השיר, משירי רבקה גורים. 12.00 מן הפרטיה. 13.05 בהאזנה נינוחה: 1. הנדל: קונצרטו גרוסו בלה מג'ור אופוס 6 מס' 11 (התז. הקמרית של דרום־מערב גרמניה). 2. מוצרט: קונצרטו מס' 5 ברה מג'ור לפסנתר ותזמורת ק. 175 (א. ברנדל / אקדמית סנט־מרטין / סר נ. מרינר). 3. ב'סאנסקה: עשירייה ברה מג'ור ל: 2 חלילים, אבוב, קרן אנגלית, 2 קלרניתות, 2 בסונים, 2 קרנות אופוס 14 (נשפני התז. הפיל. של יאסי). 4. רחמנינוב: סימפוניה מס' 1 ברה מינור אופוס 13 (התז. הסימפ. ירושלים רשה"ש / י. אהרונוביץ'). 15.00 מפגשים: שיחות, ראיונות, דיונים. 16.00 אתנחתא [illegible]. 17.30 קשת של צלילים: שופן: פרק מתוך סונטה לצ'לו ופסנתר / קלרה שומאן: פרק אנדנטה מתוך שלישייה לפסנתר כנור וצ'לו; שומן: פרק וריאציות מתוך סונטה לפסנתר (ולדימיר הורוביץ). 18.00 אנתולוגיה בצליל, המוסיקה הכלית של באך. 19.00 מוסיקה קלאסית קלה. 20.05 אינטרלודיה. 20.27 פינת השיר. 20.30 אופרה. ניקולאי: נשי וינדזור העליזות. 23.00 דיור הזהב, אמנים גדולים בהקלטות היסטוריות. הכינור, הטנור ושכן המור (תכנית ראשונה) קרייזלר וירדירו בהשתתפות הטנור גון מקורמק: באך: הקונצ'רטו הכפול לשני כינורות [illegible]; בטהובן: סונטה מס' 8 לכינור ולפסנתר ומיצירות שוברט ועוד.

רשת א'

07.30 ישן בעיניך, שירים ישנים. 08.05 חוגה, עם בני הגדל. 09.05 סלודרין, שירות מידע למאזינים. 10.05 פניני בוקר. 11.05 ירוק ירוק שירים עבריים. 12.05 מעורב ישראלי. 13.00 חדשות ותוכניות באנגלית. 13.30 חדשות ותוכניות בצרפתית. 14.05 בראש צעיר, מגזין יומי לילדים ולבני נוער. 15.30 האוניברסיטה הפתוחה: פתרונות לסכסוכים בינלאומיים: הועידה הבינלאומית, לקט מחה: ד"ר אורי ביאלה. 16.05 ארץ לא נודעת. 17.05 צבעי הקשת: שירי עדות. 18.05 מינחת ערב. 19.00 שידורים לעולים. 22.05 יש לי חלום, עורך ומנחה: יונב כץ: עם היועצת ד"ר אביטל איכטלוי והפסיכולוג הקליני אלי פלח.

רשת ב'

07.00 הבוקר הזה. 08.05 סעו לשלום, עם גדעון הוד. 09.05 מה שאני אוהב, עם חיים קינן. 10.05 כל צבעי הרשת. 12.05 אלף־אלף בבית, עם אהוד מנור. 13.05 בחצי היום, תרשות ועמונים. 14.05 בת צחוק, הווי והומור. 15.05 תוצרת הארץ, שירים עבריים. 16.05 שעה קלה עם חיים משה. 17.05 רגעי קסם. 17.55 קראתי ספר, קוראים ממליצים. 18.05 ורקור, עם יצחק גולן. 18.45 יומן אולימפיאדה. 19.00 היום הזה. 19.35 שירים עבריים. 20.05 שורשים, שבועון לעניני פולקלור ועדות. 21.00 מבט לחדשות (העברה מהטלוויזיה הישראלית). 21.30 שורשים (המשך). 22.05 ג'אז ועוד, עם לאה ליאור. 23.05 כאלה של טעם, עם חיים קינן. 00.05 לילה טוב, שירים עבריים.

גלי צה"ל

06.05 צלילי בוקר, שירים עבריים. 06.30 פוקחים עין, החדשות הראשונות. 07.07 שבע אפס שבע, עם אלכס אנסקי. 08.00 בוקר טוב ישראל. 09.05 אילה בוקר, עם אלי ישראלי. 10.05 נבט שמש, מזרגנים ופזמונים. 11.05 נכון לעכשיו, עם רפי רשף. 13.05 עוליפה בהכונו, עם לאה עוז. 14.05 אני מוגן, עם ארז טל. 15.05 סייסטה, עם דורי בן זאב. 16.05 ארבע אחר הצהריים. 16.51 באופן מילולי, פינתו של אבשלום קור. 17.00 ערב טוב ישראל. 18.05 שעה קלה על בלבלה. 18.45 חמש עשרה קנגות. 00.05 ציפורי לילה, עם רפי קינן. 02.00 לא רוצים לישון. 05.00 צלילי בוקר.

שידורי צה"ל 1

18.05 אלכס, עם אחים וחברים של אלכס דינגר שנפל בלבנון וש"ח. 18.50 פינה חמה ללילי"ב. 19.57 הודעות לחיילים. 20.05 שירי משוררים. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 לילה לא שקט. 22.05 על הרבש ועל הביפאה. 23.05 עשרים וארבע היום שהיה.

שידורי צה"ל 2

19.05 הרדיו הישן. 20.05 צרא. 21.57 הודעות לחיילים. 22.05 הפסקת עשר, עם מיכל ניב. 23.05 קול הנ'או הזה.

רשת ג'

06.04 בחזרה לאושר. 07.07 שיר בבוקר בבוקר. 09.05 מה, כבר תשע? 10.05 דברים טובים. 11.05 70, פלוס', רצף להיטים משנות ה'70 וראשית שנות ה'80. 12.05 אהבה זמניתית. 13.05 רק ביומי חול. 14.00 לי ולך, שיר וברכה. 15.05 חרש, חריש ומחודש. 16.05 סוס 89, עם יגאל רביד. 18.00 קוליבר, שבועון פופ. 20.05 קו ההתחלה, תקליטי שדרים. 21.05 נוגע רוק. 23.05 הלילה הוא שירים.

קולנוע

תל־אביב

תל־אביב 9.30 ,7.15 ,4.30
אסתר: ללא מעצורים 9.45 ,7.30
אורלי: עליזה מזרחי 9.45 ,7.30
בן־יהודה: שלל האורות של ניו־יורק 9.45 ,7.30
בית ציוני אמריקה: לזל 11.30 ,9.30 ,7.30
גת: בוקר טוב ויאטנם 9.40 ,7.30
גורדון: החגיגה של באבט 9.45 ,7.30
דקל: קרוקודיל דנדי 9.45 ,7.10
דרייב אין: גבר ללא רחמים 9.30 ,7.30
סקס 12.00
הוד: אדי מרפי מגלה את אמריקה 9.45 ,7.30
לימור חדש: מגפיים לוהטים 9.45 ,7.45
טיילת 1: שם המשחק 9.45 ,7.30
טיילת 2: מוכת ירח 9.45 ,7.30
טיילת 3: מחיר הבגידה 9.15 ,7.30
פאר: כוח־משיכה 9.45 ,7.45
פארים: ליידי אינ 9.30 ,7.15
סוער הלילה 23.30
רב־חן:
חן 1: פרנטיק 9.55 ,7.35
חן 2: טומי 9.40 ,6.40
חן 3: פרחים בעליית הגג 9.45 ,7.45
חן 4: בעקבות האיגואנה הכחולה 9.45 ,7.15
חן 5: הקיסר האחרון 9.55 ,7.45
שחף: הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 9.15 ,5.45
תל־אביב: גבר ללא רחמים 9.45 ,7.30 ,5
תכלת: פרנץ 9.45 ,7.30
לב:
לב 1: הנסיכה הקסומה 10.00 ,8.00
לב 2: אהבנו כל כך 9.55 ,7.40
לב 3: זה אצלה בדם 10 ,7.45 ,5
לב 4: חופשה בכפר 9.55 ,7.10
מוזיאון ת"א: עיניים שחורות 9 ,7

רמת־גן

אואזיס: ללא מעצורים 9.50 ,7.30 ,5
לילי: כוח משיכה 9.10 ,7.10 ,5
רב־חן:
חן 1: בוקר טוב וייטנאם 9.50 ,7.25
חן 2: פרנטיק 9.50 ,7.10 ,5
חן 3: פרחים בעליית הגג 9.50 ,7.25 ,5
חן 4: הנסיכה הקסומה 9.50 ,7.10

גבעתיים

הדר: אדי מרפי מגלה את אמריקה 9.30 ,7.10 ,5

באר־שבע

חן: נס ברחוב 8 7.15
חרשה 9.10

ירושלים

אדיסון: אדי מרפי מגלה את אמריקה 9.10 ,7.15 ,4.10
אורנע: פרנטיק 9.15 ,7.15
חן: בפגש לוהט 9.10
בסיר: כילנרו 9.30 ,7.15
אורגיל: בוקר טוב וייטנאם 9.15 ,7
מיטשל: פרחים בעליית הגג 9 ,4
במהרה: המבצר הנסתר 9.15 ,7
הבירה: סגור לרגל שיפוצים
עדן: עליזה מזרחי 9.15 ,7.15 ,4.10
אור:
אור 1: מצלמה בלי בושה
אור 2: מגפיים לוהטים
אור 3: הנסיכה הקסומה
אור 4: עיניים שחורות
אור 5: נישואים פיקטיביים
תיאטרון ירושלים:
עולם נפרד 10.30 ,8.10
אימפריה 1: פיזין בלוו 9.30 ,11.10
אימפריה 2: כוח משימה 21.30 ,19.15 ,17.00
אור 1: מצלמה בלי בושה
אור 2: הנסיכה הקסומה
אור 3: מגפיים לוהטים
אור 4: עיניים שחורות
אור 5: נישואים פיקטיביים

חיפה

אורדה: קפה בגדד 9.15 ,7 ,4.30
חן: עליזה מזרחי 9.15 ,6.45 ,4.15
רב־גזר 1: בוקר טוב וייטנאם 9.15 ,7
רב־גזר 2: פרחים בעליית גג 9.15 ,7 ,4.10
עצמון 1: מצלמה בלי בושה 9.15 ,7 ,4.30 ,2
עצמון 2: מגפיים לוהטים 8.30 ,5.20
עצמון 3: יום המשחק 9.15 ,7
שביט: הקיץ של אביה 9.15 ,7
יפו: אדי מרפי מגלה את אמריקה 9.15 ,7 ,4.30
רבי־אור:
רבי־אור 1: פרנטיק 9.15 ,6.45
רבי־אור 2: קרוקודיל דנדי 9.15 ,6.45
רבי־אור 3: החבר של החבר שלי
אורלי: הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 9.15 ,6.45
רון: אדי המחורש: החגיגה של באבט 9.15
פאר: ללא מעצורים 9.15 ,7.15 ,5
מירה: מחיר הבגידה 9.15 ,7 ,4.10

נתניה

שרון: מצלמה בלי בושה 9.15 ,7 ,5
בטרף: פרנטיק
מתח גבוה 10

חולון

סביון: אדי מרפי מגלה את אמריקה 9.15 ,7.15 ,5
מגדלור: ללא מעצורים 9.30 ,7.30
אירמון: כוח משיכה 9.30 ,7.10 ,5

בת־ים

עצמאות: אדי מרפי מגלה את אמריקה 9.15 ,7.15 ,5

הרצליה

היכל: הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 9

פתח־תקוה

היכל 1: מצלמה בלי בושה 9.15 ,7.45
היכל 2: מגלה את אמריקה 9.15 ,6.45
היכל 3: הנסיכה הקסומה 9.15 ,7.45

עפולה

מוסתרון: בפגש לוהט 10

ראשון־לציון

רון 1: מצלמה בלי בושה 9.15 ,7.15
רון 2: מגלה את אמריקה 9.15 ,7.15 ,11.00
רון 3: עירנות 9.15 ,7.15 ,11.00

תיאטרון

הבימה התיאטרון הלאומי
הערב יום ה', 22.9
שאלה שבתי: 21.00 ,17.00 (כל הכרטיסים נמכרו)
בית־ספר לנשים: 20.30
הנפש הטובה מסצ'ואן: 10.30

צוותא לתרבות מתקדמת
יום ה' 22.9 בשעה 21.00
סטריפטיז אחרון 88

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים
קופ"ח — עין יהב חולון
חולון
אהרון — הופיין 52
ירושלים
ביקור חולים — שטראוס 5
נתניה
קופ"ח מאוחדת — הרב קוק 13
פתח־תקוה
קופ"ח כללית - חיים עוזר
רמת־גן
יהלום — קריניצי 63
תל־אביב
לב העיר — אחד העם 69
קופ"ח כללית — אמסטרדם 7
חיפה
קופ"ח מכבי — יל"ג 6

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה - טלי 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת - טל' 100, אילת - 244, חדרה - 22444.

רכבות

מירושלים לבני־ברק וחיפה:
בימים א'-ה': 16.00
בימי ו' וערבי חג: 11.30
מחיפה לבני־ברק וירושלים
א'-ו': 7.00
מתל־אביב לחיפה:
בימים א'-ה': 6.00, 7.00, 8.00, 8.16, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00.
מתל־אביב לנהריה:
בימים א'-ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00.
מחיפה, בת־ים, לתל־אביב:
בימים א'-ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.05, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.15, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30.
מנהריה לחיפה ותל־אביב:
בימים א'-ה': 6.30, 9.05, 10.40, 14.15, 16.33, 18.38.
בימי ו' וערבי חג: 9.05, 10.35.
• הרכבת תופעל בימי א' בשבוע ויום אחר חג בלבד.

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז
● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר - כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה - כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב - בימים ב', ד', ו' - כירורגיה ופנימית. ילדים - כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב - בימים א', ג', ה' שבת - כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון - כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא - כל המחלקות - כל השבוע.

נתניה
● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים - כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים
הדסה ע"כ — כירורגית, אורטופדית, עיניים, א.א.ג.
ביקור חולים - ילדים
שערי צדק - פנימית, נשים

מוקד קופ"ח כללית
המוקד יספק מידע טלפוני בימים א'-ה' ב־08.00-20.00, בימי ו': 08.00-15.00. טלפונים: 03-433300, 03-433500.

יד ביד - אוזן קשבת בטלפון לילד ולנוער - קו לנוער במצוקה
ירושלים - 02-243358
ת"א - 226027 (24 שעות)
חיפה - 04-229488 (11.00-20.00)
גליל מערבי - 04-922222

קו פתוח להורים במצוקה בימי ב' ו־ה' - טל. 222732.
"קו פתוח" - אוזן קשבת לילדים ובני־נוער 03-221680 (24 שעות)

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים של ההסתד' לרפואת שיניים בישראל: בתל־אביב — בימים א'—ה' בין השעות 21.00—23.00, בלילות שבת ובערבי חג: 18.00—24.00, בשבתות ובחגים: 15.00—21.00. הכתובת: רח' ברקוכבא 49 [illegible]. בחיפה: [illegible]

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה [illegible]

מרכז סיוע לקורבנות אונס [illegible]

עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02-227171
ער"ן תל־אביב — טל' 03-5461111
ער"ן ילדים ונוער ת"א — טל' [illegible]
ער"ן חיפה — טל' 04-672222
ער"ן כרמיאל וגליל מערבי — [illegible]
ער"ן נתניה — טל' 053-335316
ער"ן כפר־סבא — 052-915999
ער"ן באר־שבע — טל' 057-418111

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101 [illegible]

נבון בא לבית השייח' טאריף להתנצל על חוברת "הדרוזים"

יהודה צור

שר החינוך, יצחק נבון, הביע ביום שני בצהריים את צערו בפני השייח' אמין טאריף, מנהיגם של הדרוזים בישראל, על פרסום חוברת "הדרוזים" של החברה להגנת הטבע, אשר פגעה ברגשותיהם של בני העדה.

השר נבון הגיע ביוזמתו לביתו של השייח' בכפר ג'וליס להביע בפניו את הודעותו מפרסום החוברת, ואת צערו על שחוברת ישנה, שנגנזה בינתיים, הופצה שוב ע"י גורמים פוליטיים קיצוניים שביקשו להעכיר את היחסים בין דרוזים ליהודים. "איש לא יצליח לערער את האמון בין הדרוזים, ליהודים בישראל", אמר נבון.

השר הודיע לשייח' כי הורה להכין חוברת חדשה, שתשקף נאמנה את מעמדה של העדה הדרוזית בישראל. נבון סקר באוזני מנהיג הדרוזים את פעולות משרדו למען מערכת החינוך הדרוזית וסיפר כי לאחרונה אישר הקמת קרן מלגות מיוחדת לסטודנטים דרוזיים, חיילים משוחררים, וכן הקמת בית־ספר ראשון לתלמידים דרוזיים מחוננים. השר הגיש לשייח' סידרה של חוברות, ספרים ותכניות לימודים על הדרוזים שהופיעו באחרונה מטעם משרד החינוך.

השייח' טאריף הודה לשר החינוך על ביקורו בכפר, שעות אחדות לפני צום יום הכיפורים והגדיר את נבון "ידיד אמת של העדה הדרוזית".

(צילום: ישראל סאן)
פגישת נבון־טאריף

ח"א פינה 1,088 במסוקים נפגעים בשבע שנים

עתי"ם

הוצאות פינוי נפגעים בהיטס על־ידי חיל־האוויר מסתכמות בעשרות מיליוני שקלים — דיווחו ד"ר נחשון קנולר וד"ר אוריאל דרייפוס בערב יום הכיפורים, בכינוס הבינלאומי השני לשירותי רפואה בהיטס שנערך במלון "פארק פלאזה" בבוסטון, ארה"ב.

לפי דיווח זה, פינה חיל־האוויר הישראלי במסוקים בשנים 1980־87 1,088 פצועים לבתי־החולים. כ־38 אחוזים מהם (418) היו אורחי דרום לבנון, סיני והשטחים.

חיל האוויר מבצע פעולה הומניטרית זו ללא מחויבות ומבלי שהוקצו לצורך זה תקציבים מיוחדים.

פגע בנערה באור אדום, וברח

עתי"ם

הולכת רגל בת 13 נפצעה קל מפגיעת מכונית פרטית ביום שני בצהריים, בצומת כפר גנים ורחוב וולפסון בפתח תקוה. מכונית סוברו לבנה משנת ייצור 1973, שעברה ברמזור באור אדום, פגעה בנערה בעת שחצתה את הכביש. המפצועה הובהלה לבית החולים ולאחר טיפול שוחררה לביתה.

הנהג נמלט ממקום התאונה.

המשטרה מבקשת עדי ראייה לתאונה לפנות ללשכת התנועה במרחב השרון, משטרת כפר סבא.

התנגדו לעיקול ופצעו שוטרים

יהודה צור

שני שוטרים שבאו לבצע צו עיקול בשפרעם נתקלו בהתנגדות של בעלת הבית, שסירבה לתת להם להיכנס, ואף זרקה לעברם אבנים. כאשר הגיע הבעל היא מסרה לידיו סכין, וזה דקר את אחד השוטרים בידו.

רק לאחר מאמצים ובעזרת שוטרים אחרים, הצליחו להתגבר עליהם. בני הזוג נעצרו לחקירה.

שיטה חדשה לטיפול בהרעלה — ניקוי הדם בדיאליזה

קובי מנדל

קבוצת מומחים מהטכניון בחיפה פיתחה שיטה חדשה לטיפול בחולים שלקו בהרעלת מתכת כתוצאה מחשיפה למתכות רעילות או אכילת מזון מורעל. השיטה מבוססת על ניקוי הדם מהמתכת הרעילה מחוץ לגוף החולה.

פרופ' שמואל ינאי מהמחלקה להנדסת מזון בטכניון, יחד עם קבוצת חוקרים, ממליצים על דיאליזה, בה מוצא הדם מהגוף, עובר ניקוי ומוחזר אליו כשהוא נקי מרעלים. על פי השיטה המקובלת כיום קושרת התרופה הניתנת לנפגע את המתכת ואמורה להוציאה ממחזור הדם, אולם היא עלולה לקשור גם מתכות אחרות, שהגוף זקוק להן, ולגרום נזק חמור מההרעלה עצמה. בשיטה החדשה הדם מנוקה הן מהמתכת הרעילה והן מהתרופה ורק אז מוחזר לגוף.

השיטה החדשה קיבלה היתר ממשרד הבריאות לשימוש במקרים של הרעלות עופרת. יעילותה הוכחה לראשונה ע"י פרופ' ינאי בטיפול במשפחה שהורעלה מלחם שנאפה מקמח מורעל בכספית.

חשוד שהצית ונפגע בשיתוף עם בעל החנות

עתי"ם

מיקל אחמד אברמסון (22) מחיפה מואשם בהצתת בית המסחר "פלייבוי" לאביזרי רכב, בעיר התחתית. התובעת, עו"ד דליה חלק, הגישה ביום ג' כתב אישום לבית המשפט המחוזי בחיפה, בו נטען כי יחד עם בעל החנות יצק בנזין על הסחורה בחנות והעלה אותה באש. הנאשם עצמו נכווה בדליקה.

חנות אביזרי הרכב נשרפה כולה, ובתי מסחר נוספים שבשכנותה ניזוקו.

בכתב האישום התביעה אינה מציינת מה המניע להצתה.

תכשיטי הירושה נעלמו — מחפשים את המטפלת

עתי"ם

שופט השלום החיפני כאמל חייר הוציא ביום ג' צו הבאה נגד ליזה גולן (56), החשודה בגניבת תכשיטיה של זקנה שבה טיפלה.

גניבת התכשיטים נתגלתה לאחר שהזקנה הותירה צוואה, שבה הועידה את התכשיטים ליורשיה. היורשים ביקשו לממש את הירושה, אך גילו שהתכשיטים נעלמו. פרקליטם חקר בעניין, ולטענתו, הצליח להקליט את החשודה ולאסוף ראיות נגדה, אותן העביר לחוקרי המשטרה.

החשודה נעלמה, ולכן הוצא נגדה צו הבאה.

● בתחרות בינלאומית בעיר ווּפרטל שבגרמניה בה השתתפו 1722 ילדים ציירים מחמש יבשות, זכו במקום הראשון לילך מרסון בת 8, ובמקום השני רועי גולדנברג. שניהם תלמידי בית ספר שבע הלומדים במרכז לאמנויות לנוער בעיר.

מפ"ם מפלגת הפועלים המאוחדת — המרכז
לוח פעולות שבועית מה־22.9־29.9

יום חמישי — 22.9

יום עיון לגימלאים — יוצאי בריה"מ
בגבעת חביבה, בשעה 9.00 בבוקר
בהשתתפות:
נתן פלד, פנחס חנין, אברהם כהן, משה קרקובסקי

אשדוד — 8.00 — פיני גרוב ומישל אלמליח - יום ביישוב.
עוזיען — 10.00 — ח"כ אמירה סרטני ואורי פינקלפלד - יום ביישוב.
כפר קרע — 13.00 — עמירה זכאי - מפגש אמהות.
עין רפא — 14.00 — יוסף ונחמה מאירי ומירה קפלן - חוג בית.
מוקייבלה — 16.00 — נתן בקלר — חוג בית.
סולם — 18.00 — נתן בקלר — חוג בית.
ערה — 18.00 — שושנה רון - חוג בית.
נצר מאכר — 18.00 — פיני גרוב ומישל אלמליח - חוג בית.
ומלה — 20.00 — בנגילה — חוג בית.
עירורה — 20.00 — שושנה רון — חוג בית.
ירושלים — 20.00 — דדה בן־שטרית — חוג בית בשכ' גילה.
נצרת עילית — 20.00 — וולדי מורג — מטה בחירות.
חדרה — 20.00 — צבי רובל — חוג בית.
ראשל"צ — 20.15 — ג'ומס — חוג בית אצל פני גביש.
חולון — 21.00 — ח"כ יאיר צבן — חוג בית אצל דב צ'רנוברודה.
קיבוץ נען — 21.00 — אילן גילאון — ערב עם הקיבוץ.
קיבוץ יחיעם — 21.00 — אלישע שפירא — ערב עם הקיבוץ.
קיבוץ יראון — 21.00 — מאיר פעיל — מפגש עם סטודנטים.

יום שישי — 23.9

סמינר לחברי וועדי העובדים
גבעת חביבה — 23-24.9
בהשתתפות:
חנן ארז, אפרים ז'ילוני, רעיה רטיג, דב אלקנתי, זהבה ארדי

יום עיון לגננות, בשעה 10.00
מגת ועד ערה
בהשתתפות עמירה זכאי

נחף — 11.00 — וולדי מורג — פגישת פעילים.
כפר קרע — 18.00 — אברהם שומרוני — חוג בית.
נוף זרזיר — 18.00 — אילן גילאון — חוג בית.
צוותא אזור — 20.00 — ח"כ יאיר צבן — ערב ראיונות.

שבת — 24.9

נמזור הערבי — 10.00 — ג'ומס — סיור.
בית ג'אן — 11.15 — ח"כ יאיר צבן — ביקור בית.
נוף זרזיר — 12.00 — ח"כ אלעזר גרנות - סיור.
בית־אלפה — 13.00 — אמרי כהן — מפגש צעירים.
כפר כיסרא — 14.30 — ח"כ יאיר צבן — ביקור בית.
בית־אלפא — 15.00 — אמרי רון — מפגש "על המרפסת".
סג'ור — 16.30 — ח"כ יאיר צבן — ביקור בית.
עכו — 18.00 — ח"כ יאיר צבן — אסיפה בשיכון וולפסון.
נהריה — 18.00 — צבי רובל — חוג בית.
עפולה — 20.00 — ח"כ אלעזר גרנות — חוג בית אצל מני פינקלשטיין.
נהריה — 20.00 — ח"כ יאיר צבן — אסיפה ב"בית אפרת".
ירושלים — 20.00 — ח"כ גדי יציב — חוג בית אצל הנני צ'אופן — תלפיות מזרח.
אופקים — 21.00 — מאיר פעיל — ערב עם הקיבוץ.
שער הגולן — 21.00 — אלישע שפירא, יודקס, דני פלג — "ערב שכבות".
קיבוץ המעפיל — 21.00 — אילן רגב — ערב עימות.

יום ראשון — 25.9

קיבוץ בית־קמה — 10.00 — שושנה רון - מפגש עם גרעין בקיבוץ.
תל־אביב - מלון "דיפלומט" — 20.30 — ח"כ יאיר צבן בערב ראיונות, עם איתן דנגוט - ועובדים סוציאליים.

יום שני — 26.9

"הייד פארק" נהרי אפרים — בשעה 17.00 — בקיבוץ דליה
בהשתתפות:
ח"כ יאיר צבן, אלישע שפירא, ווליד צאדק, פטמה מסארווה, פיני גרוב, מישל אלמליח

סולם — 11.00 — ח"כ אמירה סרטני — ביקור בית.
זלפה — 13.00 — ח"כ אמירה סרטני — ביקור בית.
מוקייבלה — 15.00 — ח"כ אמירה סרטני - ביקור בית.
דבוריה — 18.00 — ח"כ אמירה סרטני - ביקור בית.
אכסאל — 20.00 — ח"כ אמירה סרטני — ביקור בית.
קיבוץ עמיר — 21.00 — עמירם אפרתי - מפגש עם גרעין הקיבוץ.
קיבוץ יד־מרדכי — 21.15 — ג'ומס — מפגש עם הקיבוץ.

יום שלישי — 27.9

דוכני תחתמה בימי החג
בחיפה: מרכז זיו, בעיר התחתית ובבית חקרנות

"סוכת מפ"ם" — בימי החג
חיפה, הר הכרמל — בין השעות 16.00 ל־21.00

"הייד פארק" יהודי־ערבי — בגן־שמואל, בשעה 17.00
בהשתתפות:
ח"כ אלעזר גרנות, חסין פארס, פטמה מסארווה, עמירה זכאי
מנחה: ציפורה דיקרמן, בארגון מח' התברות

בית־שמש — 12.30 — יאיר צבן — ביקור ב"מנועי בית־שמש".
קרית־אתא — 14.00 — אמרי רן וחנן ארז — מפגש מטה הבחירות עם עולי כורדיסטאן.
יפיע — 17.00 — לטיף דורי — חוג בית.
אום אל־פחם — 18.00 — ח"כ אמירה סרטני — חוג בית.
כפר טירה — 18.00 — צבי רובל — חוג בית.
ג'וליס — 18.00 — אילן גילאון — חוג בית צעירים.
ראשל"צ — 18.00 — משה סמולר — חוג בית באידיש — בצוותא רמת־אליהו.
כפר־סבא — 19.00 — ח"כ גדי יציב וואליד צאדק — "סוכת שלום".
ירושלים — 19.00 — ח"כ יאיר צבן — חוג בית לצעירים, אצל משפחת פליישמן.
חולון — 19.30 — ויקטור שם־טוב — כנס בולגרים.
סניף בת־ים — 19.30 — ג'ומס — מסיבת סניף.
צוותא בית־שאן — 20.00 — מאיר פעיל — ערב ראיונות.
עפולה — 20.00 — חנן ארז — "סוכת שלום".
אום אל־פחם — 20.00 — ח"כ אמירה סרטני — חוג בית.
חיפה — 20.00 — אשר ליבלינג — חוג בית.
גבעת־חביבה — 20.00 — ח"כ אלעזר גרנות — ערב עימות עם ח"כ דראושה.
רמלה — 20.00 — שושנה רון — חוג בית.
קיבוץ געש — 20.30 — מפגש עם דור ההמשך של סניף תל־אביב.
ירושלים — 21.00 — ח"כ יאיר צבן — חוג בית אצל ויקטור שבאר.
קיבוץ גת — 21.00 — גרשון וילן — מפגש עם אנשי קרית־גת.
ירושלים — 22.00 — שצ'ופק — חוג בית אצל משפחת ברק.

יום רביעי — 28.9

בית־שאן — 8.00 — פיני גרוב ומישל אלמליח — יום ביישוב.
ח"א קנה"א — 11.00 — אבו וילן — יום עיון למדריכי גרעינים.
כרמיאל — 14.00 — ח"כ אמירה סרטני — ביקור במרכז קליטה.
עראבה — 19.00 — חיים שור — חוג בית.
ג'דידה — 14.00 — ח"כ אמירה סרטני — חוג בית.
דיר אל־אסאד — 18.00 — יצחק דגן — חוג בית.
כפר־סבא — 19.00 — דב פלג — "סוכת שלום" לגימלאים.

רמת־גן-גבעתיים — 19.00 — אברהם כהן — מסיבת סוכות לחוק תרבות יידיש.
הרצליה — 19.00 — דוד שטוקפיש — מועדון יידיש.
פתח־תקווה — 19.30 — ח"כ יאיר צבן — אסיפה.
ראשל"צ — 20.00 — ח"כ אלעזר גרנות — חוג בית.
רמלה — 20.00 — אילן גילאון — חוג בית.
אכסאל — 20.00 — מיכאל רביד — חוג בית.
אופקים — 20.00 גרשון וילן, פנחס חגין, שושה רון, אורי יוזהר — חוג בית.
חיפה — 20.00 — אילן רגב — חוג בית בכרמל הצרפתי.
רחובות — 20.00 — אלישע שפירא — חוג בית אצל מש' קרמרסקי.
סניף עקרון — 20.00 — מאיר פעיל — אסיפת חברים.
נווה־שאנן — 20.30 — חנן ארזי — חוג בית.
קיבוץ ניר־יצחק — 21.00 — פגישת חברים.
קיבוץ בית־זרע — 21.00 — פטמה מסארווה — "סוכת שלום".
קיבוץ מזרע — 21.00 — אבו וילן — ערב צעירים.
קיבוץ הזורע — 21.15 — ג'ומס — עם חברי הקיבוץ.

מטה יום הבחירות

ביקורים של גיורא ריפתין, הנרי אלקסלסי ונלעד חרוזי.

יום חמישי — 22.9

09.00 יום בחירות במגזר הערבי.
16.00 עפולה.
19.00 טבריה.
21.00 נצרת עילית.

יום רביעי — 28.9

רכזי מרחבים ורכזי יום הבחירות במרחבים לתיכנון יום הבחירות בשעה 09.00 בתל־אביב

יום חמישי — 29.9

09.00 — בקיבוץ גן־שמואל.

איגוד מקצועי

יום שלישי — 27.9

מרכז מפ"ם — 17.00 — תא פועלי המזון.
מרכז מפ"ם — 17.00 — תא פועלי הטקסטיל.

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה
אונו

מודיעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

נמסרת בזאת הודעה כי הוגשה בקשה להקלה לוועדה מקומית לתכנון ולבניה אונו: 611, המבקש: בשי אריקה ויוסף. המקום: קרית אונו, רח' קפלן 53, גוש 6494, חלקה 206.
מהות הבקשה: הגבהת חלל בדירת קרקע של בית מגורים דו־קומתי ויציקת תקרה נוספת בתוך החלל במסגרת אחוזי הבניה המותרים.
כל הרואה עצמו נפגע על־ידי בקשה זו רשאי להגיש את התנגדותו תוך 14 יום מיום פרסום מודעה זו למשרדי הוועדה הנ"ל שכתובתה: המועצה המקומית קרית אונו.

יואל פרנקל — יו"ר הוועדה לתכנון ולבניה, אונו
1.8.88

הוועדה המקומית לתכנון ובניה
מרחב רמת־השרון

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965 שהוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב רמת־השרון בגוש 6341, חלקה 119, ברחוב ניצנה 3, המסווגת כאזור מגורים א', בקשה למתן אישור להקלה באחוזי בניה בבית מגורים קוטג'.
ההקלה המבוקשת באחוזי בניה מגיעה ל־4%.
כל מי שיש לו התנגדות להוצאת ההיתר / אישור ההקלה, במקום זה, רשאי להגיש לוועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב תכנון רמת־השרון את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת.
ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך קבלת הודעה זו ותובאנה לדיון בפני הוועדה הנ"ל.

מ. ורבין — יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב רמת־השרון

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה
"מבוא העמקים"

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965, כי הוגשה למשרדי הוועדה המקומית "מבוא העמקים" נצרת עילית בקשה להקלה בתיק מס 16/88. הוגשה ע"י מר אליאס ויקטור עיס, מיישוב ריינה, גוש 17524, חלקה 120. מהות ההקלה: איישמידת מירווח מינימאלי מהדרך.
את ההתנגדויות אפשר להגיש למשרדי הוועדה המקומית, רח' כרמל 2/5, נצרת עילית, תוך 14 יום מתאריך פירסום מודעה זו.

ישראל קניג,
יו"ר הוועדה

חוק המקרקעין התשכ"ט—1969

הודעה לפי תקנה 83 לתקנות המקרקעין (ניהול ורישום) התשל"ל—1969

ביטול רישום משכנתא והפקעתה בדרך של הפקדה

להווי ידוע כי בשם הבעלים הרשומים בחלקה 875/17 בגוש 6158 הוגשה בקשה לביטול רישום המשכנתא הרובצת על החלקה הנ"ל בסך 433445 ל"י לטובת זאב שכטר ושלמה כליוזבסקי לפי שטר 3470/49 לאחר הפקדת הסכום הנ"ל בצירוף הצמדה וריבית בידי רשמת המקרקעין. על כן ניתנת בזה לכל מי שזכותו עלולה להיפגע בכך הזדמנות לעיין במסמכים שצורפו לבקשה לביטול הרישום ולהפקעת המשכנתא בדרך של הפקדת המגיע מהמשכנים לבעלי המשכנתאות וכן להציא לרשמת המקרקעין, רח' יפו־ת"א 3 טענות וראיות בעניין זה תוך 30 יום מיום פרסום הודעה זו.

שושנה סיבק — רשמת המקרקעין